

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
OPERACJE WŁASNE		
1.	Czy do realizacji projektu własnego LGD w przypadku braku innych wnioskodawców, LGD będzie mogła zatrudnić pełnomocnika jako realizatora operacji?	Nie jest jasne dlaczego LGD miałyby realizować projekt własny niesamodzielnie, skoro do tej pory LGD żądały umożliwienia właśnie samodzielnej realizacji projektów w ramach LSR? Poza tym nie jest jasne co rozumie się przez realizatora projektu własnego. Czy jest to podmiot gotowy do realizacji tej operacji? Jeżeli tak to powinien wystąpić z wnioskiem zanim LGD podejmie zobowiązanie do jego realizacji.
2.	Jaką procedurę powinno przejść LGD planując projekty własne na rozwój firm? Co z zaświadczeniami o pomocy de minimis?	Nie jest jasne o jakich projektach własnych jest tu mowa. Co do zasady projekty na rozwój firm są finansowane samodzielnie przez wnioskodawcę/beneficjenta (wyjątkowy jest przypadek inkubatora przetwórstwa lokalnego), w związku z tym wydanie zaświadczeń o pomocy de minimis nie będzie potrzebne. Natomiast jeżeli miałyby to być projekty szkoleniowe związane z podnoszeniem kwalifikacji, to należy zwrócić uwagę na brzmienie § 9 rozporządzenia, który stanowi: „Pomoc na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. d jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie ubiega się jednocześnie o przyznanie pomocy na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a, b lub c i spełnia warunki przyznania pomocy w tym zakresie”. W związku z tym nie ma możliwości realizacji operacji szkoleniowej bez realizacji części inwestycyjnej w zakresie podejmowania albo rozwijania działalności gospodarczej, albo tworzenia lub rozwijania inkubatora przetwórstwa lokalnego. Ponadto wsparcie szkoleniowe w tym zakresie jest kierowane do przedsiębiorcy albo przyszłego przedsiębiorcy, który podejmuje lub rozwija swoją własną działalność gospodarczą.
3.	Projekty własne – stopień szczegółowości w LSR zakładając, że chcemy realizować szkolenia wg. potrzeb pomagające w powrocie na rynek pracy (owskaźnikowane? – liczba szkoleń: x, liczba osób objętych indywidualnymi planami działania w tym szkoleniami?	Na wstępie należy odpowiedzieć na pytanie: dlaczego LGD miałyby realizować projekt własny w zakresie szkoleń? Zgodnie z art. 17 ust. 6 ustawy o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność wsparcie na operację własną LGD może być udzielona pod warunkiem, że inny podmiot uprawniony do wsparcia nie zgłosił zamiaru realizacji takiej operacji. Natomiast doświadczeń zdobytych w ramach wdrażania PROW 2007-2013 wynika, że podmiotów chętnych do realizacji operacji szkoleniowych jest wystarczająco dużo. Jeżeli w pytaniu szkolenia są tylko

		przykładem a sedno pytania dotyczy poziomu szczegółowości zapisów LSR, to należy mieć na uwadze, że do każdego przedsięwzięcia w LSR są przypisane wskaźniki oraz budżet. Jeżeli LGD w trakcie realizacji LSR stwierdzi, iż nie ma innego podmiotu, który zrealizuje daną operację w ramach przedsięwzięcia to będzie mogła ją zrealizować aby osiągnąć zaplanowane wskaźniki. Ważne jest aby w LSR znalazły się informacje dotyczące obszarów/przedsięwzięć szczególnie ważnych dla LGD, w których LGD gotowa jest się podjąć realizacji operacji w celu zapewnienia pełnej kompletnej realizacji LSR. Ponadto do LSR powinny być dołączone odpowiednie procedury na wypadek wdrażania operacji własnej LSR.
4.	Zgodnie z poradnikiem dla LGD projekty grantowe powinny zostać uwzględnione w strategii już na etapie jej tworzenia (pod warunkiem, że LGD w ogóle decyduje się na wdrażanie PG, ponieważ nie jest to obowiązkowe). W przypadku gdy LGD na etapie wyboru LSR nie uwzględni w swojej strategii projektów grantowych /projektów własnych czy istnieje możliwość wprowadzenia tych projektów w czasie późniejszym po podpisaniu umowy?	Projekty grantowe powinny być wskazane w LSR choćby z uwagi na przypisanie do nich wskaźniki i budżet. Ponadto PG dają szansę wspierania podmiotów nieposiadających zdolności prawnej, co nie jest możliwe poza nimi, w związku z tym realizacja PG stanowi odzwierciedlenie zaangażowania LGD we współpracę w tymi podmiotami. Wprowadzenie projektów grantowych po podpisaniu jest możliwe pod warunkiem wprowadzenia i uzasadnienia zmian w LSR i opracowania stosownych procedur.
5.	Co w sytuacji, gdy w odpowiedzi na informację o zamiarze realizacji „projektu własnego”, inny podmiot zgłosi LGD chęć realizacji takiego projektu? Czy LGD musi zweryfikować tryb realizacji projektu/ osiągnięcia wskaźników na „konkursowy”?	Przyznawanie pomocy na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD odbywa się tylko w trybie konkursowym.
6.	Co oznacza w tym przypadku sformułowanie „inny uprawniony do wsparcia podmiot”?	Przez powyższe określenie należy rozumieć podmiot, który spełnia podmiotowe warunki przyznania pomocy, określone dla danego typu operacji.
7.	Czy w takiej sytuacji projekt „innego podmiotu” musi być oceniany wg tych samych kryteriów co projekt własny LGD? Wydaje się, że tak. Ocena projektu LGD i „innego podmiotu” powinna odbywać się w oparciu o te same kryteria.	Nie ma uzasadnienia dla stosowania innych kryteriów wyboru operacji realizowanych przez LGD oraz operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD. Próba stosowania takiego rozwiązania słusznie budziłaby obawy o obiektywne podejście LGD do tego zadania.
8.	Jeśli LGD przejdzie z trybu projektu własnego na konkursowy a w odpowiedzi na konkurs nikt nie złoży projektu, czy może „wrócić” do trybu projektu własnego?	Tak, ale ponownie musi zamieścić informację o zamiarze realizacji projektu własnego.

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
REJESTR INTERESÓW		
1.	Poradnik dla LGD (wyd. III), str.15 , Rejestr interesów członków organu decyzyjnego. Jakiego rodzaju relacje/powiązania pomiędzy członkami Rady uważa się za wystarczające/niezbędne do odnotowania w Rejestrze? Czy identyfikacja tych zagrożeń przeprowadzona przez LGD powinna być podparta materiałem dowodowym?	Nie istnieje formalny wymóg prowadzenia rejestru interesów członków organu decyzyjnego. Zaleca się jednakże jego stworzenie mając na względzie, wynikającą z art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia 1303/2013, konieczność zapewnienia wyboru operacji bez dominacji jakiejkolwiek grupy interesu w organie decyzyjnym i unikania konfliktu interesów. Forma takiego rejestru nie została jednak uregulowana odgórnie i zależy w całości od decyzji LGD. Istotnym jest jednak, aby przyjęty przez grupę format umożliwił identyfikację charakteru powiązań członków organu decyzyjnego z wnioskodawcami/poszczególnymi projektami. Do decyzji LGD należy też sposób, w jaki dokonywać będzie identyfikacji ww. zagrożeń, w tym zakres wykorzystania materiałów dowodowych (wydaje się jednak, iż materiały te mogłyby być wymagane jedynie w razie pojawienia się wątpliwości).
2.	Czy rejestr interesów członków organu decyzyjnego sporządza się przed każdym posiedzeniem mającym na celu ocenę wniosków, czy przed każdym ocenianym wnioskiem? A może rejestr interesów członków organu decyzyjnego sporządza się po wyborze na członka rady?	Zgodnie z art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia 1303/2013 ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie mogą mieć więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny. Zapewnienie braku dominacji pojedynczej grupy interesu powinno być analizowane w kontekście konkretnej LSR, jej celów, przedsięwzięć i grup docelowych oraz uwzględniać powiązania branżowe. Dodatkowo odpowiedni parytet musi być zachowany każdorazowo na etapie głosowania. Oznacza to, iż także przed każdym posiedzeniem należy przeanalizować rozkład grup interesu członków organu decyzyjnego biorących udział w posiedzeniu i na podstawie wyników tej analizy dokonać stosownych wyłączeń z oceny operacji, aby zapewnić, iż obecne kworum zgodne jest z wymaganiami art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia 1303/2013.
3.	Jak powinna wyglądać procedura bezstronności w biurze LGD skoro ta sama osoba ma doradzać, obsługiwać Radę LGD, pomagać przy realizacji projektu, rozliczać WOP, kontrolować? Czy to nie będzie ze sobą kolidowało? Czy taka relacja jest dopuszczalna?	Wymóg bezstronności dotyczy jedynie członków organu decyzyjnego. Nie będzie on weryfikowany w odniesieniu do pracowników biura LGD.

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
PARYTETY		
1.	Wniosek o wybór LSR zał. 4 dane członków Rady: Pytanie: czy do	LGD pozostają partnerstwem trójsektorowym, w którym jednakże, w

	obliczenia parytetów w Radzie uwzględniamy wszystkie 4 sektory w tym sektor „mieszkańcy”?	okresie programowania 2014-2020, wymagany będzie także udział osób zamieszkujących obszar objęty lokalną strategią rozwoju. Należy przy tym zauważyć, iż członek LGD będący przedstawicielem mieszkańców może jednocześnie reprezentować w niej jeden z trzech sektorów tj. sektor publiczny, społeczny lub gospodarczy.
2.	Jakie dokumenty należy złożyć w przypadku gdy członkiem organu decyzyjnego będzie podmiot nieposiadający statutu ani osobowości prawnej np. koło gospodyń wiejskich	Dokumentem potwierdzającym przedstawicielstwo danego sektora w przypadku członków LGD reprezentujących w niej podmioty nieposiadające statutu ani osobowości prawnej tj. koło gospodyń wiejskich, kapele ludowe, zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku o wybór LSR jest potwierdzenie osób wchodzących w skład tego podmiotu.
3.	Jak należy definiować pojęcie „grupa interesu” w odniesieniu do składu rady decyzyjnej?	Definicja grupy interesu znajduje się w regulaminie konkursu na wybór LSR oraz w Poradniku dla LGD. Należy podkreślić, iż o ile podstawowe grupy interesu tożsame są z sektorami, z których składa się LGD tj. sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym, to nie wyczerpują one listy pojedynczych grup interesu, które mogą się pojawić na poziomie podejmowania decyzji przez LGD.
4.	Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 lit f Regulaminu w konkursie o wybór mogą ubiegać się LSR, w skład których, oprócz przedstawicieli sektora publicznego (...) wchodzi przedstawiciele sektora społecznego i gospodarczego w tym mieszkańcy z obszaru objętego LSR, przy czym sektor społeczny, obejmuje w szczególności: organizacje pozarządowe (...), a sektor gospodarczy, obejmuje w szczególności podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorstwa społeczne, rolników i rybaków; Taki zapis sugeruje, że mieszkańcy mogą być członkami LGD tylko, jeżeli są przedstawicielami sektora społecznego i gospodarczego. Jeżeli mieszkaniec (osoba fizyczna) nie jest przedsiębiorcą, ani rolnikiem, ani NGO ani JST to do jakiego sektora ma być zaliczony?	W skład LGD wchodzić muszą przedstawiciele instytucji publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców, przy czym mieszkaniec może (ale nie musi) reprezentować w grupie jeden z ww. sektorów. Jeżeli zatem mieszkaniec nie jest przedsiębiorcą, ani rolnikiem, ani NGO ani JST należy wskazać, iż jest on przedstawicielem mieszkańców.
5.	Czy grupa interesu, której udział w prawie głosu w organie decyzyjnym nie może przekroczyć 49% jest tożsama z zakresem sektora gospodarczego, społecznego lub publicznego, tj. czy przynależność do tego samego sektora jest równoznaczna z należeniem do tej samej grupy interesu? Przynależność do danego sektora jednocześnie przesądza o udziale	Podstawowe grupy interesu tożsame są z sektorami, z których składa się LGD tj. sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym i te sektory będą weryfikowane na etapie wyboru LSR, nie wyczerpują one jednakże listy pojedynczych grup interesu, które mogą się pojawić na poziomie podejmowania decyzji przez LGD na późniejszym etapie wdrażania LSR

	<p>wszystkich osób wchodzących w skład tego sektora do wspólnej grupy interesu. Przykładowo bowiem, cały sektor gospodarczy stanowi grupę osób połączonych więzami wspólnych interesów lub korzyści, której członkowie mają świadomość istnienia tych więzów. Wszystkie osoby/podmioty wchodzące w skład sektora gospodarczego mogą działać wspólnie w celu osiągnięcia wzajemnych korzyści jakimi może być szczególne wsparcie operacji polegających na rozwijaniu przedsiębiorczości na obszarze LSR.</p> <p>Osoby/podmioty należące do różnych sektorów również mogą tworzyć grupę interesu. Samorząd województwa na etapie oceny wniosku o wybór LSR powinien zbadać możliwość udziału grupy interesów w organie decyzyjnym jedynie na podstawie przedłożonych wraz z wnioskiem dokumentów. W przypadku gdy żaden z dokumentów załączonych do wniosku jak również informacje przedstawione w samym formularzu wniosku, nie wskazują ryzyka istnienia grupy interesu należy uznać, że dalsza weryfikacja warunku określonego w pytaniu 9 w części B2 w oparciu o inne dostępne źródła informacji nie jest konieczna.</p>	
6.	<p>Proszę o jednoznaczne i precyzyjne odpowiedzi dot. reprezentantów sektora publicznego w Radzie LGD.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czy np. Prezes Ludowego Klubu Sportowego będący jednocześnie przewodniczącym rady w Gminie uważany jest za sektor społeczny czy też publiczny? - Co z osobami decyzyjnymi w jednostkach podległych JST tj. dyrektorami Instytucji Kultury, Bibliotek, Szkół, GOPS itp. którzy mogą również aktywnie działać w organizacjach pozarządowych i z ich ramienia reprezentować sektor społeczny w Radzie LGD, czy takie podejście jest dopuszczalne? - Czy mieszkaniec gminy zatrudniony w Urzędzie gminy , Gminnego Ośrodka Pomocy Społ., Domu Kultury itp. z definicji ma być traktowany jako sektor publiczny czy społeczny? - Prosimy o jednoznaczne wytyczne dot. analizy powiązań członków rady z sektorem publicznym, obecne zapisy są bardzo niejasne w tym zakresie rodzą obawy o nadinterpretację tych powiązań a to z kolei bardzo utrudnia tworzenie Rad, których struktura będzie przecież podlegać ocenie. 	<p>Zaklasyfikowanie członka organu decyzyjnego do poszczególnych sektorów następuje na podstawie przedstawionych przez niego dokumentów potwierdzających przynależność do danego sektora zgodnie z informacjami zawartymi w Poradniku dla LGD. Nie ma formalnego zakazu, aby osoby powiązane służbowo z sektorem publicznym reprezentowały w LGD/organie decyzyjnym LGD sektor inny niż publiczny. W takim jednak przypadku, mając na uwadze potrzebę zapewnienia wyboru operacji przez organ niezdominowany przez jakąkolwiek grupę interesu, konieczne będzie uwzględnienie takiej osoby w co najmniej dwóch grupach interesu (publicznej i związanej z sektorem, który reprezentuje), i pilnowanie by żadna z grup obecnych w organie decyzyjnym nie przekroczyła progu 49%.</p>

7.	<p>Czy w Zarządzie LGD (w sytuacji gdy Rada jest osobnym organem) musi być zachowana trójsektorowość oraz czy muszą być zachowane parytety, że żadna z grup interesów nie może przekraczać 49%? . Czy istnieją formalne przeszkody, aby w zarządzie LGD zasiadali wyłącznie wójtowie gmin będących członkami LGD oraz w kontekście zapisów art. 32 ust.2 pkt. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z 17.12.2013 roku?</p>	<p>Zgodnie z art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia 1303/2013 w skład LGD „wchodzą przedstawiciele władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców, przy czym na poziomie podejmowania decyzji ani władze publiczne – określone zgodnie z przepisami krajowymi - ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% ogólnej liczby głosów”.</p> <p>Powyższe przepisy nie określają w odniesieniu do jakich decyzji, podejmowanych przez LGD, ma być zachowany określony procentowo parytet głosów poszczególnych „grup interesów”. Nie wskazują one również co należy rozumieć przez określenie „decyzja”. Analiza powyższych przepisów prowadzi jednak do wniosku, że do decyzji podejmowanych przez LGD należą decyzje dotyczące wyboru operacji, gdyż zostało to wprost określone w art. 34 ust. 3 lit. b przedmiotowego rozporządzenia.</p> <p>Biorąc pod uwagę, że takie decyzje są podejmowane przez radę albo zarząd LGD, co wynika z art. 4 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. poz. 378), skład tych organów powinien zapewniać zachowanie powyższego parytetu. Zastrzec jednak należy, że w sytuacji gdy zarządowi nie przypisano w statucie kompetencji do wyboru operacji, to powyższy wniosek nie odnosi się do tego organu.</p> <p>Oczywistym jest, że decyzje dotyczące wyboru operacji nie są jedynymi decyzjami, o których mowa w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia 1303/2013, do których podjęcia jest wymagane zachowanie wskazanego w tym przepisie parytetu głosów. Gdyby tak było prawodawca unijny nie wyodrębniłby w art. 34 ust. 3 lit. b tego rozporządzenia decyzji dotyczących wyboru operacji, tylko nadal posługiwałby się określeniem „decyzja” bez dopisku „dotycząca wyboru”.</p> <p>Literalna wykładania powyższych przepisów wskazuje, że w art. 32 ust. 2 lit. b chodzi o jakiegokolwiek decyzje podejmowane przez LGD, a więc jakiegokolwiek jej organ w jakimkolwiek zakresie. Taka wykładania wydaje się jednak zbyt daleko idąca, gdyż nie jest uzasadniona z punktu widzenia celu utworzenia LGD, jako podmiotu, który ma kierować rozwojem lokalnym. W myśl art. 32 ust. 1 przywołanego rozporządzenia wsparcie z</p>
----	--	--

		<p> europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych jest przeznaczone na rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Dlatego wydaje się, że wymagany procentowy parytet głosów powinien być zachowany w odniesieniu do decyzji dotyczących istoty działania LGD tj. kierowania rozwojem lokalnym, w tym wykonywania zadań określonych w przywołanym powyżej art. 34 ust. 3.</p>
8.	<p> Wątpliwości budzi zapis Instrukcji do wniosku o wybór LSR - jakie podmioty sektora publicznego zaliczyć do „władzy publicznej” a jakie do „pozostałych”? „Poradnik ...” nie zawiera takiego podziału sektora publicznego jaki został przedstawiony w instrukcji do wniosku. Zdaniem SW do kategorii „władza publiczna” powinno się zaliczyć gminę i powiat. Inne podmioty sektora publicznego należą do kategorii „pozostałe”.</p>	<p> Definicja władzy publicznej zawarta jest w poradniku dla LGD i w regulaminie konkursu.</p>
9.	<p> Ustawa o RKLS w art. 4 określa kto tworzy LGD, tj. osoby fizyczne i prawne. Czy w skład członków zwyczajnych LGD mogą wchodzić podmioty nieposiadających osobowości prawnej np. koła gospodyń wiejskich, rady sołectkie nieposiadające ani statutu ani osobowości prawnej czy zdolności.</p>	<p> Podmioty nieposiadające osobowości prawnej są reprezentowane w LGD przez osobę fizyczną, będącą ich członkiem.</p>
10.	<p> Jak wyliczać sektorowość i parytety skoro we wniosku pojawiają się sektory publiczno-społeczny, publiczny-mieszkaniec?</p>	<p> Sektorowość w organie decyzyjnym weryfikowana będzie na podstawie załącznika nr 4 „Dane wszystkich członków organu decyzyjnego wnioskodawcy” do wniosku o wybór LSR. W załączniku tym należy wskazać m.in. sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD. Do wyboru są następujące opcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sektor publiczny (władza publiczna) - sektor publiczny (pozostałe) - sektor społeczny - sektor gospodarczy (rybacki) - sektor gospodarczy (pozostałe) - mieszkańcy. <p> W przypadku gdy członek LGD jest jednocześnie przedstawicielem mieszkańców oraz jakiegokolwiek innego sektora, należy wybrać spośród następujących opcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sektor publiczny (władza publiczna) oraz mieszkańcy - sektor publiczny (pozostałe) oraz mieszkańcy

		<ul style="list-style-type: none"> - sektor społeczny oraz mieszkańcy - sektor gospodarczy (rybacki) oraz mieszkańcy - sektor gospodarczy (pozostałe) oraz mieszkańcy. <p>Powyższe opcje pozwalają jasno określić procentowy udział poszczególnych sektorów w organie decyzyjnym LGD. Dodatkowo umożliwiają one sprawdzenie czy wśród jego członków są mieszkańcy, a także jaką część sektora publicznego stanowi władza publiczna, a gospodarczego podmioty rybackie.</p>
11.	Ile jest sektorów? Jak je określać?	<p>Grupy pozostają partnerstwem trójsektorowym, w którym jednakże, w okresie programowania 2014-2020, wymagany będzie także udział osób zamieszkujących obszar objęty lokalną strategią rozwoju. Należy przy tym zauważyć, iż członek LGD będący przedstawicielem mieszkańców może jednocześnie reprezentować w niej jeden z trzech sektorów tj. sektor publiczny, społeczny lub gospodarczy.</p> <p>Klasyfikacja członków LGD do poszczególnych sektorów powinna przebiegać zgodnie z definicjami zawartymi w „Poradniku dla lokalnych grup działania w zakresie opracowania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020”. Zgodnie z nimi do sektora publicznego zalicza się gminy i powiaty oraz uczelnie publiczne, jednostki badawczo – rozwojowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, państwowe lub samorządowe instytucje kultury oraz państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych przepisów w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorców.</p> <p>Sektor społeczny tworzą organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia oraz podmioty prowadzące Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Warsztaty Terapii Zawodowej, Zakłady Aktywizacji Zawodowej, kościoły i związki wyznaniowe, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, także związki zawodowe i organizacje pracodawców, organizacje społeczno-zawodowe rolników oraz inne dobrowolne zrzeszenia i ruchy obywatelskie (Koła Gospodyń Wiejskich, rady sołeckie, rady parafialne itp.).</p> <p>Sektor gospodarczy z kolei to podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorstwa społeczne, rolnicy i rybacy.</p>

		Należy przy tym zauważyć, iż na potrzeby określenia sektorów każdy rolnik traktowany jest, jako przedstawiciel sektora gospodarczego.
12.	Czy i kiedy sprawdzana będzie sektorowość w zarządzie?	Sektorowość w przypadku zarządu weryfikowana będzie na etapie wyboru LSR jedynie w sytuacji, gdy do jego właściwości należą zadania organu decyzyjnego tj. wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR oraz ustalanie kwoty wsparcia.
13.	Czy przedsiębiorca będący członkiem Rady LGD będący równocześnie członkiem Rady Gminy jest traktowany jako sektor prywatny czy publiczny?	Zaklasyfikowanie członka organu decyzyjnego do poszczególnych sektorów następuje na podstawie przedstawionych przez niego dokumentów potwierdzających przynależność do danego sektora. Nie ma formalnego zakazu, aby osoby powiązane służbowo z sektorem publicznym reprezentowały w LGD/organie decyzyjnym LGD sektor inny niż publiczny. Mając jednakże na uwadze potrzebę zapewnienia wyboru operacji przez organ niezdeterminowany przez jakąkolwiek grupę interesu zaleca się, aby LGD przyjęła w swych wewnętrznych procedurach, regulujących pracę organu decyzyjnego, takie rozwiązania, które ograniczą reprezentowanie sektora społeczno-gospodarczego przez osoby związane z sektorem publicznym. Pozwoli to uniknąć sytuacji z okresu programowania 2007-2013, gdy stosunkowo często sektor publiczny dominował w LGD, między innymi dlatego, iż możliwe było członkostwo w LGD osób fizycznych, będących pracownikami instytucji publicznych, a w konsekwencji ich powoływanie do rady. Należy jednakże podkreślić, iż ostateczne rozwiązanie powyższej kwestii jest autonomiczną decyzją LGD, która sama decyduje w jaki sposób ureguluje funkcjonowanie swojego organu decyzyjnego i zapewni, aby było ono zgodne z art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L

		347 z 20.12.2013 r., str. 320, z późn. zm.) stanowiącym, iż na poziomie podejmowania decyzji w organie decyzyjnym LGD ani władze publiczne ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% ogólnej liczby głosów.
14.	W instrukcji wypełniania wniosku wskazano, że „dokumentem potwierdzającym przedstawicielstwo osób fizycznych w składzie organu decyzyjnego LGD jest oświadczenie o zamieszkaniu/zameldowaniu na obszarze objętym LSR bądź prowadzeniu działalności na obszarze objętym LSR”. Zapis taki (w powiązaniu z dalszymi punktami instrukcji wypełniania wniosku traktującymi konkretnie o przedsiębiorcach) wskazywać może, że warunkiem koniecznym do spełnienia w przypadku udziału osób fizycznych w składzie organu LGD jest wykazanie miejsca zamieszkania na obszarze LSR lub wykazanie prowadzenia działalności na tym obszarze.	Przedstawicielstwo osób fizycznych w składzie organu decyzyjnego należy weryfikować w oparciu o oświadczenie o zamieszkaniu/zameldowaniu na obszarze objętym LSR. Wykazanie miejsca zamieszkania na obszarze LSR lub wykazanie prowadzenia działalności na tym obszarze nie jest warunkiem koniecznym ani członkostwa w LGD ani członkostwa w radzie LGD - brak takiego wymogu w powszechnie obowiązujących przepisach. <i><u>(zmiana w stosunku do wcześniejszej odpowiedzi na to pytanie – pytanie nr 21 z pierwszego zestawienia, nr 14 z zakresu „Parytety”)</u></i>
15.	Instrukcja wypełnienia wniosku w zakresie wytycznych dotyczących uzupełnienia załącznika nr 4 (dane wszystkich członków organu decyzyjnego wnioskodawcy) nie odnosi się do rolników prowadzących nie zarejestrowaną w CEIDG działalność w ramach prowadzenia gospodarstwa rolnego. Sugeruje się uściślić informacje poprzez jednoznaczne wskazanie czy na potrzeby konkursu na wybór LSR rolnicy niezarejestrowani w CEIDG są traktowani jak przedstawiciele sektora gospodarczego (podobnie jak osoby fizyczne prowadzące zarejestrowaną działalność gospodarczą). W przypadku gdy rolnik może reprezentować sektor gospodarczy sugeruje się uściślenie informacji zawartych w instrukcji wypełniania wniosku poprzez jednoznaczne wskazanie jakie dokumenty należy przedłożyć w celu potwierdzenia przedstawicielstwa w danym sektorze.	Zgodnie z informacją zawartą w Poradniku dla LGD na potrzeby określenia sektorów każdy rolnik traktowany jest, jako przedstawiciel sektora gospodarczego. W takim przypadku potwierdzeniem przedstawicielstwa danego sektora będzie zaświadczenie z KRUS o ubezpieczeniu.
16.	Zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku o wybór LSR dokumentem potwierdzającym przedstawicielstwo sektora w przypadku przedsiębiorców jest odpis z KRS lub zaświadczenie z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, w którym wskazano osoby uprawnione do reprezentacji. Z kolei zgodnie z regulaminem do sektora gospodarczego zalicza się też rolników. Jaki dokument ma potwierdzać przedstawicielstwo sektora w przypadku rolników?	Dokumentem potwierdzającym przedstawicielstwo sektora przedsiębiorców w przypadku rolnika może być zaświadczenie o ubezpieczeniu w KRUS (dotyczy to zarówno rolników ubezpieczonych z mocy ustawy i w pełnym zakresie, jak i pozostałych rolników). Natomiast rolnik, który wykonuje działalność gospodarczą dodatkową do rolniczej, niezależnie od tego czy jest nadal w KRUS, czy już w ZUS, ma obowiązek zarejestrowania swojej działalności w Centralnej Ewidencji i

		Informacji o Działalności Gospodarczej.
17.	Czy w ramach głosowania przez Radę należy badać grupy interesu przy głosowaniu każdego projektu?	Zachowanie składu rady zgodnego z wymaganiami określonymi w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013 oraz parytetu określonego w art. 34 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013 dotyczy wszystkich operacji. Niezachowanie powyższego stanowi o niespełnieniu warunku przyznania pomocy, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy RLKS.

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
UZUPEŁNIENIE WNIOSKU O WYBÓR LSR		
1.	<p>§ 8 ust. 4 Regulaminu – przewiduje tylko jedno uzupełnienia wniosku, natomiast w Poradniku dla LGD (wyd. III) s.47: zapisano, iż „propozycja kryteriów wyboru operacji opracowana przez LGD będzie podlegać ocenie komisji wybierającej w trakcie konkursu na wybór LSR, a ich każdorazowa zmiana będzie wymagała akceptacji SW.”</p> <p>Pytanie: Podczas wyboru LSR przewidziane jest tylko jedno uzupełnienie (§8 ust.4 Regulaminu), zatem co oznacza „każdorazowa” zmiana kryteriów wyboru operacji podczas trwania konkursu?</p>	Każdorazowa zmiana kryteriów wyboru operacji, o której mowa w Poradniku dla LGD nie odnosi się do konkursu tylko do okresu realizacji LSR. Ocenione i zatwierdzone w efekcie wyboru kryteria będą bowiem mogły być przez grupę zmieniane po podpisaniu umowy ramowej. Taka zmiana za każdym razem będzie wymagać jednak akceptacji Samorządu Województwa z którym LGD podpisała umowę ramową.
2.	Par. 8 ust. 4 mówi , iż usunięcie braków we wniosku lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji. Jak należy postąpić w sytuacji gdy LGD dokona modyfikacji, jakie wyciągnąć sankcje?	Zgodnie z art. 10 ust. 3 usunięcie braków we wniosku lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji. Z kolei regulamin konkursu precyzuje, iż przez istotną modyfikację wniosku rozumie się zmiany wniosku niebędące następstwem wezwania, o którym mowa w ust. 4, zmiany LSR niebędące następstwem poprawienia w niej oczywistych omyłek, a także uzupełnianie złożonego wniosku o dodatkowe załączniki fakultatywne. Elementy wniosku o wybór LSR poddane istotnej modyfikacji nie będą brane pod uwagę w toku postępowania w sprawie oceny spełniania warunków wyboru i w sprawie wyboru LSR (badając spełnianie warunków wyboru i ustalanie punktacji w oparciu o kryteria wyboru) – po uwagę będą brane odpowiednie elementy sprzed istotnej modyfikacji.
3.	Regulamin konkursu § 2 ust 5. Obliczania i oznaczania terminów związanych z wykonywaniem czynności w toku konkursu dokonuje się zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego dotyczącymi terminów, z tym że jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na	Intencją przepisu było, aby termin w takiej sytuacji przypadał w najbliższym następnym dniu roboczym. W przeciwnym razie przepis nie miałby sensu.

	<p>sobotę, termin upływa w najbliższy dzień roboczy</p> <p>Pytanie: Dosłowne brzmienie sugeruje, że jeżeli koniec terminu przypada na sobotę to upływa w piątek (najbliższy dzień roboczy)?</p>	
4.	<p>Karta oceny wniosku pkt A1.4</p> <p>Do wniosku załączono LSR w wersji papierowej albo elektronicznej (na elektronicznym nośniku danych).</p> <p>Pytanie: Spójnik "albo" oznacza alternatywę rozłączną, więc jak LGD załączyło wersję papierową i elektroniczną LSR to czy powinno zaznaczyć się „nie”?</p>	<p>Na tym etapie oceny wstępnej wniosku o wybór LSR (część A karty oceny) należy zweryfikować, czy do wniosku załączono LSR w jakiegokolwiek postaci. Jej brak, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt. 2 ustawy o rozwoju lokalnym oznacza bowiem, iż wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia. Na kolejnym etapie weryfikacji karty oceny (część B karty) sprawdza się już szczegółowo, czy dołączono wersję papierową i elektroniczną, a w przypadku braku którejkolwiek z nich wzywa się wnioskodawcę do uzupełnień.</p>
5.	<p>W dokumentach związanych z konkursem na wybór LSR (m.in. Regulamin Konkursu, karta oceny wniosku o wybór LSR) odniesiono się do pojęcia „oczywistej omyłki” jednocześnie nie definiując tego pojęcia.</p> <p>Sugeruje się uściślenie informacji zawartych w dokumentach poprzez wskazanie wytycznych dotyczących zakresu błędu jaki można uznać za „oczywistą omyłkę”. Mając na względzie konieczność jednolitego wdrażania programów operacyjnych oraz wagę kwalifikowalności popełnionego przez Wnioskodawcę błędu, konieczne jest wskazanie dopuszczalnego zakresu możliwego do popełnienia błędu, który może jeszcze zostać uznany za oczywistą omyłkę (np. czy niespójne informacje zawarte w dwóch różnych rozdziałach LSR można traktować jako oczywistą omyłkę; czy niedopełnienie warunków edytorskich poprzez przykładowo zastosowanie innej czcionki można traktować jako oczywistą omyłkę).</p>	<p>Do sprecyzowania terminu „oczywista omyłka” można posłużyć się treścią wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 7 sierpnia 2012 r. III SA/Kr 933/11, który stanowi że oczywistość błędu pisarskiego, rachunkowego czy też innego wynikać powinna bądź z natury samego błędu, bądź z porównania rozstrzygnięcia z uzasadnieniem, z treścią wniosku czy też innymi okolicznościami. Oczywista omyłka w rozumieniu przepisu art. 113 § 1 k.p.a. to widoczne, niezgodne z zamierzonym, niewłaściwe użycie wyrazu, widocznie mylna pisownia czy też opuszczenie jakiegoś wyrazu. Oczywistą omyłką są błędy popełnione w zakresie sprecyzowania danych strony przez określenie miejsca i daty jej urodzenia oraz miejsca zamieszkania. (LEX nr 1697561).</p>
6.	<p>Czy już na etapie składania wniosku o wybór LSR tj. najpóźniej w grudniu br. LGD musi dołączyć aktualny KRS, czy wystarczy uchwała Walnego Zebrania Członków o wyborze np. członków Rady czy zmiany Statutu? Biorąc pod uwagę tryb prac naszego Sądu Rejonowego zdecydowana większość zmian nie zostanie zatwierdzona przed końcem tego roku.</p>	<p>Odpis z KRS nie stanowi załącznika do wniosku o wybór LSR.</p>
7.	<p>Proszę o wyjaśnienie § 8 pkt 7 Regulaminu konkursu związanego z</p>	<p>Zgodnie z §8 ust. 7 regulaminu konkursu „W przypadku gdy na podstawie</p>

	<p>czasem, w jakim LGD powinna dokonać dodatkowych wyjaśnień. Na jakiej podstawie możliwe jest samodzielne określenie przez Organizatora tego terminu?</p>	<p>uzupełnionych braków lub poprawek oczywistych omyłek organizator nie jest w stanie stwierdzić czy dany warunek udziału w konkursie jest spełniony, może wezwać wnioskodawcę do złożenia w wyznaczonym terminie wyjaśnień”. Termin ten nie został ogólnie określony, co oznacza, iż decyzja odnośnie jego ustalenia pozostawiona została w gestii zarządu województwa, pełniącego funkcję organizatora konkursu.</p>
8.	<p>W pkt 13 w części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR wskazano, że w czasie oceny spełnienia warunków udziału w konkursie podlegać będzie sprawdzenie czy cele LSR są zgodne z celami określonymi dla RLKS we wszystkich programach, o sfinansowanie, których ubiega się Wnioskodawca. Jednocześnie dla w/w zakresu weryfikacji wskazano możliwość wyboru pola „TAK”/ „NIE”/ „DO UZUPEŁNIENIA”.</p> <p>Konieczność weryfikacji zgodności celów LSR z celami RLKS wykracza poza zakres oceny formalnej i dotyczy w istocie oceny merytorycznej LSR. Jednocześnie karta oceny wniosku o wybór LSR umożliwia wezwanie Wnioskodawcy do uzupełnienia w przypadku gdy w oparciu o przedłożoną LSR nie będzie możliwe określenie spełnienia warunku ujętego w pkt 13. W związku z powyższym oraz mając na uwadze, że w LSR Wnioskodawca może dokonać poprawy jedynie oczywistych omyłek, nie jest jasne w jakich okolicznościach Samorząd Województwa może wezwać Wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień w zakresie zgodności celów LSR z celami RLKS.</p> <p>W przypadku gdy pytanie 13 dotyczy weryfikacji jedynie zawarcia w LSR informacji o zgodności celów LSR z celami RLKS sugeruje się korektę informacji w kolumnie „uszczegółowienie kryterium” przy jednoczesnym usunięciu w karcie opcji „DO UZUPEŁNIENIA” dla tego pytania.</p>	<p>Zgodność LSR z celami określonymi w realizowanych programach stanowi warunek udziału w konkursie, i jako taka wymaga zweryfikowania w części B karty oceny.</p> <p>Oczywiste omyłki może poprawi Zarząd Województwa ale może też wezwać do wykonania tej poprawki LGD – stąd pole „DO UZUP”</p>
9.	<p>W pkt 14 w części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR wskazano, że w czasie oceny spełnienia warunków udziału w konkursie podlegać będzie sprawdzenie czy określono powiązanie LSR ze strategią województwa obszaru objętego LSR. Jednocześnie dla w/w zakresu weryfikacji wskazano możliwość wyboru pola „TAK”/ „NIE”/ „DO UZUPEŁNIENIA”.</p> <p>W związku z powyższym oraz mając na uwadze, że w LSR</p>	<p>jw.</p>

	<p>Wnioskodawca może dokonać poprawy jedynie oczywistych omyłek, nie jest jasne w jakich okolicznościach Samorząd Województwa może wezwać Wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień w zakresie niezbędnym do ustalenia powiązania LSR ze strategią województwa.</p> <p>Ponadto dlaczego badanie warunku zgodności z dokumentami planistycznymi obowiązującymi na obszarze objętym LSR zawężone jest jedynie do strategii województwa i pomija np. zgodność ze strategią gmin lub powiatów?</p> <p>Sugeruje się usunięcie w karcie oceny wniosku opcji „DO UZUPEŁNIENIA” dla tego pytania. W opinii SWO nie istnieje bowiem możliwość wezwania do uzupełnienia przez Wnioskodawcę LSR w zakresie wykazania jej zgodności ze strategią województwa przy jednoczesnym zachowaniu warunku dotyczącego możliwości usunięcia jedynie oczywistych omyłek (a nie braków).</p>	
10.	<p>Zgodnie z §4 ust. 1 pkt 2a regulaminu konkursu warunkiem wyboru LSR jest spełnienie wymagań redakcyjno-edytorskich, o których mowa w §6 ust. 1 i 2 regulaminu. Mając na uwadze powyższe warunkiem koniecznym nie jest spełnienie wymagań redakcyjno-edytorskich wskazanych w §6 ust. 3 regulaminu do których należy przedłożenie LSR w wersji zarówno elektronicznej jak i papierowej. Obecne zapisy regulaminu wskazują zatem, że nie przedłożenie LSR w wersji elektronicznej zgodnej z wersją papierową nie może stanowić podstawy do stwierdzenia, że LSR nie spełnia warunku udziału w konkursie. Jednocześnie jednak zapisy karty oceny wniosku o wybór LSR jak i zapisy instrukcji wypełnienia wniosku jednoznacznie wskazują odmienne stanowisko (LSR w wersji elektronicznej jest załącznikiem obowiązkowym zgodnie z częścią B1.2 karty oceny wniosku o wybór LSR).</p> <p>Sugeruje się ujednoczenie zapisów Regulaminu konkursu, karty oceny LSR oraz instrukcji wypełnienia wniosku poprzez jednoznaczne wskazanie czy przedłożenie LSR w wersji elektronicznej jest warunkiem koniecznym udziału w konkursie o wybór LSR</p>	<p>Zgodnie z §5 ust. 1 regulaminu do formularza wniosku – stanowiącego załącznik nr 1 do regulaminu należy załączyć wskazane w nim dokumenty obligatoryjne oraz dokumenty potwierdzające spełnianie kryteriów określonych w załączniku nr 2 do niniejszego regulaminu. LSR w wersji papierowej jak i elektronicznej zostały wskazane we wniosku, jako załączniki obligatoryjne.</p>
11.	<p>Zgodnie z §8 ust. 5 regulaminu konkursu jeżeli Wnioskodawca nie usunął w terminie braków lub oczywistych omyłek, organizator</p>	<p>Ustawa o rozwoju lokalnym nie zakazuje złożenia skargi do sądu administracyjnego w odpowiedzi na pismo informujące o pozostawieniu</p>

<p>pozostawia wniosek bez rozpatrzenia informując o tym wnioskodawcę w formie pisemnej. Jednocześnie w §8 ust. 12 regulaminu konkursu określono, że w przypadku niespełnienia warunków udziału w konkursie organizator informuje o odrzuceniu wniosku z pouczeniem o możliwości złożenia skargi do sądu administracyjnego. Analiza powyższych zapisów nie wskazuje jednoznacznie czy Wnioskodawca ma prawo do odwołania się od pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia w przypadku gdy czynność taka jest następstwem nie uzupełnienia braków/ nie usunięcia oczywistych omyłek pisarskich. Jednocześnie regulamin konkursu nie zawiera wzoru pism kierowanych do Wnioskodawcy zawierających stosowne pouczenia.</p> <p>W celu jednolitego wdrażania działań przez samorzady województw sugeruje się opracowanie wzorów pism wysyłanych do Wnioskodawców w szczególności informujących o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia/ odrzuceniu wniosku.</p>	<p>wniosku bez rozpatrzenia.</p> <p>Informacja o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia może być zaskarżona do WSA zgodnie z art. 3 § 2 pkt 4 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (skarga poprzedzona wezwaniem do usunięcia naruszenia prawa, zgodnie z art. 52 § 3 tej ustawy).</p> <p>Regulamin nie określa wzorów pism – w razie takiej potrzeby wzory pism może opracować organizator konkursu.</p>
---	--

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
ZAPISY W LSR, AKTUALIZACJA LSR I WSKAŹNIKÓW		
1.	Czy możliwe będzie przesuwanie środków pomiędzy działaniami w ramach wdrażania LSR w trakcie realizacji umowy ramowej? Np. z działań infrastrukturalnych na projekt grantowy?	Istnieje możliwość dokonania przedmiotowych modyfikacji pod warunkiem wprowadzenia i uzasadnienia stosownych zmian w LSR.
2.	Czy prawdą jest, że do 2018 roku LGD nie może aktualizować LSR pod kątem wskaźników?	Nie istnieje formalny zakaz aktualizowania LSR pod kątem wskaźników do końca 2018 r. Należy jednakże zauważyć, iż zmiana taka wymagałaby zmiany umowy ramowej, na którą zgodę musiałby wyrazić Samorząd Województwa. Biorąc pod uwagę, że do końca 2018 r. LGD musi osiągnąć poziom co najmniej 50% każdego ze wskaźników produktu, który został przewidziany do realizacji w latach 2016 – 2018, a w przypadku gdy LSR przewiduje finansowanie w ramach RPO dodatkowo zrealizuje w co najmniej 85%, wskaźników ujętych w Ramach Wykonania, zmiana taka musiałaby być uzasadniona. Dodatkowo należy pamiętać, iż zgodnie z zapisami § 10 ust. 3 pkt 4 formularza umowy ramowej „zmiana umowy oraz jej załączników nie może wpływać na zmniejszenie na wniosek LGD środków zaplanowanych do finansowania realizacji LSR do końca 2018 i

		2021 roku w budżecie LSR, określonych w załączniku nr 1 do umowy”. Powyższe oznacza zatem, iż ewentualna aktualizacja wskaźników będzie musiała się odbywać w ramach kwoty zaplanowanej do realizacji do końca 2018 r.
3.	<p>Czy wybór kluczowych grup docelowych i obszarów interwencji określonych w danym LSR ma wykluczać z możliwości wsparcia innych grup docelowych (np. innych grup defaworyzowanych niż te określone w LSR) w ramach ogłaszanych konkursów tematycznych? czy grupy docelowe i obszary interwencji należy jedynie odpowiednio opatrzyć dodatkowymi punktami na etapie oceny projektu?</p> <p>Czy wszystkie cele i przedsięwzięcia muszą zawierać innowacyjne podejście, nastawione na ochronę środowiska i zmiany klimatu?</p>	<p>W LSR należy wskazać grupy defaworyzowane, które uzyskają wsparcie w jej ramach. Określić w niej także należy grupy docelowe przedsięwzięć realizowanych w ramach LSR. Do LGD należy decyzja które z powyższych grup uzyskają/będą mogły ubiegać się o pomoc.</p> <p>Nie ma wymogu nakazującego, aby wszystkie cele i przedsięwzięcia zawierały innowacyjne podejście, nastawione na ochronę środowiska i zmiany klimatu. W Poradniku dla LGD zachęca się jedynie grupy, aby poprzez odpowiednie zaprojektowanie kryteriów wyboru operacji, wybierały innowacyjne operacje w obszarze ochrony środowiska czy przeciwdziałania zmianom klimatycznym.</p>
4.	Jak definiować grupy defaworyzowane i czy muszą się odnosić wyłącznie do defaworyzacji w kontekście dostępu do rynku pracy?	Grupy defaworyzowane nie muszą odnosić się wyłącznie do defaworyzacji w kontekście dostępu do rynku pracy, jednakże grupy wykluczone / defaworyzowane przede wszystkim odnoszą się do wykluczenia z rynku pracy. Zadaniem LGD jest określenie czy występują defaworyzowane osoby, jakiej grupy wykluczenia dotyczą i w jakim stopniu występują na obszarze LSR. Po analizie LGD określa czy udzielić pomocy i w jakiej formie.
5.	<p>Regulamin konkursu §10 6. W przypadku LSR przewidzianej do współfinansowania ze środków więcej niż jednego EFSI, wyboru dokonuje się, jeżeli przynajmniej w ramach jednego funduszu dostępne są środki finansowe, przy czym jeżeli środki finansowe dostępne są jedynie w ramach EFMR, LSR musi spełniać warunki, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 2.</p> <p>Pytanie:</p> <p>Jeżeli LSR (przewidziana do realizacji z więcej niż jednego funduszu) zostanie wybrana a środki dostępne będą tylko z jednego funduszu to oznacza, iż strategia staje się jednofunduszowa i LGD musi ją zaaktualizować?</p>	Tak.
6.	Dokumentacja konkursowa na wybór LSR nie zawiera wymogu stosowania obowiązkowych wskaźników, o których mowa w „Poradniku	Poradnik dla LGD w rozdziale V wskazuje, iż załącznik nr 1 do niniejszego poradnika stanowi listę obowiązkowych obszarów tematycznych i

	<p>dla LGD ...” – rozdział V Cele i wskaźniki, (str. 42). Czy mimo to LGD powinna zastosować wskaźniki wymienione w poradniku? Dokumentacja konkursowa nie wskazuje na konieczność stosowania obowiązkowych wskaźników wymienionych w „Poradniku dla LGD...”. Instrukcja wypełniania wniosku o wybór LSR zaleca, aby stosować wskazówki i porady w zakresie przygotowania LSR wymienione w poradniku. W związku z powyższym zdaniem SW zasadne jest zastosowanie oprócz własnych wskaźników także tych opisanych w poradniku.</p>	<p>wskaźników dla PROW 2014-2020. Oznacza to że każda LSR w przypadku realizacji operacji w danym zakresie musi zawierać co najmniej te obowiązkowe wskaźniki.</p>
7.	<p>Jaki zapis powinien znaleźć się w LSR w przypadku gdy do LGD przystępuje miasto o wielkości ponad 20 tys. mieszkańców, a LSR będzie finansowana wyłącznie ze środków EFRROW?</p>	<p>W LSR może taki zapis się znaleźć, ale nie musi. Brak takiego zapisu nie dyskwalifikuje LSR. Brak możliwości wsparcia większych miast wynika już z PROW 2014-2020 oraz rozporządzenia MRiRW w sprawie podziałania „Wsparcia na wdrażanie operacji w ramach LSR” (Dz. U. poz. 1570) i zostanie potwierdzony także w § 3 ust. 2 umowy ramowej. Stosowna informacja w LSR miałaby przede wszystkim walor informacyjny dla potencjalnych beneficjentów.</p>
8.	<p>Zmiany umowy ramowej nie mogą wpłynąć na zmianę ilości pkt uzyskanych w dniu wyboru LGD do realizacji LSR. Co wobec tego z punktami uzyskanymi za skład Rady, jeśli wykażę osobę poniżej 35-roku życia, a międzyczasie przekroczy ona ten pułap wiekowy?</p>	<p>Zgodnie z § 10 ust. 3 pkt 5 Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność „zmiana umowy oraz jej załączników nie może wpływać na zmniejszenie liczby punktów otrzymanych przez LGD w poszczególnych kryteriach w ramach oceny LSR”. W związku z powyższym LGD, która uzyskała punkty w ramach kryterium nr 2 za posiadanie w składzie organu decyzyjnego osoby poniżej 35 roku życia, będzie musiała zapewnić udział takiej osoby w pracach tego organu do końca realizacji LSR. Nie oznacza to jednak, że musi być to ta sama osoba. Postanowienie w umowie ramowej mówi o zmianach umowy i jej załączników a nie chociażby o naturalnych procesach jak upływ czasu, który przekłada się na starzenie się każdego człowieka, w tym także członków rady.</p>

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
WSKAŹNIKI:		
1.	Czy wszystkie wskaźniki z podręcznika są obowiązkowe, czy można umieścić w strategii też swoje propozycje? Czy w ramach określonego zakresu interwencji (np. turystyka) LGD będzie musiała zastosować (co najmniej) wszystkie wskaźniki wskazane w podręczniku dla tego zakresu? W przypadku turystyki musiałyby to być również „nowe miejsca noclegowe”. Obszar „turystyki” jest bardzo szeroki i konieczność tworzenia nowych „miejsc noclegowych” może nie mieć ekonomicznego uzasadnienia, przy potrzebie rozwoju usług okołoturystycznych przy istniejących obiektach noclegowych. Sugeruje się obowiązek zastosowania przynajmniej jednego wskaźnika z podręcznika dla określonego obszaru interwencji.	Wskaźniki w danym zakresie powinny być uwzględnione w LSR jedynie wtedy gdy LSR przewiduje realizację operacji, które mogą być mierzone tym wskaźnikiem. Jeśli w LSR nie przewiduje się operacji mających na celu rozbudowę bazy noclegowej to oczywiste jest że taki wskaźnik nie zostanie uwzględniony w LSR. Ponadto można przewidzieć także wskaźniki niewymienione w podręczniku.
2.	Czy wskaźniki dotyczące kosztów bieżących i aktywizacji należy wykazać w planie komunikacyjnym, czy też podczepić pod strategię w zakresie jakiegoś celu i przedsięwzięcia?	„Koszty bieżące i aktywizacja” powinny być uwzględnione zarówno w planie komunikacyjnym jak i w planie działania, jako „aktywizacja”.

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
KOMISJA WYBIERAJĄCA		
1.	Komisja Wybierająca - czy ekspertem może być pracownik samorządu województwa lub jednostki podległej samorządowi?	Nie istnieją przeszkody formalno-prawne uniemożliwiające powołanie pracowników jednostek podległych samorządowi, jako ekspertów komisji ds. wyboru LSR, o ile spełniają przesłanki określone w odrębnych przepisach. W świetle art. 49 ust. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378) wątpliwości budzi natomiast udział w niej w roli ekspertów pracowników samorządu województwa. Zgodnie bowiem z przywołanym powyżej przepisem właściwa instytucja zawiera z kandydatem na eksperta umowę dotyczącą udziału w wyborze projektów. Powstaje zatem pytanie o możliwość zawarcia takiej umowy z pracownikiem samorządu województwa. Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Infrastruktury i

		Rozwoju jako resortu właściwego do interpretacji przepisów ww. ustawy pracownicy urzędu marszałkowskiego nie mogą być wskazywani jako eksperci.
2.	Czy eksperci, o których mowa w art. 3 ustawy o rozwoju lokalnych z udziałem lokalnej społeczności z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 378) muszą zostać wyłonieni w drodze postępowania konkursowego czy mogą być wyznaczeni przez zarząd?	Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378) „właściwa instytucja może wyznaczyć ekspertów...” Wydaje się jednak oczywiste, że wyznaczenie powinno być poprzedzone ogłoszeniem o naborze kandydatów na ekspertów.
3.	Czy przedstawiciele zarządu województwa, o których mowa w art. 3 ust. 2 ww. ustawy to członkowie zarządu województwa czy osoby upoważnione przez zarząd województwa?	Ustawa o rozwoju lokalnym nie wprowadza wymogu reprezentacji zarządu województwa w komisji ds. wyboru LSR przez członków zarządu. Przedstawicielami zarządu w komisji mogą być więc osoby posiadające stosowne upoważnienie.
4.	Zgodnie z art. 3 ust. 2 ww. ustawy w skład komisji wchodzi przedstawiciele zarządu województwa i eksperci. Natomiast art. 3 ust. 4 ww. ustawy wskazuje, że na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, ministra właściwego do spraw rybołówstwa lub ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, zarząd województwa powołuje w skład komisji nie więcej niż po dwóch przedstawicieli wskazanych przez każdego z tych ministrów. Mając na uwadze powyższe w jaki sposób należy interpretować zapis art. 3 ust 3 ww. ustawy, który mówi, że eksperci stanowią co najmniej jedną trzecią składu komisji? Czy warunek ten dotyczy komisji złożonej jedynie z przedstawicieli zarządu i ekspertów (zgodnie z art. 3 ust. 2 ww. ustawy)? Czy do liczebności komisji należy też wliczać przedstawicieli ministerstw?	Liczbę ekspertów należy odnieść do składu komisji uwzględniającego także zgłoszonych do komisji przedstawicieli ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, ministra właściwego do spraw rybołówstwa lub ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.
5.	Jakie wymagania musi spełnić kandydat na eksperta komisji, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ww. ustawy?	Wymagania względem ekspertów określone zostały w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378).
6.	Czy w regulaminie działania komisji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 można ustalić dodatkowe warunki decydujące o bezstronności kandydata na eksperta?	Tak.
7.	Czy zarząd województwa może udzielić upoważnienia dla dyrekcji	Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa, zarząd

	<p>departamentu do załatwiania wszelkich spraw związanych z konkursem na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) w ramach inicjatywy LEADER, objętego PROW na lata 2014-2020, w tym do dokonywania wszystkich czynności w ramach postępowania w sprawie wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR). Jeśli istnieje taka możliwość proszę o wskazanie podstawy prawnej regulującej tę ewentualność.</p>	<p>województwa wykonuje zadania województwa przy pomocy urzędu marszałkowskiego i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.</p>
8.	<p>Zgodnie z art. 3.1 ustawy o RLKS Komisję do konkursu powołuje zarząd województwa, zgodnie z ust. 4 tegoż artykułu, Minister właściwy wskazuje przedstawiciela ministerstwa do Komisji.</p> <p>1. W związku z możliwością złożenia LSR w ramach dwóch funduszy, czy MRiRW wskaże do komisji SW dwóch przedstawicieli (PROW, Rybactwo i Morze), których następnie powoła zarząd SW do Komisji ? Kiedy SW otrzymają taką informację, z uwagi na fakt, że liczba członków komisji warunkuje liczbę ekspertów (1/3 składu)</p>	<p>Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, korzystając z uprawnienia nadanego ustawą o rozwoju lokalnym wystąpił z wnioskiem o uwzględnienie przedstawicieli Ministerstwa w komisji ds. wyboru LSR w Województwie Podlaskim i Kujawsko-Pomorskim. Nie przewiduje się kolejnych wniosków w tym zakresie.</p>
9.	<p>Zgodnie z art. 49. 1. ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 właściwa instytucja wyznacza ekspertów do udziału w wyborze projektów do dofinansowania (Komisja).</p> <p>a) Czy w związku z ww. artykułem IZ przewiduje inne, bardziej szczegółowe kryteria dla wyboru ekspertów ? Czy SW może takie kryteria określić?</p> <p>b) Z uwagi na obowiązek SW, polegający na ujęciu zasad wynagradzania ekspertów w Regulaminie działania Komisji (art. 3 ust 1, pkt 3 ustawy o RLKS), proszę o odpowiedź z jakich środków SW może finansować wynagrodzenie ekspertów ?</p> <p>c) Czy MRiRW dysponuje listą dostępnych ekspertów w zakresie tworzenia strategii?</p>	<p>Ad. a MRiRW nie przewiduje wydawania dodatkowych kryteriów wyboru ekspertów. Nie ma jednak przeszkód, aby SW same określiły takie kryteria.</p> <p>Ad. b Kwestia do rozstrzygnięcia przez SW</p> <p>Ad. c MRiRW nie dysponuje listą dostępnych ekspertów w zakresie tworzenia strategii</p>
10.	<p>Czy przewiduje się przygotowanie wytycznych dla wszystkich SW w zakresie powoływania komisji wybierającej LSR-y?</p> <p>Sugeruje się zastosowanie wspólnych dla wszystkich SW wytycznych dotyczących powoływania komisji.</p>	<p>Nie przewiduje się przygotowania dodatkowych wytycznych.</p>
11.	<p>Czy komisja wybierająca LSR-y będzie również zobowiązana</p>	<p>Nie, komisja kończy prace z chwilą zakończenia konkursu. Zmiany umowy</p>

	<p>każdorazowo oceniać zmiany do umowy o sposobie i realizacji LSR? Zgodnie z rozporządzeniem 1303/2013 art. 33 ust 3. strategię wybierane są przez komisję. Zapis sugeruje zatem, że komisja powoływana jest tylko na etap wyboru LSR-ów, a zmiany umowy nie wymagają oceny komisji.</p>	ramowej ocenia Samorząd Województwa, z którym LGD podpisała umowę.
12.	<p>Czy jest określona procedura powoływania ekspertów? Czy są określone wymagania dotyczące doświadczenia i wiedzy ekspertów?</p>	Zgodnie z art. 3 ust. 3 do powoływania ekspertów stosuje się art. 49 ust. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 oraz z 2015 r. poz. 378). Art. ten określa również minimalne wymagania odnośnie ekspertów.
13.	<p>Zgodnie z § 9 ust. 17 Regulaminu Konkursu na wybór LSR organizator przygotowuje projekt uchwały w sprawie wyboru LSR. Regulamin Konkursu jak i akty prawne regulujące RLKS wyraźnie wskazują, że wybór LSR dokonuje Komisja w drodze uchwały. Wątpliwości zatem budzi zasadność nałożonego Regulaminem Konkursu obowiązku przygotowania przez organizatora projektu uchwały w sprawie wyboru LSR jako kluczowego dokumentu potwierdzającego wyniki pracy Komisji w zakresie oceny LSR W celu ujednoczenia zasad i usprawnienia pracy Komisji dokonującej wyboru LSR sugeruje się usunięcie z regulaminu konkursu nałożonego na organizatora konkursu obowiązku przygotowania projektu uchwały w sprawie wyboru LSR</p>	Zgodnie z art. 3 ust. 7 ustawy o rozwoju lokalnym „obsługę komisji zapewnia zarząd województwa”. W związku z powyższym do niego należy czynność techniczna, jaką jest przygotowanie projektu uchwały.
14.	<p>Proszę o wyjaśnienie § 9 pkt 6 Regulaminu konkursu, czy nie ma przeciwwskazań aby to przewodniczący Komisji rozstrzygał w przypadku rozbieżności w ocenach członków komisji, czy powinny być one poddawane pod obrady wszystkich członków Komisji (zgodnie z zapisem w części C1 karty)? Czy rozstrzygnięcia rozbieżności dotyczą każdego kryterium, czy tylko tych gdzie wskazano minimalne wymagania?</p>	Zgodnie z §9 ust. 6 regulaminu konkursu „W przypadku rozbieżności w ocenach członków komisji o ostatecznej ocenie spełnienia danego kryterium decyduje się w sposób określony w regulaminie działania komisji.” Powyższy zapis odnosi się do wszystkich kryteriów i pozostawia decyzję odnośnie sposobu postępowania w gestii zarządu województwa, który zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 3 określa regulamin działania komisji.

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
PROJEKTY GRANTOWE		
1.	Czy nabór na projekty grantowe LGD w poszczególnych funduszach	Nabór na projekty grantowe będzie odbywał się w trybie ciągłym, ale konkurs

	będzie odbywał się w trybie ciągłym?	na wybór grantobiorców powinien odbywać się w określonych terminach. Istotne jest to, że zgodnie z przepisami rozporządzenia projekt grantowy musi być zrealizowany w okresie 2 lat od dnia podpisania umowy.
2.	<p>Proszę opisać na przykładzie schemat dystrybucji pomocy finansowej do LGD, w szczególności mechanizmu uwalniania wolnych środków na kolejne operacje/nabory:</p> <p>a) Ustawa RLKS art. 22, ust.8, pkt 3: „art. 66 ust. 2 ustawy w zakresie polityki spójności ma zastosowanie, gdy zostanie wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013, przewidzianych w umowie ramowej na realizację danego celu LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI.” Zgodnie z art.66 ustawy w zakresie PS, „w przypadku gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej wyczerpana zostanie kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach działania...właściwa instytucja, do której wpłynął protest, pozostawia go bez rozpatrzenia”. Pytanie: kiedy następuje moment, w którym można pozostawić protest grantobiorcy bez rozpatrzenia? Czy jest to moment w którym skończą się środki w ramach pojedynczego projektu grantowego w ramach tzw. naboru, czy chodzi o globalny limit środków przewidziany na realizację danego celu w LSR?</p> <p>b) Ustawa RLKS § 23 ust. 7. Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia przekazania wniosków do zarządu województwa okaże się, że nie jest możliwe udzielenie wsparcia w ramach limitu środków wskazanego w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013. zarząd województwa informuje podmiot ubiegający się o udzielenie wsparcia o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wniosek bez rozpatrzenia. Pytanie: Czy można wybrać wnioski ponad limit?</p>	<p>Wprowadzenie do wyliczenia w pytaniu jest bardzo ogólne i w zasadzie nie wiadomo o co chodzi?</p> <p>Jeśli chodzi o pytanie zawarte w lit. a należy zauważyć, że ani przepisy ustawy w zakresie polityki spójności, ani przepisy ustawy o RLKS nie stanowią o prawie wniesienia protestu dla grantobiorców. Procedurę odwoławczą dla grantobiorców określa LGD w swoich wewnętrznych dokumentach, dostępnych oczywiście dla potencjalnych grantobiorców.</p> <p>Zarówno art. 22 ustawy o RLKS, jak i rozdział 15 ustawy w zakresie polityki spójności dotyczą prawa dla beneficjenta (wnioskodawcy), a nie dla grantobiorcy.</p> <p>Jeśli chodzi o pytanie zawarte w lit. b odpowiedź brzmi – TAK. Wynika to już z art. 21 ust. 5 pkt 2 ustawy o RLKS, gdzie mowa jest o liście operacji wybranych, ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków.</p>
3.	Jakie będą zasady finansowania projektu grantowego dla LGD. Czy LGD realizując projekt grantowy otrzyma zaliczkowo kwotę na realizację takiego projektu, czy będzie on podlegał np. refundacji na zasadach ogólnych po realizacji projektu i LGD będzie musiała	Co do zasady pomoc wypłacana jest jako zwrot poniesionych przez beneficjenta wydatków. W przypadku projektów grantowych będzie to zwrot poniesionych przez LGD wydatków na rzecz grantobiorców. Niemniej jednak w przypadku projektów grantowych LGD może skorzystać zarówno z pożyczki

	wykładać środki na realizację takiego projektu grantowego? Kiedy ta refundacja nastąpi?	z BGK (art. 13 ust. 2 ustawy o finansowaniu WPR) jak i ze środków wyprzedzającego finansowania z ARiMR (art. 18 ustawy o finansowaniu WPR) – 2 instrumenty, które pozwolą zapewnić 100% finansowanie wydatków dokonywanych przez LGD na rzecz grantobiorców. Podstawą wydatków realizowanych przez LGD są umowy udzielenia grantów zawierane pomiędzy LGD (grantodawcą) a grantobiorcą.
4.	Czy w ramach grantu w umowie można przewidzieć kary finansowe za niewywiązanie się z realizacji mikro grantu (pomniejszenie wypłaconych środków)?	Zakres umowy o powierzenie grantu określony w art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146, z 2015 r. poz. 378 i 1130) jest katalogiem otwartym, co oznacza, że umowa ta może zawierać dodatkowe postanowienia służące zabezpieczeniu wykonania zadania, na które zostaje przyznany grant. Jednakże nie można tego nazwać pomniejszeniami/zmniejszeniami by nie sugerować, iż jest to kara administracyjna, o której mowa w art. 73 rozp. 809/2014.
5.	Czy można w ramach PROW realizować jednocześnie kilka projektów grantowych?	Tak. Nie ma przepisu, który by to ograniczał.
6.	Czy planowane przez LGD terminy naborów w projektach grantowych muszą odnosić się do terminów wskazanych w rozporządzeniu?	Regulacje dotyczące terminów naborów zostały określone w rozporządzeniu w § 20 ust. 1 i 2 w brzmieniu: „1. Wniosek o przyznanie pomocy na operację realizowaną przez podmiot inny niż LGD składa się bezpośrednio do LGD, w terminie wskazanym w ogłoszeniu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o Rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, nie krótszym niż 14 dni i nie dłuższym niż 30 dni. 2. Wniosek o przyznanie pomocy na projekt grantowy lub operację własną LGD składa się do podmiotu, o którym mowa w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, lecz nie wcześniej niż w dniu, w którym został dokonany wybór LSR, o którym mowa w art. 11 tej ustawy”. Przepis ten odwołuje się do art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o Rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, który również ma zastosowanie do operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD. Projekt grantowy to operacja, która jest realizowana przez LGD, w związku z tym w ich przypadku ww. przepisy nie mają zastosowania. Analogicznie jest w przypadku konkursów na wybór grantobiorców do

		realizacji zadań w ramach projektów grantowych.
7.	Czy w projektach grantowych powinno być przewidziane odwołanie od decyzji Rady (dobra praktyka pokazuje, że ani w konkursach z pożytku ani np. program działaj lokalnie nie ma takich wymogów)	Taki obowiązek został określony w instrukcji wypełniania wniosku o wybór LSR
8.	Czy koło gospodyń wiejskich (KGW), które nie funkcjonuje w ramach struktur kółka rolniczego (bo go nie ma na terenie) może być beneficjentem grantu, jeżeli osobowości prawnej użyczy mu zaprzyjaźniona organizacja pozarządowa?	<p>Skoro KGW nie jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną kółka rolniczego rodzi się pytanie na jakiej podstawie prawnej funkcjonuje? Prawdopodobnie na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. 2015 r. poz. 1393). Jeżeli jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS), to z chwilą wpisu do tego rejestru uzyskało osobowość prawną i może samodzielnie występować nie tylko o grant, ale także o wsparcie poza projektami grantowymi. Natomiast jeżeli KGW jest stowarzyszeniem zwykłym to zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy „nie może (...) przyjmować darowizn, spadków, zapisów oraz <u>otrzymywać dotacji</u>, a także korzystać z ofiarności publicznej”. W związku z tym nie może przyjmować grantu. Jeżeli KGW będące stowarzyszeniem zwykłym chciałoby uzyskać pomoc z PROW 2014-2020 musi zarejestrować się w KRS, przy czym zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy Prawo o stowarzyszeniach „postępowanie o wpis stowarzyszenia do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych zawodowych, fundacji oraz samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej do Krajowego Rejestru Sądowego <u>jest wolne od opłat sądowych</u>”, co dotychczas było zgłaszane jako główna przeszkoda w uzyskaniu osobowości prawnej przez stowarzyszenia działające na obszarach wiejskich.</p> <p>Ponadto w miejscowościach, gdzie nie ma kółka rolniczego, kobiety mogą założyć KGW jako „Kółko Rolnicze-Koło Gospodyń Wiejskich w.....”, na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (Dz. U. z 1982 r. Nr 32. Poz. 217, z późn. zm.). Z inicjatywą założenia Kółka Rolniczego – Koła Gospodyń Wiejskich musi wystąpić co najmniej 10 osób, z czego 8 powinno prowadzić gospodarstwa rolne jako ich właściciele, użytkownicy lub posiadacze (art. 17 ww. ustawy). Członkinie-założycielki uchwalają statut i wybierają spośród siebie władze. Zebranie musi być protokołowane. Opracowują wówczas statut i regulamin a następnie występują o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (art. 18 ww. ustawy).</p> <p>Zaprzyjaźniona organizacja pozarządowa nie może wystąpić o grant w imieniu</p>

		KGW.
9.	Czy rada sołecka może być beneficjentem grantu i na jakich zasadach?	Beneficjentem projektu grantowego jest lokalna grupa działania (LGD) i to ona ponosi odpowiedzialność za prawidłową realizację tego projektu. Dlatego też zgodnie z art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146, z 2015 r. poz. 378 i 1130), umowa o powierzenie grantu jest zawierana między beneficjentem projektu grantowego a grantobiorcą. Aby taka umowa mogła być zawarta podmiot musi mieć zdolność do zawarcia tej umowy. Ani rada sołecka, ani sołectwo nie posiadają osobowości prawnej w związku z tym nie mogą być stroną powyższej umowy. Jednakże z uwagi na związek sołectwa i rady sołeckiej z gminą (rada sołecka posiada kompetencje dysponowania środkami funduszu sołeckiego wyodrębnionego w budżecie gminy), gmina mogłaby reprezentować swoją jednostkę pomocniczą – sołectwo, którego wolę wyraża rada sołecka.
10.	Bardzo proszę o potwierdzenie czy prawdą jest, że w sytuacji gdy grantobiorcy osobowości prawnej użytych jednostka sektora finansów publicznych, wówczas poziom dofinansowania wynosi 63,63% mimo, że faktycznym realizatorem będzie sformalizowana grupa nieposiadająca osobowości prawnej?	Osobowości prawnej można udzielić tylko swojej jednostce organizacyjnej, pomocniczej itp. (patrz § 29 ust. 6 rozporządzenia), w związku z tym poziom dofinansowania tej jednostki będzie taki sam jak podmiotu reprezentującego.
11.	Czy w ramach projektów grantowych można realizować operacje polegające na wyposażeniu oraz remoncie świetlic(np. w sprzęt komputerowy, stoliki, krzeselka itp.)? W jakim zakresie będzie można realizować działania polegające na wyposażaniu świetlic?	Zakres wsparcia określony w rozporządzeniu ¹ przewiduje możliwość jedynie budowy lub przebudowy niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej, a projekty grantowe są jednym z rodzajów operacji w ramach tego poddziałania. W związku z tym w ramach projektów grantowych nie można dofinansować zadań polegających wyłącznie na wyposażeniu świetlic. Tym niemniej w ramach budowy lub przebudowy infrastruktury kulturalnej inwestycja może obejmować również wyposażenie tej infrastruktury. Ponadto niektóre zakresy mogą obejmować zadania, w ramach których potencjalnie takie zadanie jest możliwe do wykonania np. w zakresie „wzmocnienie kapitału społecznego (...)”, ale każdy ponoszony koszt musi być

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1570).

		racjonalny, uzasadniony i niezbędny do osiągnięcia celu operacji, a celem operacji w tym wypadku byłoby wzmocnienie kapitału społecznego, a nie wyposażenie świetlicy wiejskiej w celu prowadzenia jej zadań własnych.
12.	Czy rolnik to przedsiębiorcą i czy się go wyklucza z grantów?	Paragraf 13 ust. 2 rozporządzenia stanowi, iż pomoc na projekt grantowy nie może być przyznana w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia tj. w zakresie rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (całym). Tym samym pomoc w ramach tego zakresu nie jest dedykowana do przedsiębiorców, co zostało potwierdzone brzmieniem § 29 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia, zgodnie z którym pomoc w ramach projektów grantowych jest wypłacana jeżeli grantobiorca nie wykonuje działalności gospodarczej. Natomiast odpowiedź na pytanie „Czy rolnik jest przedsiębiorcą?” jest uzależniona od kontekstu i przepisów prawa, które w danej sytuacji mają zastosowanie.
13.	Czy można określić grant od ... do ...?	Zgodnie z art. 35 ust. 5 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 grantem są środki finansowe programu operacyjnego, które beneficjent projektu grantowego powierzył grantobiorcy, na realizację zadań służących osiągnięciu celu tego projektu grantowego. Zadania w ramach danego projektu grantowego będą określone przez LGD (w sposób dość ogólny) we wniosku o przyznanie pomocy na projekt grantowy. Obok zakresu LGD będzie musiała wskazać szacowany koszt realizacji tego zadania, w związku z tym wysokość grantu będzie z góry określona. Jego wartość będzie mogła ulec tylko zmniejszeniu. Możliwe jest również ograniczenie odgórne wysokości grantu już w samym LSR, w przypadku gdy ze względu na zadanie jakie ma być finansowane w ramach grantu jest to możliwe.
14.	Czy w ramach grantu można przewidzieć środki na jego obsługę przez LGD?	Środki na obsługę operacji realizowanych przez LGD są przewidziane w budżecie LSR w ramach kosztów bieżących LGD.
15.	Proszę podać dokładną definicję sformalizowanej grupy nieposiadającej osobowości prawnej - co oznacza sformułowanie „sformalizowana grupa” – co decyduje o tej formalizacji? Zapis PROW (str. 598) mówi „sformalizowana grupa nieposiadająca osobowości prawnej realizuje grant we współpracy z jednostką	Doprecyzowaniem określenia „grupa sformalizowana” jest brzmienie § 29 ust. 6 rozporządzenia, który mówi o jednostkach organizacyjnych, takich jak sekcje lub koła. Jednostki te są formalnie wyodrębnione, ale nie została im nadana zdolność/osobowość prawna.

	sektora finansów publicznych”. Czy są określone jakieś minimalne/konieczne zasady tej współpracy?	
16.	Pytanie czy LGD może dowolnie formułować w ramach projektów grantowych: - zakres (ograniczać tematycznie), - formę wsparcia (dotacja, refundacja), - wysokość wsparcia (określać maksymalny % dofinansowania) - beneficjentów (ograniczać do np. NGO bez JST, osób fizycznych etc.)	LGD w ramach projektów grantowych określa zakres tematyczny konstruując opis projektu grantowego. Forma wsparcia w przypadku projektu grantowego jest z góry określona : refundacja (+ wyprzedzające finansowanie). Wysokość wsparcia w pewien sposób zostanie określona przez LGD we wniosku o przyznanie pomocy na projekt grantowy przez wskazanie zadań w ramach projektu grantowego, natomiast poziom dofinansowania uzależniony jest od podmiotu będącego grantobiorcą – musi być zgodny z § 18 ust. 1 rozporządzenia. Ograniczenie beneficjentów następuje przez wskazanie zakresu pomocy, a także przez stosowanie kryteriów wyboru premiujących podmioty z grupy docelowej np. organizacje pozarządowe. Możliwe jest również ograniczenie ogólnie kategorii grantobiorców czy tematyki objętej PG w samej LSR.
17.	Załącznik nr 10 do wniosku o wybór LSR - Procedura wyboru i oceny grantobiorców. Czy protest wnoszony przez grantobiorcę rozpatruje LGD czy Zarząd Województwa?	Zgodnie z art. 22 ustawy o RLKS podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie w ramach wdrażania LSR przysługuje prawo wniesienia protestu. Jednakże według zapisów Programu, w przypadku projektów grantowych beneficjentem ubiegającym się o wsparcie przed podmiotem wdrażającym jest LGD i to LGD wskazywana jest w systemie jako beneficjent. W przypadku grantobiorców stroną umowy będzie LGD, w związku z tym to LGD rozpatrywała protest. Wynika to także z zapisów Programu, w którym mowa jest, że LGD będzie odpowiedzialna za rozpatrywanie odwołań w zakresie dokonanej oceny, gdyż w przypadku projektów grantowych LGD jako beneficjent odpowiada za całość procesu.
18.	Ile można zaplanować grantów w okresie programowania licząc wszystkie okresy?	Projekty grantowe stanowią jedną z metod wdrażania LSR w okresie 2014-2020. Ich wdrażanie nie jest jednak obowiązkowe i zależy od indywidualnych postanowień każdej LGD. Do LGD należy też decyzja odnośnie liczby projektów grantowych, które chciałaby zrealizować. Należy jednakże pamiętać, iż o ile nie ma formalnych ograniczeń co do liczby projektów grantowych, to zawarty w PROW 2014-2020 wymóg wykorzystania 50% budżetu LSR przeznaczonego na realizację poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” na

		przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy, w rzeczywistości limituje potencjalny budżet na ich realizację. W ramach projektów grantowych nie można bowiem realizować operacji z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej a z grona grantobiorców wyłączone zostały podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub deklarujące jej podjęcie. W rezultacie środki przeznaczone w LSR na projekty grantowe nie wliczają się więc do środków przeznaczonych na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.
19.	Czy organizacje pozarządowe, których statuty przewidują możliwość prowadzenia działalności gospodarczej i które są wpisane do KRS, jednak na dzień składania wniosku o przyznanie pomocy i wypłaty pomocy w ramach projektu grantowego nie prowadzą takiej działalności (nie widnieją w rejestrze przedsiębiorców) są uprawnionymi grantobiorcami i zrealizowane przez nie zadanie grantowe będzie można uznać za prawidłowe?	Zgodnie z § 29 ust. 4 rozporządzenia grantobiorca nie wykonuje działalności gospodarczej. W związku z tym, jeżeli organizacje pozarządowe posiadają w statucie informację o możliwości prowadzenia działalności gospodarczej ale nie prowadzą działalności gospodarczej, co jest potwierdzone brakiem wpisu do KRS przedsiębiorców, to jest możliwość powierzenia tym organizacjom grantu na realizację zadania/ń w ramach projektu grantowego. Ponadto należy pamiętać, że także zakres realizowanego zadania nie może służyć prowadzeniu działalności gospodarczej.
20.	Czy organizacje pozarządowe, których statuty przewidują możliwość prowadzenia działalności gospodarczej i które są wpisane do rejestru przedsiębiorców, jednak na dzień składania wniosku o przyznanie pomocy i wypłaty pomocy w ramach projektu grantowego nie prowadzą takiej działalności/zadanie grantowe nie dotyczy zakresu w jakim mogą prowadzić działalność gospodarczą są uprawnionymi grantobiorcami i zrealizowane przez nie zadanie grantowe będzie można uznać za prawidłowe?	Warunek określony w § 29 ust. 4 rozporządzenia odnosi się do działalności gospodarczej ogółem, co oznacza, że każdy zakres, niezależnie od tego czy jest zgodny z zakresem tematycznym projektu grantowego/zadania w ramach tego projektu, jest działalnością gospodarczą. W związku z tym, jeżeli organizacja pozarządowa prowadzi jakąkolwiek działalność gospodarczą, to będzie wykluczona z możliwości ubiegania się o powierzenie grantu.
21.	W jaki sposób LGD ma dokonywać weryfikacji figurowania grantobiorców w rejestrze podmiotów wykluczonych?	Kwestia zostanie uregulowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
22.	Poziom szczegółowości grantu: - konkurs na wsparcie dziedzictwa kulturowego, czy - konkurs na wybór imprez wpisujących się w zakres tej tematyki, a może występy zespołów?	Poziom szczegółowości ogłoszenia o wybór grantobiorców do realizacji zadań w ramach projektu grantowego określa LGD. Należy jedynie pamiętać o zależności pomiędzy wskaźnikami zawartymi w LSR odnoszącymi się do operacji (tj. projektu grantowego) oraz wskaźnikami jakie będą zawarte we wniosku o przyznanie pomocy na projekt grantowy a także wskaźnikami jakie należy osiągnąć przy realizacji zadania, na który zostanie udzielony grant.
23.	Czy LGD będzie mogła wzywać do uzupełnień wniosków o powierzenie grantów w trakcie wyboru grantobiorców w ramach	Kwestia nie jest regulowana powszechnie obowiązującymi przepisami – do decyzji LGD.

„projektów grantowych”.	
-------------------------	--

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
TWORZENIE I UTRZYMANIE MIEJSC PRACY		
1.	Czy środki przeznaczone na miejsca pracy dotyczą tylko operacji wskazanych w § 2.1 pkt 2 a-c projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020 Czy może również w ramach innych zakresów § 2 ust.1. Jeżeli tak to jakich?	Przedsięwzięcia te nie ograniczają się do zakresu wsparcia związanego z rozwojem przedsiębiorczości (ani z PROW 2014-2020, ani brzmienia rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1570), zwanego dalej „rozporządzeniem”, nie wynika takie zawężenie. Tym niemniej warto zaznaczyć, że miernikiem wydatkowania 50% budżetu na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy - będą utworzone (i utrzymane w okresie trwałości projektu) miejsca pracy związane bardzo ściśle z poszczególnymi projektami realizowanymi przy współudziale środków PROW 2014-2020.
2.	Jak należy definiować pojęcie „utrzymania miejsca pracy”? W jaki sposób wnioskodawca ma udowodnić utrzymanie miejsc pracy?	Jako zachowane stanowisko pracy tj. na tym stanowisku była i jest zatrudniona osoba (niekoniecznie przez cały okres ta sama) pobierająca wynagrodzenie. Potwierdzeniem jest składana deklaracja ZUS. Istotne jest jednak to, że w ramach operacji jedynie w przypadku inkubatora oraz współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi wynagrodzenie jest kosztem kwalifikowalnym.
3.	Czy jeśli o wsparcie ubiega się przedsiębiorca zatrudniający 8 osób realizacja projektu powinna pozwolić na „utrzymanie” miejsc pracy co najmniej tych 8 osób?	TAK. Należy również zwrócić uwagę, że w przypadku rozwijania przedsiębiorczości nie wystarczy utrzymanie miejsc pracy, musi zostać stworzone przynajmniej jedno nowe miejsce pracy.
4.	Jak należy liczyć utrzymywane/ tworzone miejsca pracy w kontekście budżetu LSR? W przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne – jak w zakresach „merytorycznych”?	TAK
5.	Czy w ramach przedsięwzięcia LSR, w którym założono tworzenie miejsc pracy liczące się do 50% budżetu strategii przeznaczonego na miejsca pracy, każdy projekt musi generować miejsce pracy stworzone na pełny etat - czy może to być część etatu?	Formalnie nie ma takiego obowiązku, ale ważne jest aby zostały utworzone deklarowane miejsca pracy w ilości wystarczającej do osiągnięcia wskaźników przypisanych do tego przedsięwzięcia. Nie bez znaczenia są także objęte tym przedsięwzięciem zakresy pomocy, których realizacja jest

		<p>konieczna do zrealizowania tego przedsięwzięcia. Może się tak zdarzyć, że przedsięwzięcie będzie obejmowało różne zakresy np. przedsięwzięcie polegające na zagospodarowaniu jeziora, będzie obejmowało inwestycje w ogólnodostępną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną lub kulturalną (np. centrum edukacji ekologicznej, świetlica środowiskowa, amfiteatr, GOK, plaża z pomostem i mariną), budowę odcinaka drogi dojazdowej do tego miejsca, budowę obiektów, w których świadczone będą usługi turystyczne, w tym noclegowe, gastronomiczne, rehabilitacyjne, wypożyczalnie sprzętu sportowego, itp. W takim przypadku narzucenie obowiązku utworzenia miejsc pracy w ramach każdej operacji nie znajduje uzasadnienia. Przez osiągnięcie zakładanego wskaźnika należy rozumieć utworzenie miejsca pracy, na którym osoba zostanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę. Ponadto wymiar tego zatrudnienia w przeliczeniu średniorocznym będzie odpowiadał pełnym etatom – możliwe jest zatrudnienie kilku osób w niepełnym wymiarze, ale osiągnięcie wskaźników będzie weryfikowane z uwzględnieniem pełnych etatów. Analogicznie jest w przypadku zatrudnienia osób w ramach działalności sezonowej – badane będzie zatrudnienie średnioroczne. Warunek ten może też być spełniony przez podjęcie działalności gospodarczej w ramach premii (samozatrudnienie).</p>
6.	<p>Czy nowoutworzone miejsca pracy w ramach danego przedsięwzięcia powinny być wykazane w postaci wskaźnika produktu czy wskaźnika rezultatu (również w kontekście udowodnienia, że min. 50% budżetu LSR musi zostać przeznaczony na tworzenie nowych miejsc pracy) Na stronie 56 „Poradnika dla LGD w zakresie opracowania LSR” jest zapis „Za przedsięwzięcie związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy uznaje się przedsięwzięcie, dla którego określono wskaźnik produktu w postaci utworzenia nowego miejsca pracy i/lub utrzymania miejsca pracy”, natomiast w tabeli na stronie 76 w/w dokumencie miejsca pracy wskazane są po stronie rezultatów (takie podejście wskazuje też metodologia opracowania wskaźników LSR)?</p>	<p>Zgodnie z PROW 2014-2020 utworzenie miejsc pracy jest wskaźnikiem rezultatu. Wskaźnikiem produktu jest liczba operacji polegających na utworzeniu lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa.</p>
7.	<p>Gdzie w rozporządzeniu odnośnie wdrażania strategii jest wpisany zakres dotyczący utrzymania miejsc pracy, nie tylko tworzenia nowych miejsc pracy? Jak należy go interpretować?</p>	<p>Zakres pomocy nierozzerwalnie związany z tworzeniem miejsc pracy został określony w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a i c rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych</p>

		<p>warunków przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 1570). Jeżeli natomiast pytanie odnosi się do konkretnych przepisów, których stosowanie wymusza utworzenia miejsca pracy to należy mieć na uwadze następujące jednostki redakcyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w odniesieniu do premii - § 5 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 rozporządzenia; – w odniesieniu do rozwijania działalności gospodarczej - § 7 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 i 3 rozporządzenia. <p>Przepisy dotyczące tworzenia nowych miejsc pracy wpływają bezpośrednio na zobowiązania dotyczące utrzymania dotychczasowego zatrudnienia, ponieważ nie można akceptować sytuacji, w której przedsiębiorca uprzednio redukuje zatrudnienie aby następnie uzyskać środki na zwiększenie zatrudnienia. Szczegółowe informacje w tym zakresie zostaną zamieszczone w dokumentach, które będą udostępnione wnioskodawcom przed rozpoczęciem naborów wniosków o przyznanie pomocy oraz w umowie przyznania pomocy.</p>
8.	Czy nie warto w związku z możliwością ubiegania się o dofinansowanie w ramach premii określić precyzyjnie definicję samozatrudnienia, ponieważ w przypadku osób które chcą otworzyć własną działalność , a posiadają gdzie indziej już umowę o pracę trudno będzie oceniać czy przy 16 godzinnym dniu pracy są w stanie podolać wyzwaniu?	<p>Ewentualne doprecyzowanie definicji samozatrudnienia jest rozważane. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że lokalne grupy otrzymały bardzo korzystne narzędzie (w postaci premii) do walki z wykluczeniem społecznym a przede wszystkim z bezrobociem na obszarze objętym LSR. Tym samym nie jest to narzędzie, które powinno być nadużywane w pozostałych przypadkach. W związku z tym LGD powinny zadbać o to by w pierwszej kolejności pomoc trafiła do grup defaworyzowanych np. osób bezrobotnych, choćby przez zastosowanie odpowiednich kryteriów wyboru operacji.</p>

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
ZALICZKI I POŻYCZKI		
1.	Czy w ramach PROW możliwe będzie otrzymanie zaliczek dla beneficjentów (nie licząc kosztów	Tak – zaliczka, o której mowa w art. 45 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013, zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu WPR (Dz. U. poz. 1130).

	bieżących i aktywizacji)?	
2.	Tryb/ terminy i zasady rozliczania zaliczki w ramach „funkcjonowania...”	<p>Rozporządzenie nr 1305/2013 (art. 42 ust. 2) Ustawa o finansowaniu WPR (Dz. U. poz. 1130) – art. 20 i 21 Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie udzielania zaliczek (projekt), na podstawie art. 21 ust. 5 ustawy o finansowaniu WPR. Zgodnie z projektem ww. rozporządzenia MRiRW rozliczenie zaliczki na koszty bieżące i aktywizację polega na wykazaniu przez beneficjenta, we wnioskach o płatność, kwoty pomocy przysługującej do wypłaty, w terminach, w sposób i na warunkach określonych w umowie o przyznaniu pomocy, lub na zwrocie zaliczki na rachunek bankowy wskazany przez agencję; kwota wypłaconej zaliczki pomniejsza kwotę przysługującą do wypłaty, jeżeli suma kwoty wypłaconej zaliczki i kwoty wypłaconej pomocy przekroczy 90% kwoty pomocy, jaka może zostać wypłacona beneficjentowi w związku z realizacją danej operacji określonej w umowie o przyznaniu pomocy.</p>
3.	<p>Projekty grantowe – zasady finansowania i przepływy finansowe, w tym pożyczek z BGK:</p> <p>1. W jaki sposób uruchamiane będą pożyczki z BGK? (na rachunek LGD/ rachunek LGD w BGK czy bezpośrednio na rachunek grantobiorcy?)</p> <p>2. Na podstawie jakich dokumentów uruchamiane będą pożyczki (umowa SW z LGD/ umowa z grantobiorcą/ faktury grantobiorcy/ wykaz faktur z LGD?)</p> <p>3. Czy LGD może wykorzystać „wyprzedzające finansowanie” oraz zaliczkę pobraną na „projekt grantowy” na „zaliczki” dla grantobiorców?</p>	<p>Co do zasady pomoc wypłacana jest jako zwrot poniesionych przez beneficjenta wydatków. W przypadku projektów grantowych będzie to zwrot poniesionych przez LGD wydatków na rzecz grantobiorców. Niemniej jednak w przypadku projektów grantowych LGD może skorzystać zarówno z pożyczki z BGK (art. 13 ust. 2 ustawy o finansowaniu WPR) jak i ze środków wyprzedzającego finansowania z ARiMR (art. 18 ustawy o finansowaniu WPR) – 2 instrumenty, które pozwolą zapewnić 100% finansowanie wydatków dokonywanych przez LGD na rzecz grantobiorców.</p> <p>Podstawą wydatków realizowanych przez LGD są umowy udzielenia grantów zawierane pomiędzy LGD (grantodawcą) a grantobiorcą. Przepisy nie określają z kolei momentu dokonywania wydatków przez LGD na rzecz grantobiorców, pozostawiając to do swobodnej regulacji stron umowy o powierzenie grantu, a w praktyce przede wszystkim do określenia przez LGD w formularzu umowy o udzielenie grantu.</p> <p>Pożyczka z BGK to swego rodzaju limit środków na koncie bankowym LGD prowadzonym przez BGK, którym to kontem LGD może dysponować tylko na realizację wydatków w ramach projektu grantowego, a więc na rzecz grantobiorców. LGD zleca BGK dokonanie przelewów z tego konta, na konta grantobiorców – szczegółowe zasady korzystania z pożyczki BGK zostaną określone w rozporządzeniu Rady Ministrów wydanym na podstawie art. 15 ust. 4 ustawy o finansowaniu WPR.</p>

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
USTALENIE KWOTY WSPARCIA		
1.	<p>Pytanie dotyczące procedury LGD: „opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru oraz obiektywnych kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej”.</p> <p>Co oznacza w praktyce zapis, że Rada ustala kwoty wsparcia np. w procedurze otwartych konkursów? Z czego powinna wynikać decyzja o zmniejszeniu kwoty wsparcia dla Wnioskodawcy? Czy powinna być w tym zakresie jakaś analiza np. biznesplanu?</p>	<p>Procedury wyboru i oceny operacji są przygotowywane samodzielnie przez każdą LGD i podlegać będą ocenie podczas konkursu na wybór LSR. W związku z powyższym decyzje odnośnie kształtu poszczególnych rozwiązań pozostawia się w gestii LGD.</p> <p>Odnośnie ustalania kwoty wsparcia należy zauważyć, iż LGD w LSR określa przede wszystkim intensywność pomocy dla poszczególnych grup podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy. Rozporządzenie zawiera wskazanie wartości maksymalnych, co nie jest równoznaczne z tym, że każdy beneficjent powinien otrzymać maksymalną intensywność pomocy. LGD może wskazać niższą intensywność pomocy np. dla wybranej kategorii beneficjentów odpowiednio to uzasadniając. Ponadto w przypadku premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej LGD może a nawet powinna określić wysokość wsparcia biorąc pod uwagę historyczne dane, rodzaj działalności itp. Wyznaczone w LSR progi powinny być oparte na przejrzystych zasadach lub danych historycznych.</p> <p>Ponadto LGD będzie weryfikować wniosek o przyznanie pomocy pod kątem kwalifikowalności zaplanowanych do poniesienia w ramach realizacji operacji kosztów, co pośrednio przełoży się na kwotę pomocy.</p>
2.	<p>OGŁOSZENIA NABORÓW PRZEZ LGD- Ogłoszenie o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD zawiera w szczególności: m.in. formy wsparcia, - LGD ustala formę wsparcia?</p>	<p>Ustalenie formy wsparcia następuje automatycznie przez wskazanie zakresu pomocy (ewentualnie wskazanie zakresu tematycznego), bowiem tylko w przypadku zakresu pomocy określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a forma wsparcia będzie wyjątkowa – będą to premie, ale powinno być to wskazane w ogłoszeniu o naborze wniosków.</p>
3.	<p>Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczynanie działalności gospodarczej - czy należy/można wyróżnić kilka poziomów wysokości wsparcia ze względu na rodzaj/branżę podejmowanej działalności ? Czy dotowane mogą być działalności otwierane jedynie przez osoby bezrobotne, czy osoby zatrudnione również mogą otrzymać dotacje na utworzenie firmy?</p>	<p>LGD zgodnie z § 16 rozporządzenia może wyznaczyć kilka poziomów wsparcia w ramach zakresu dedykowanego podejmowaniu działalności gospodarczej, jednakże powinna powyższe poziomy określić na podstawie założonych czynników np.: danych historycznych, kapitałochłonności inwestycji w danej branży itp. oraz zawarte w LSR. Oczywiście przedziały mogą się zawierać pomiędzy kwotami 50 – 100 tys. zł. Ponadto LGD ma prawo zawęzić grono potencjalnych wnioskodawców ustalając kryteria wyboru premiujące określoną grupę podmiotów, np. wskazaną w LSR grupę defaworyzowaną.</p>

4.	Finansowanie projektów sektora gospodarczego (czy na poziomie strategii możemy wskazać, że chcemy przedsiębiorczość finansować na poziomie 50%, jeśli tak to w którym miejscu to uzasadnić, czy też lepiej ująć to w kryteriach wyboru operacji, natomiast zakładanie działalności gospodarczej przez osoby z jednej z grup defaworyzowanych tj. np. matki powracające na rynek pracy na poziomie np. 70%);	Wskazanie intensywności pomocy w odniesieniu do określonych grup beneficjentów powinno być określone w LSR. Kryteria wyboru nie są wystarczającym rozwiązaniem – pozwalają na uszeregowanie operacji na liście operacji wybranych do finansowania ale nie wpływają na intensywność pomocy.
5.	Jak należy interpretować zapis art. 21 ust. 1 ww. ustawy w części mówiącej o ustaleniu kwoty wsparcia. Czy powyższy zapis oznacza, że LGD może zmienić zakres rzeczowy operacji i zmniejszyć wnioskowaną kwotę wsparcia? Jeśli tak, to czy nie powinna wówczas istnieć możliwość wniesienia protestu od takiej decyzji Rady (art 22 ww ustawy takiej możliwości nie przewiduje).	LGD nie została upoważniona do ingerencji w zakres rzeczowy operacji.
6.	Jak należy interpretować zapis art. 21 ust. 2 pkt. 2) ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, tj. zapis mówiący o tym, że przez operację zgodną z LSR rozumie się operację, która: jest zgodna z programem, w ramach którego jest planowana realizacja tej operacji"? Czy powyższy zapis oznacza konieczność oceny formalnej wniosku? Jeśli tak, to w jakim zakresie?	TAK
7.	Ustawa z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności art. 21 ust. 2 pkt 2 „Przez operację zgodną z LSR rozumie się operację, która: jest zgodna z programem, w ramach którego jest planowana realizacja operacji”. LGD mają wątpliwość w jaki sposób mają ocenić spełnienie tego warunku.	Weryfikacja zgodności operacji z programem prowadzona przez LGD będzie wykonywana w ten sam sposób co przez podmiot wdrażający. W celu zapewnienia jednolitego podejścia przez LGD i samorządy województw w ramach PROW 2014-2020 przewiduje się przekazanie LGD odpowiednich kart weryfikacji ewentualnie szkolenia LGD w tym zakresie.
8.	W myśl zapisu art. 21 ust. 4 ustawy o rozwoju lokalnym, rada dokonuje wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD spośród operacji, które są zgodne z LSR. Natomiast art. 21 ust. 2 pkt 2 ustawy o rozwoju lokalnym mówi o tym, że ocena zgodności z LSR składa się z: 1) oceny czy operacja realizuje cele główne i szczegółowe poprzez realizację zaplanowanych w LSR wskaźników, 2) oceny zgodności operacji z programem. Biorąc pod uwagę powyższe zapisy, czy LGD może zaplanować procedurę oceny wniosków o udzielenie wsparcia, która zakłada: w pierwszej kolejności preselekcję wniosków dokonaną przez pracowników Biura LGD poprzez ocenę zgodności z Programem), a	Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt 4 ustawy o rozwoju lokalnym LGD jest obowiązana posiadać organ do którego właściwości wybór operacji oraz ustalenie kwoty wsparcia. Ponadto zgodnie z art. 21 ust. 4 ww. ustawy Rada dokonuje wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD spośród operacji, które są zgodne z LSR, zostały złożone w miejscu i terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia oraz są zgodne z zakresem tematycznym, który został wskazany w ogłoszeniu o naborze wniosków. Ustawa nie determinuje jaki organ/zespół w LGD weryfikuje zgodność operacji z Programem. Tym samym przepisy nie wykluczają możliwości stosowania procedury, która opiera się na założeniu, iż ocenę zgodności operacji z Programem wykonują pracownicy

	następnie przekazanie wniosków o udzielenie wsparcia do oceny punktowej przez Radę LGD?	Biura LGD, a następnie wybór operacji spośród operacji spełniających warunki, o których mowa w art. 21 pkt 4 ustawy wyboru dokona Rada.
9.	Czy przy określaniu poziomu pomocy na podjęcie działalności gospodarczej LGD winno określić konkretną kwotę na jedną operację, czy możliwe jest określenie kwoty w przedziale, np. od 50 000 do 100 000 zł?	Nie ma możliwości określania kwoty pomocy w formie przedziału.

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
INTENSYWNOŚĆ POMOCY DLA JSFP/ USTALANIE PRZEZ LGD KWOTY WSPARCIA		
1.	<p>LGD zapisuje w strategii, że chciałoby wydać 2 mln zł np. na budowanie świetlic, określając wskaźnik produktu – 10 świetlic. Maksymalną kwotę dofinansowania dla projektu/ gminy określa (i uzasadnia w LSR) na poziomie 200 tys zł.</p> <p>Zgodnie ze stanowiskiem MRiRW, przekazany na spotkaniu z SW - intensywność pomocy dla jsfp musi zawsze wynosić 63,63%.</p> <p>Co w sytuacji, w której kwota kosztów kwalifikowalnych wniosku wynosi np. 400 tys. zł?</p>	<p>Intensywność pomocy dla jsfp jest ściśle określona w PROW 2014-2020 na poziomie 63,63% kosztów kwalifikowalnych i nie może ulegać odchyleniom. W związku z tym wnioskodawca musi planować realizację operacji z uwzględnieniem tego ograniczenia. W przypadku poddziałania 19.2 jest to dość łatwe do zaplanowania ze względu na to, że w przypadku jsfp nie ma określonego przepisem prawa limitu na operację. LGD planując maksymalne stawki dofinansowania na operację w LSR również powinny wziąć pod uwagę powyższe ograniczenia.</p>
2.	<p>Pytanie dotyczące procedury LGD: „opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru oraz obiektywnych kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej.</p> <p>Co oznacza w praktyce zapis, że Rada ustala kwoty wsparcia np. w procedurze otwartych konkursów? Z czego powinna wynikać decyzja o zmniejszeniu kwoty wsparcia dla Wnioskodawcy? Czy powinna być w tym zakresie jakaś analiza np. biznesplanu?</p>	<p>Procedury wyboru i oceny operacji są przygotowywane samodzielnie przez każdą LGD i podlegają będą ocenie podczas konkursu na wybór LSR. W związku z powyższym decyzje odnośnie kształtu poszczególnych rozwiązań pozostawia się w gestii LGD.</p> <p>Odnosnie ustalania kwoty wsparcia należy zauważyć, iż LGD w LSR określa przede wszystkim intensywność pomocy dla poszczególnych grup podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy. Rozporządzenie zawiera wskazanie wartości maksymalnych, co nie jest równoznaczne z tym, że każdy beneficjent powinien otrzymać maksymalną intensywność. LDG może wskazać niższą intensywność pomocy np. dla wybranej kategorii beneficjentów odpowiednio to uzasadniając. Ponadto w przypadku premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej LGD może a nawet powinna określić wysokość wsparcia biorąc pod uwagę historyczne dane, rodzaj działalności itp. Wyznaczone w LSR progi powinny być oparte na przejrzystych zasadach lub danych historycznych.</p>

		<p>Dodatkowo LGD w LSR lub w ogłoszeniu o konkursie może określić maksymalne kwoty wsparcia dla konkretnych zakresów wsparcia czy kategorii beneficjenta np. spotkań dotyczących wzmacniania świadomości w zakresie zmian klimatu i ochrony środowiska. Również w tym przypadku konieczne jest uzasadnienie wysokości tej kwoty np. danymi historycznymi czy analizą standardowych kosztów ponoszonych w ramach konkretnego rodzaju operacji.</p>
3.	<p>Sposób rozliczania kosztów projektu w przypadku gdy beneficjentem jest jednostka sektora finansów publicznych. Przykład: projekt realizowany przez gminę np. w zakresie inf. turystycznej:</p> <p>a) Koszty całkowite = koszty kwalifikowalne = 100 000 zł. Dofinansowanie 63 630 zł; wkład własny 36 370 zł; Budżet LSR pomniejszy o 100 000 zł;</p> <p>b) Koszty całkowite = 120 000 zł, w tym koszty kwalifikowalne = 100 000 zł Dofinansowanie 63 630 zł; wkład własny 36 370 zł; Budżet LSR pomniejszy o 120 000 zł. Czy wskazany powyżej sposób rozliczania kosztów jest prawidłowy?</p>	<p>Sposób rozliczenia przykładu A) jest prawidłowy, choć wymaga uzupełnienia i doprecyzowania (poniżej). Sposób rozliczenia przykładu B) nie jest prawidłowy (prawidłowy sposób poniżej).</p> <p>W przykładzie A) pomniejszenie o 100 000 zł dotyczy „Wysokości środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w ramach PROW – ogółem”, a więc pierwszej z kwot, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 formularza umowy o warunkach i sposobie realizacji LSR (umowy ramowej), tj. kwoty „kwalifikowalnych wydatków publicznych, o której mowa w załączniku nr 6 do regulaminu konkursu na wybór LSR, w części A ust. 2 – tabela na str. 4. Jednocześnie druga z kwot, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 formularza ww. umowy („w tym ze środków EFRROW”), tj. kwoty „w tym wkład EFRROW”, o której mowa w załączniku nr 6 do regulaminu konkursu na wybór LSR, w części A ust. 2 – tabela na str. 4, pomniejszana jest o 63 630 zł.</p> <p>W przykładzie B) rozliczenie będzie takie samo jak w przykładzie A), tzn. w zakresie wysokości dofinansowania, wkładu własnego w finansowanie kosztów kwalifikowalnych i wysokości kwot pomniejszających „Wysokość środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w ramach PROW”, o której mowa w umowie ramowej. Różnica pomiędzy kwotą kosztów całkowitych i kosztów kwalifikowalnych (w tym przykładzie 20 000 zł) to koszty niekwalifikowalne (które w całości finansowane są przez beneficjenta, w tym przypadku JSFP), które nie wpływają ani na wysokość pomocy, którą wypłaci agencja płatnicza, ani na wysokość wkładu własnego JSFP w finansowanie kosztów kwalifikowalnych, ani na kwotę (kwoty) które pomniejszają „Wysokość środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w ramach PROW”, o której mowa w umowie ramowej.</p>

4.	<p>W PROW dla działania M 19 – wsparcie rozwoju lokalnego... podano kwoty wsparcia „maksymalnie 100 000 zł” natomiast w dokumencie ”Struktura i wymagania do LSR” zapisano „wnioskowana kwota musi odpowiadać (być równa) wysokości wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej”. Czy to oznacza, że wnioskodawca nie może się ubiegać o kwotę niższą niż poziom wsparcia przyjęty w LSR?</p>	<p>Kwota wsparcia na podjęcie działalności gospodarczej w obecnym okresie programowania jest udzielana w formie płatności ryczałtowej (premi). Właściwością płatności ryczałtowych jest konieczność ustalenia jej wartości ex ante (z wyprzedzeniem). Tym samym nie ma możliwości jej określania ad hoc w momencie weryfikacji wniosku o przyznanie pomocy. Określenie wysokości premii powinno wynikać z danych statystycznych, historycznych uwzględniających uwarunkowania lokalne dotyczące kosztów niezbędnych na podjęcie działalności gospodarczej. W związku z tym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1570), określono jedynie ramy tych wartości: od 50 tys. do 100 tys. zł. Natomiast lokalne grupy działania w swoich strategiach mają prawo do wyznaczenia wartości pośrednich opartych na lokalnych danych, także z uwzględnieniem specyfiki (kapitałochłonności) pewnych typów operacji. Natomiast wniosek o przyznanie pomocy, w szczególności rachunek ekonomiczny zawarty w załączonym biznesplanie, powinien odpowiadać kwotom wyznaczonym przez lokalną grupę działania w LSR. W przeciwnym razie wnioskodawca mógłby otrzymać wsparcie niewspółmierne do wskazanych we wniosku potrzeb.</p>
----	---	--

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
WKŁAD PUBLICZNY KRAJOWY (JSFP) W REALIZACJĘ STRATEGII		
1.	<p>Czy dotacja z gminy pozyskana przez organizację pożytku publicznego, będącą beneficjentem projektu, na wkład własny wliczana jest jako „wkład” środków publicznych (wkład jst). Przykład: jeśli organizacja pożytku publicznego realizuje projekt o wartości 200 tys., z czego 180 tys. stanowi wkład EFRROW, a 20 tys. wkład własny pochodzący z dotacji jst – jaką kwotę z LSR „zdejmie” ten projekt: 200 czy 180 tys. zł.? Należy zwrócić uwagę, że na etapie konstrukcji LSR nie jest możliwe określenie, jaka będzie wartość projektów organizacji, które</p>	<p>Podstawowym przepisem, który reguluje możliwość współfinansowania operacji ze środków lokalnych strategii rozwoju jest § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1570), zgodnie z którym „koszty kwalifikowalne operacji nie są</p>

	<p>pozyskają na wkład własny dotacje z jst.</p>	<p>współfinansowane z innych środków publicznych”. Tym niemniej należy zwrócić uwagę, iż w przypadku organizacji o statusie pożytku publicznego (OPP) ma zastosowanie przepis § 4 ust. 3 pkt 1 tego rozporządzenia, zgodnie z którym „pkt 1 nie stosuje się do przyznawania pomocy na operację realizowaną przez jednostkę sektora finansów publicznych lub organizację pożytku publicznego będącą organizacją pozarządową w zakresie, w jakim nie jest to sprzeczne z art. 59 ust. 8 rozporządzenia nr 1305/2013”. Z powyższego wynika, iż zakaz współfinansowania kosztów kwalifikowalnych operacji z innych środków publicznych w przypadku OPP nie ma zastosowania, o ile wydatki w ramach operacji nie są współfinansowane w drodze wkładu z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub jakiegokolwiek innego instrumentu finansowego (współfinansowanie ze środków krajowych nie jest zakazane).</p> <p>Tym niemniej należy mieć na uwadze przepis art. 48 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. U. UE L227 z 31.07.2014, str. 69), zgodnie z którym „Kontrole administracyjne obejmują procedury zapobiegające nieprawidłowemu podwójnemu finansowaniu z innych systemów unijnych lub krajowych i w ramach poprzedniego okresu współfinansowania. Jeżeli występuje finansowanie z innych źródeł, kontrole gwarantują, że łączna otrzymana pomoc nie przekracza maksymalnych dopuszczalnych kwot lub stawek wsparcia.”</p> <p>Z kolei szczególne podejście do wkładu własnego beneficjenta, który stanowi jednocześnie wymagany wkład krajowych środków publicznych dotyczy tylko beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, tj. jednostkami, o których mowa w rozdziale 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), w szczególności w art. 9 tej ustawy.</p>
2.	<p>Jaka jest konsekwencja przekroczenia krajowego wkładu publicznego (jst) w realizację strategii?</p>	<p>Nie jest jasne o jakie przekroczenie chodzi. We wniosku o wybór LSR a potem w umowie ramowej wskazywana będzie kwota środków ogółem obejmująca pomoc wypłacaną przez ARiMR ze środków EFRROW i</p>

		budżetu państwa oraz wkład własny JSFP, ale tylko w wymaganej minimalnej wysokości, zapewniającej współfinansowanie EFRROW.
3.	Czy podając limit środków w konkursie dla jsfp należy podać limit EFRROW czy wkładu publicznego ogółem? Wydaje się, że powinien być to limit EFRROW.	Ogłoszenie o możliwości składania wniosków powinno zawierać zarówno kwotę ogółem (wkład EFRROW oraz wkład krajowych środków publicznych, którym jest także wkład własny JSFP) oraz kwotę EFRROW.
4.	Czy będzie możliwa, w trakcie realizacji LSR, zmiana wysokości udziału wkładu własnego jednostek sektora finansów publicznych w budżecie Strategii? Jak taka zmiana będzie wpływała na wysokość przyznanego dofinansowania z EFRROW?	Proporcja pomiędzy wkładem EFRROW a wkładem krajowych środków publicznych nie podlega zmianom (63,63 do 36,37). Nie jest natomiast wykluczona zmiana podziału wkładu krajowych środków publicznych na budżet państwa i wkład własnych JSFP. Każda zmiana LSR wymaga uzasadnienia, w przypadku gdy z uzasadnionych przyczyn obniżeniu ulegnie planowana wartość operacji realizowanych przez JSFP, automatycznie obniżeniu ulegnie planowany wkład JSFP jednak ogólna kwota krajowego wkładu publicznego pozostaje bez zmian (brakujący krajowy wkład publiczny będzie pochodził z budżetu państwa)

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
KOSZTY BIEŻĄCE		
1.	Działania animacyjne, aktywizacyjne – czy są jakieś ramy wspierania zadań? Jakie działania (formy) LGD będą mogły realizować oprócz szkoleń, warsztatów i doradztwa? Czy będzie wówczas możliwa realizacja wydarzeń promocyjnych (plenerowych), wyjazdy studyjne, wydawnictwa, itp. ?	W przypadku PROW 2014-2020 pomoc w ramach poddziałania 19.4 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” przyznawana będzie w formie zryczałtowanej (flat rate financing) i będzie wypłacane jako odpowiedni % postępu finansowego w ramach wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013. Podstawowe warunki przyznania i wypłaty pomocy zostały określone w projekcie rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania tej pomocy, a więcej wymogów zapewne znajdzie się w formularzu umowy o przyznaniu pomocy opracowywanym przez ARiMR. Co istotne pomoc nie jest przyznawana w formie refundacji poniesionych kosztów kwalifikowalnych.
2.	Zgodnie z treścią załącznika nr 3 do Regulaminu Konkursu (Struktura i wymagania dotyczące LSR) LSR powinna zawierać informacje dotyczące tego jaka część budżetu ma planowo zostać przeznaczona na wsparcie kosztów bieżących (art. 35 ust. 1 lit d rozporządzenia 1303/2013), a jaka ma zostać przeznaczona na wsparcie aktywizacji (art. 35 ust. 1 lit e rozporządzenia 1303/2013). Jednocześnie jednak załącznik	Pomoc w ramach poddziałania 19.4 PROW 2014-2020 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” przyznawana jest w formie ryczałtowej (flat rate financing). Nie planuje się wprowadzać ograniczeń co do sposobu podziału kwoty wsparcia przez LGD na koszty bieżące czy też koszty aktywizacji.

	nr 6 do Regulaminu Konkursu (sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR) nie zawiera żadnych informacji o sposobie podziału środków przeznaczonych na koszty bieżące i aktywizację w ramach poddziałania 19.4.	
3.	W jaki sposób podzielić środki na koszty bieżące i aktywizację?	Nie ma konieczności podziału

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO		
1.	W jaki sposób powinna być dokonana oraz w jaki sposób opisana w LSR analiza pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko?	Szczegółowe informacje w przedmiotowym zakresie znajdują się w rozdziale XIII Poradnika dla LGD pt. „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko”
2.	Poradnik dla lokalnych grup działania w zakresie opracowania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020 stanowi, iż w przypadku gdy zapisy projektu LSR mają zbliżony zakres i stopień szczegółowości do obowiązujących na danym obszarze innych dokumentów strategicznych, poddanych przed przyjęciem, strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, a przeprowadzona dla nich ocena uwzględnia wszystkie skutki mogące wystąpić w związku z realizacją LSR, może być to przesłanka nie kwalifikowania danej LSR do odrębnej oceny. W związku z tym, że powyższy zapis nie określa podstawy prawnej uprawniającej do takiego toku postępowania proszę o jej wskazanie.	Przedstawiony tok postępowania zgodny jest z interpretacją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska przedstawioną w piśmie z dn. 10 października 2014 r., znak: DOOŚsoos.070.454.2014.JP

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
KRYTERIA WYBORU LSR		
1.	Ile wynosi średnia liczba bezrobotnych w województwie wielkopolskim, względem której będzie oceniane kryterium? (pkt 1.1.1 kryteriów wyboru)	Kryterium 1.1 pkt 1) "Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie, w którym LSR ubiega się o wybór - 0 albo 7 pkt" Z Banku Danych Lokalnych należy pobrać informacje o: 1) liczbie bezrobotnych - Bank Danych Lokalnych GUS/Dane roczne/Rynek pracy/Bezrobocie rejestrowane/Bezrobotni zarejestrowani wg płci (NTS-5, 2003-2014); z wyboru jednostek terytorialnych wg poziomu NTS wybrać Województwa, Gminy miejskie (1), Gminy wiejskie (2) oraz Gminy miejsko-

		<p>wiejskie (3); płeć - ogółem; lata - 2013; bez dodatkowych agregatów; oraz</p> <p>2) liczbie osób w wieku produkcyjnym - Bank Danych Lokalnych GUS/Dane roczne/Ludność/Stan ludności/Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci (NTS-5, 1995-2014); z wyboru jednostek terytorialnych wg poziomu NTS wybrać Województwa, Gminy miejskie (1), Gminy wiejskie (2) oraz Gminy miejsko-wiejskie (3); wiek- w wieku produkcyjnym; płeć - ogółem; lata - 2013; bez dodatkowych agregatów</p> <p>Należy zsumować liczbę bezrobotnych dla gmin objętych LSR (w sumie należy uwzględnić zarówno gminy które w całości są objęte LSR jak i gminy, których tylko część, np. tylko obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej, objęty jest LSR)</p> <p>Podobnie należy zsumować liczbę osób w wieku produkcyjnym</p> <p>Podzielić ustalone w powyższy sposób liczbę bezrobotnych na obszarze gmin objętych LSR przez liczbę osób w wieku produkcyjnym i zaokrąglić zgodnie z zasadami matematycznymi do trzech miejsc po przecinku i wyrazić w % (wynikiem będzie procent z dokładnością do jednego miejsca po przecinku).</p> <p>Porównać ustalone w powyższy sposób wartości z danymi dla danego województwa ustalonymi w sposób analogiczny (iloraz sumy liczby bezrobotnych z całego województwa i sumy liczby osób w wieku produkcyjnym z całego województwa zaokrąglony do trzech miejsc po przecinku, wyrażony w %) lub pobrać gotowe dane z BDL GUS - Dane roczne/ Rynek pracy / Bezrobocie rejestrowane / Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci (NTS-5, 2003-2014); z wyboru jednostek terytorialnych wg poziomu NTS wybrać tylko Województwa, płeć - ogółem; lata - 2013; bez dodatkowych agregatów.</p>
2.	W odniesieniu do kryterium 1.1 co składa się na dochód podatkowy gminy (czy jest to ogólna kwota? Które składowe podatku dochodowego bierzemy pod uwagę? (podatek od nieruchomości, rolny, od środków transportu?)	<p>Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca to informacja publikowana przez Ministerstwo Finansów, a stanowiąca podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat według zasad określonych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.</p> <p>Dane za 2013 rok to dane prezentowane przez MF jako Wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na 2015 r.</p>
3.	Ile wynosi średni dochód podatkowy województwa wielkopolskiego na 1 mieszkańca, względem którego będzie oceniane kryterium? (pkt 1.1.2 kryteriów wyboru)	<p>Kryterium 1.1 pkt 2) „Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR (obliczony jako średnia z gmin tworzących obszar LSR) jest niższy niż średni obliczony dla województwa, w którym LSR ubiega się o wybór – 0 albo 7</p>

		<p>pkt”</p> <p>Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca to informacja publikowana przez Ministerstwo Finansów, a stanowiąca podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat według zasad określonych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.</p> <p>Dane za 2013 rok to dane prezentowane przez MF jako Wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na 2015 r.</p> <p>„Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR” to średnia arytmetyczna wskaźników G dla gmin tworzących obszar LSR.</p> <p>„Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca dla danego województwa” to średnia arytmetyczna wskaźników G dla wszystkich gmin z tego województwa. (Uwaga: to nie jest wskaźnik W! tylko średnia arytmetyczna ze wskaźników G).</p>
4.	Ile wynosi średnia liczba mieszkańców objętych LSR w latach 2007-2013, względem której będzie oceniane kryterium? (pkt 1.1.3 kryteriów wyboru)	<p>Liczba mieszkańców obszaru realizacji LSR (nowej LSR) powinna być według stanu na 31.12.2013 r. (zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o RLKS).</p> <p>Natomiast do ustalenia średniej liczby mieszkańców objętych LSR/LSROR w latach 2007-2013 w województwie, w którym LSR ubiega się o wybór należy wziąć dane, które były brane pod uwagę przy zawieraniu umów "ramowych" zarówno w ramach PROW 2007-2013 jak i PO RYBY 2007-2013 i ustalaniu wysokości budżetów w ramach LSR/LSROR (2007-2013), a więc dane z zawartych umów ramowych w tych dwóch programach z perspektywy 2007-2013.</p> <p><i>W średniej liczbie mieszkańców należy uwzględnić wszystkie LSR i LSROR, które były realizowane w perspektywie 2007-2013, a liczbę ludności według stanu na 31.12.2013 r. należy brać z umów ramowych (zarówno „wiejskich” jak i „rybackich”) uwzględniając ewentualne aneksy rozszerzające obszar objęty LSR. Dotyczy to także LSR, których realizacja została przerwana – rozwiązana umowa ramowa. <u>(doprecyzowanie w stosunku do wcześniejszej odpowiedzi na to pytanie – pytanie nr 93 z pierwszego zestawienia, nr 4 z zakresu „Wątpliwości odnośnie kryteriów wyboru”)</u></i></p>
5.	Czy niektóre dane np. wskaźnik G dla województwa, średnia liczba bezrobotnych obliczona dla całego obszaru wszystkich LGD w miastach pow. 20 tys. mieszkańców itp., będą „obliczone/podane” przez SW, tak żeby nie było rozbieżności w wyliczaniu tych	<p>Źródła danych są powszechnie dostępne a w kwestii dotyczącej miast powyżej 20 tys. mieszkańców – dotyczy to jedynie woj. kujawsko-pomorskiego</p>

	danych.	
6.	<p>W kryterium 2. "reprezentatywność składu organu decyzyjnego LGD" wskazane jest jako źródło danych: "załącznik do wniosku o wybór - dane wszystkich członków organu decyzyjnego".</p> <p>Zgodnie z informacjami przekazywanymi na szkoleniach, oraz zapisami ustawy o RLKS do składu rady mają zostać wybrane osoby prawne (np. Gmina Mrągowo), a nie konkretne osoby z imienia i nazwiska reprezentujące te osoby w organie. Te konkretne osoby mają być następnie wskazane przez uprawniony organ. Proszę o sprecyzowanie czy dane, o których mowa w kryterium 2 mają dotyczyć osoby prawnej (gminy, stowarzyszenia), czy konkretnej osoby wskazanej przez ten podmiot i czy należy dołączyć na etapie składania wniosku o wybór LSR dokument wyznaczający tę konkretną osobę z imienia i nazwiska.</p>	<p>Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt 1 członkami zwyczajnymi LGD mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw. Ust. 5 wskazuje ponadto, iż członkowie rady będący osobami fizycznymi uczestniczą w jej pracach, w tym biorą udział w głosowaniu nad jej uchwałami, osobiście, a członkowie będący osobami prawnymi – przez organ uprawniony do reprezentowania tej osoby prawnej albo pełnomocnika umocowanego do uczestniczenia w pracach rady.</p> <p>W świetle powyższego wypełniając załącznik nr 4 „Dane wszystkich członków organu decyzyjnego wnioskodawcy” do formularza wniosku, należy podać następujące informacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 2:</i> Nazwisko i imię/imiona członka organu decyzyjnego LGD <u>lub w przypadku członka będącego osobą prawną, nazwisko i imię osoby go reprezentującej.</u> • <i>Kolumna 3:</i> Nazwa reprezentowanej gminy, • <i>Kolumna 4:</i> Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD <p>Należy wybrać z listy po kliknięciu w odpowiednią komórkę odpowiedni sektor/grupę, które dany członek reprezentuje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 5:</i> Nazwa reprezentowanej instytucji <p>Jeżeli członkiem organu decyzyjnego wnioskodawcy jest osoba fizyczna, to w kolumnie 5 należy wstawić znak „-”. <u>Jeżeli członkiem jest osoba prawna, w miejscu tym należy wskazać jego nazwę.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 6:</i> Czy członek organu decyzyjnego jest kobietą? <p>Należy odpowiedzieć na pytanie, wybierając z listy po kliknięciu w odpowiednią komórkę (TAK/NIE) – <u>dotyczy osoby wskazanej w kolumnie 2.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 7:</i> Czy członek organy decyzyjnego LGD jest powyżej 35. roku życia? <p>Należy odpowiedzieć na pytanie, wybierając z listy po kliknięciu w odpowiednią komórkę (TAK/NIE)) – <u>dotyczy osoby wskazanej w kolumnie 2.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolumna 8:</i> Dokument potwierdzający przedstawicielstwo danego sektora <p>Należy wpisać nazwę dokumentu, który określa przedstawicielstwo w danym sektorze danego członka organu decyzyjnego LGD. <u>W przypadku członka</u></p>

		<u>będziego osobą prawną dokument ten powinien wskazywać osoby uprawnione do reprezentacji (nie dotyczy wójta/burmistrza/prezydenta miasta/starosty).</u>
7.	<p>Pytanie odnośnie kryteriów oceny LSR</p> <p>Kryterium nr 3 Wiedza i doświadczenie osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR oraz standardy wiedzy i kompetencji określone dla LGD.</p> <p>a) Jak należy rozumieć współpracę w punkcie 3: „3) Wyznaczono zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy i przewidziano metody ich pomiaru.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czy chodzi o projekty współpracy z LGD? - Czy chodzi o współpracę partnerską w ramach LGD? - Czy chodzi o współpracę np. ze środowiskiem lokalnym? <p>b) w przypadku 1 pracownika biura posiadającego doświadczenie w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność w ramach PO RYBY 2007-2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czy określona jest wysokość etatu, czy może to być np. 1/2 etatu? - Jak wykazać fakt że przygotowywał wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność – jak to wykazać jeśli chcielibyśmy zatrudnić osobę prowadzącą działalność gospodarczą która pisała wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność w ramach PO RYBY 2007-2013? - Od kiedy musi być zatrudniona ta osoba? wystarczy w grudniu przed złożeniem wniosku czy powinniśmy już teraz aby wykazać jej zaangażowanie w opracowywanie LSR? 	<p>Ad. a</p> <p>Poprzez współpracę, o której mowa w kryterium nr 3 („Wyznaczono zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy i przewidziano metody ich pomiaru”) należy rozumieć współpracę ze środowiskiem lokalnym.</p> <p>Ad. b – Ad. b</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie została określona wysokość etatu - kandydat na pracownika z pewnością będzie miał obowiązek udokumentować swoje doświadczenie i będzie potrafił to zrobić. - IZ nie ingeruje w kontrakty zawierane pomiędzy Wnioskodawcą a pracownikiem ale wydaje się logicznym, że skoro LGD chce uzyskać punkty w ramach konkursu to musi spełnić kryterium już w trakcie konkursu.
8.	<p>W kryterium zapisano: ”przyjęte procedury przewidują przejrzysty sposób postępowania w sytuacji rozbieżnych ocen w ramach kryteriów, procedury uwzględniają ustanowienie osoby/komisji, której zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej- czy rolę komisji może pełnić Zarząd lub Komisja Rewizyjna?</p>	<p>Zadania związane z wyborem operacji należą w całości i niepodzielnie do organu decyzyjnego, natomiast jego obsługa techniczna związana m.in. z czuowaniem nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawnością dokumentacji, zgodności formalnej może być dokonywana przez dowolną osobę/organ wskazaną przez LGD.</p>
9.	<p>Kryteria oceny LGD Pkt. 6.1 „Doświadczenie LGD lub podmiotu...” należy doprecyzować sposób obliczania średniej arytmetycznej w przypadku gdy LGD tworzą dwie lub więcej</p>	<p>W uwadze do sposobu oceny/uszczegółowienia kryterium mowa jest o średniej arytmetycznej, a nie o średniej arytmetycznej ważonej, zatem chodzi o średnią arytmetyczną (prostą) - iloraz sumy składników i liczby zsumowanych</p>

	<p>dotychczasowych LGD/LGR. Różne sposoby obliczania mogą znacząco zmieniać wynik. Np. LGD A – budżet w okresie 2007-2013 – 15 mln, wykorzystanie 50% (czyli 7,5 mln) LGD B – budżet 3 mln wykorzystanie 90% (czyli 2,7 mln), średnia z procentowego wykorzystania wynosi 70% $(50+90)/2$, natomiast po podzieleniu sumy kwot wykorzystanych środków przez sumę budżetów otrzymamy 57% $(7,5+2,7)/(15+3)$.</p> <p>Jednocześnie należy szczegółowo wyjaśnić jak obliczać stopień wykorzystania budżetu gdy część obszaru LGD weszła w skład nowego LGD – czy obliczamy budżet dla tej części obszaru i procentowe wykorzystanie szacujemy na podstawie zrealizowanych przez podmioty z tej części obszaru projektów w ramach 413 oraz proporcjonalnie (do wielkości obszaru) 421 i 431 czy w jakiś inny sposób.</p>	<p>składników.</p> <p>Jeśli w skład nowej LGD wchodzi tylko część obszaru dotychczasowej LGD, również bierze się pod uwagę dane dotyczące LSR, która obejmowała tę część obszaru i wylicza się średnią arytmetyczną – brak tutaj wskazania ze przy wyliczaniu średniej arytmetycznej należy szacować wykorzystanie z użyciem określonej proporcji – średnia arytmetyczna obejmuje pełne dane LGD/LGR uwzględnianych w tym rachunku.</p>
10.	Jak rozumieć kryterium 4.2, czy dotyczy ono tylko Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Województwa Podlaskiego?	Nie, dotyczy ono wszystkich województw. Różny jest jednak sposób oceny tego kryterium w zależności od tego czy oceniana LGD jest LGD z miasta powyżej 20 tys. mieszkańców finansowana w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego, czy też jest ona inną grupą.
11.	Odnośnie kryterium wyboru LSR nr 6b. Jaki jest czasookres brany pod uwagę podczas obliczania wartości projektów zrealizowanych przez LGD, a finansowanych z innych źródeł niż PROW 2007-2013 lub oś 4 PO RYBY 2007-2013.	Również okres 2007-2013. Brak jest ograniczenia, co do okresu w którym doświadczenie zostało nabyte w ramach innych niż PROW 2007-2013 i PO RYBY 2007-2013 programów w kontekście kryterium wyboru LSR nr 6.1.b. <u>(zmiana w stosunku do wcześniejszej odpowiedzi na to pytanie – pytanie nr 100 z pierwszego zestawienia, nr 11 z zakresu „Wątpliwości odnośnie kryteriów wyboru”)</u>
12.	Kryteria wyboru LSR Punkt 10 litera b – „Wykorzystano co najmniej 3 partycypacyjne metody konsultacji na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR” –w jaki sposób LGD ma określić kluczowy etap prac, a oceniający stwierdzić że akurat o ten kluczowy etap prac na opracowaniu LSR chodziło. Ile ma być tych kluczowych etapów?	Zgodnie z informacją zawartą w Poradniku dla LGD kluczowe etapy prac nad opracowaniem LSR to: 1) diagnoza i analiza SWOT 2) określanie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3) opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru 4) opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji, 5) przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR
13.	W pkt 18 w części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR wskazano warunek dotyczący udziału w budżecie poddziałania	Weryfikacja przedmiotowego warunku odbywa się przede wszystkim w oparciu o Plan działania, w powiązaniu jednakże z budżetem. Należy przy tym

	<p>19.2 środków przeznaczonych na tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy. Jednocześnie wskazano, że weryfikacja spełnienia tego warunku będzie odbywać się w oparciu o budżet LSR. Zgodnie z załącznikiem nr 3 do Regulaminu Konkursu (Struktura i wymagania dotyczące LSR) w budżecie LSR nie zostaną wprost zawarte informacje dotyczące tego jaki % środków przeznaczonych na poddziałanie 19.2 zostanie przeznaczony na wsparcie operacji polegających na tworzeniu lub utrzymaniu miejsc pracy. W związku z powyższym dokumenty w obecnym swoim kształcie nie precyzują w jaki sposób Samorząd Województwa może zweryfikować spełnienie warunku określonego w pkt 18 części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR.</p> <p>Sugeruje się uściślenie informacji dotyczących sposobu weryfikacji spełnienia warunku określonego w pkt 18 części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR. W obecnym swoim kształcie jedynym źródłem informacji dotyczących udziału kwot przeznaczonych na realizację operacji polegających na tworzeniu lub utrzymaniu miejsc pracy jest formularz planu działania. Dokument ten jednak wykazuje powiązanie celów LSR z kwotami przeznaczonymi na ich realizację. Cele LSR mogą zostać sformułowane w różny sposób, w tym również w taki który uniemożliwi jednoznaczne przypisanie kwot przeznaczonych na ich realizację z kwotami przeznaczonymi na wsparcie operacji w zakresie tworzenia i utrzymania miejsc pracy.</p>	<p>zaznaczyć, iż jak wskazano w samej karcie oceny weryfikacji spełnienia warunków udziału w konkursie dokonuje się przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych źródeł weryfikacji.</p>
14.	<p>Czy są wytyczne dotyczące planu szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura?</p> <p>Czy LGD -y same tworzą harmonogram szkoleń uwzględniając jedynie terminy z podziałem na lata bez kluczowej tematyki i zakresu?</p>	<p>Jest to w gestii LGD i podlega ocenie</p>
15.	<p>Odnośnie kryterium wyboru LSR nr 10. Czy za partycypacyjną metodę konsultacji wykorzystaną podczas opracowywania LSR mogą zostać uznane następujące metody partycypacji: funkcjonowanie otwartego punktu konsultacyjnego w siedzibie</p>	<p>Katalog narzędzi, metod i technik, które służyć mogą do prowadzenia działań partycypacyjnych na poszczególnych etapach prac nad strategią znajduje się na stronie projektu „Decydujmy razem”, www.dobrepraktyki.decdujemyrazem.pl</p>

	LGD, zogniskowany wywiad grupowy, warsztaty strategiczne dla liderów obszaru LSR, ankietyzacja, sonda na stronie internetowej, składanie fiszek projektowych?	lub na stronie http://partycypacja.fise.org.pl/x/777930 . Dostępna tam Baza dobrych praktyk partycypacji pozwala sprawdzić, czy wybrane przez LGD metody zawierają element partycypacyjny (elementu takiego wydają się być pozbawione punkt konsultacyjny w siedzibie LGD, czy składanie fiszek projektowych).
16.	Na czym polega podejście zintegrowane? Kryterium 13a	Należy wykorzystać wskazówki opisane w Poradniku... , nie podaje on jednak gotowych przykładów. Każda społeczność powinna opracować własny, nieszablonowy pomysł na zintegrowany charakter LSR, będący efektem konkretnej, indywidualnej diagnozy obszaru i analizy SWOT, Dopiero z wyników ww. analiz można wyciągnąć wnioski, dla których celów i przedsięwzięć można zastosować zintegrowane podejście. Według Poradnika... zintegrowane podejście nie powinno być rozumiane jako konieczność wskazania w LSR rozwiązań dla większości problemów obszaru a także nadania im tej samej wagi. Ważne jest, aby skupić się na wyborze celów i działań które przyniosą najkorzystniejsze zmiany i w sposób kompleksowy i spójny rozwiąza dane problemy
17.	Co oznacza branża?	Wyjaśnienie w Poradniku
18.	Czy istnieje katalog kryteriów ewaluacyjnych które powinna zastosować LGD w kryterium 15?	Nie ma katalogu kryteriów ewaluacyjnych, LGD wybiera takie, które w szerokim aspekcie będą wskazywały na sposoby monitoringu LSR ,analizy realizacji założonych w LSR wskaźników i informowały o niezrealizowanych obszarach tym samym wskazując na konieczność interwencji w danym obszarze.
19.	Czy doświadczenie pracownika przebywającego na urlopie macierzyńskim będzie punktowane w ramach kryterium nr 3?	TAK
20.	Czy Lokalna Grupa Działania, która skorzystała ze środków Osi 4 PO RYBY 2007-2013 (Lokalna Grupa Działania i Lokalna Grupa Rybacka to dwa odrębne podmioty) otrzyma punkty w ramach kryterium 6.1 b?	NIE, nie są punktowane żadne operacje realizowane przez LGD/LGR ze środków osi 4 PO Ryby lub osi 4 Leader.
21.	W kryteriach wyboru LGD – kryterium „Stopień zgodności LSR z celami określonymi w realizowanych programach” jest mowa o tym, że cele i przedsięwzięcia LSR są zgodne z celami przekrojowymi PROW oraz, że „kryteria wyboru oraz wskaźniki LSR zapewniają bezpośrednie osiągnięcie wskaźników określonych dla tych celów” – o jakich wskaźnikach mówi to	NIE, chodzi o wskaźniki określone w LSR, załącznik podaje jedynie wskaźniki, które należy uwzględnić w LSR w przypadku realizowania operacji w danym zakresie, nie jest to zamknięty katalog wskaźników koniecznych do określenia w LSR.

	kryterium - czy chodzi tutaj o wskaźniki wskazane w „ZAŁĄCZNIKU NR 1 LISTA OBSZARÓW TEMATYCZNYCH I WSKAŹNIKÓW DLA PROW 2014-2020”?	
22.	PARTYCYPACJA W związku z przekazanymi do MRiRW uwagami i komentarzami dotyczącymi odpowiedzi udzielonej na pytanie nr 15 z części „Wątpliwości odnośnie kryteriów wyboru”, MRiRW przedstawia dodatkowe wyjaśnienia odnośnie metod partycypacyjnych wykorzystywanych w trakcie prac nad LSR.	<p>W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż Poradnik dla LGD wskazuje Bazę dobrych praktyk partycypacji prowadzoną w ramach projektu „Decydujemy razem”, jako źródło narzędzi, metod i technik, które „służyć mogą do prowadzenia działań partycypacyjnych na poszczególnych etapach prac nad strategią”. Co więcej bazę tę określa się, jako pomocną przy wyborze właściwych metod współpracy z mieszkańcami i podmiotami działającymi na obszarze objętym LSR, co oznacza, iż nie stanowi ona ani jedyne ani też zamkniętego katalogu przedmiotowych metod.</p> <p>Niezależnie od powyższego, MRiRW rekomenduje korzystanie z ww. bazy, jako z rzetelnego i zweryfikowanego źródła metod, których partycypacyjny charakter nie budzi wątpliwości.</p> <p>Nie ma przeszkód, aby w pracach nad LSR posilkować się także innymi, wybranymi przez grupy metodami. Niemniej jednak, aby uniknąć jakichkolwiek wątpliwości przy ocenie LSR odnośnie partycypacyjnego charakteru tych metod należałoby w strategii zawrzeć ich krótki opis wskazujący, w jaki sposób metoda ta przyczyniła się do zaktywizowania lokalnej społeczności do udziału w opracowywaniu LSR.</p>
23.	Czy zatrudnienie co najmniej 50% pracowników posiadających doświadczenie dotyczy stanu na dzień składania wniosku o wybór LSR czy odnosi się do stanu docelowego wynikającego z opisów stanowisk? Czy za spełnione można uznać to kryterium w przypadku gdy pracownicy są zatrudnieni przez fundację, która jest członkiem stowarzyszenia ubiegającego się o wybór? (kryterium 3: „Wiedza i doświadczenie osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR oraz standardy wiedzy i kompetencji określone dla LGD”)	<p>Oceniając LSR pod kątem spełnienia powyższego kryterium w wysokim stopniu, komisja ds. wyboru LSR zweryfikuje m.in. czy z przedstawionego opisu wynika, że co najmniej 50% pracowników zatrudnionych w biurze LGD posiada doświadczenie i niezbędną wiedzę do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu regionalnym/lokalnym.</p> <p>Wskazane powyżej 50% odnieść należy do osób zatrudnionych (w ramach umowy o pracę) w biurze LGD (a nie osób zatrudnionych przez członków tej LGD), która złożyła wniosek o wybór LSR, na dzień złożenia tego wniosku.</p>
24.	Jak policzyć procent wykorzystania środków w okresie 2007-2013 w przypadku gdy nowa LSR obejmuje również gminy z innych LSR?	<p>W pytaniu zapewne chodzi o kryterium 6.1 „Doświadczenie LGD lub podmiotu wchodzącego w skład LGD, a będącego odrębnym LGD lub LGR w okresie 2007-2013”</p> <p>Badając kryterium bierze się pod uwagę całą umowę ramową (LSR) lub całe umowy ramowe. Niezależnie od tego czy są różnice w obszarze pomiędzy starym</p>

		a nowym okresem. Kryterium dotyczy doświadczenia LGD lub podmiotu wchodzącego w skład LGD, a nie doświadczenie obszaru.
25.	O jaki budżet LSR chodzi w kolumnie 4 załącznika nr 17 do wniosku o wybór LSR?	Mając na uwadze treść kolumny 3 i kolumny 5 budżet wskazany w kolumnie 4 powinien dotyczyć operacji realizowanych przez beneficjentów innych niż LGD a więc w przypadku PROW 2007-2013 budżet przeznaczony na działanie 413. Nie należy do tego budżetu wliczać kwot dotyczących realizacji projektów współpracy czy związanych z kosztami bieżącymi i aktywizacją.
26.	Czy metodą partycypacyjną może być powołanie punktu kontaktowo/doradczego w ramach biura LGD?	Patrz odpowiedź na pyt. 5
27.	<p>Przyznawanie punktów w ramach kryterium 6:</p> <p>a) z wnioskiem o wybór dwufunduszowej strategii zamierza wystąpić dotychczasowa LGR legitymująca się określonym wykorzystaniem budżetu w ramach LSROR. W okresie programowania 2007-2013 na części obszaru objętego LSROR funkcjonowała – niezależnie – LGD realizująca LSR w ramach PROW 2007-2013. LGD funkcjonująca w ramach PROW 2007-2013 – jako podmiot – jest członkiem dotychczasowego LGR, która wystąpi z wnioskiem o wsparcie. Czy w opisanej sytuacji, oceniając strategię w ramach kryterium 6.1, pod uwagę należy wziąć wyłącznie budżet LGR, czy również LGD i wyliczyć średnią arytmetyczną obydwu budżetów?</p> <p>b) z wnioskiem o wybór dwufunduszowej strategii zamierza wystąpić dotychczasowa LGD legitymująca się określonym wykorzystaniem budżetu w ramach LSROR. W okresie programowania 2007-2013 na części obszaru objętego LSROR funkcjonowała – niezależnie – LGD realizująca LSR w ramach PROW 2007-2013. LGD funkcjonująca w ramach PROW 2007-2013 – jako podmiot – nie jest członkiem dotychczasowego LGR, która wystąpi z wnioskiem o wsparcie. Czy w opisanej sytuacji, oceniając strategię w ramach kryterium 6.1, pod uwagę należy wziąć wyłącznie budżet LGR, czy również LGD?</p> <p>c) z wnioskiem o wybór LGR zamierza wystąpić nowopowstałe stowarzyszenie (nie będące ani LGD ani LGR w okresie 2007-</p>	<p>Kryterium 6.1, jak sam opis wskazuje, dotyczy doświadczenia „LGD lub podmiotu wchodzącego w skład LGD, a będącego odrębnym LGD lub LGR w okresie 2007-2013”, z kolei kryterium 6.2 – „podmiotu niebędącego LGD lub LGR w okresie 2007-2013 ani nieposiadającego w swoim składzie podmiotu będącego odrębnym LGD lub LGR w okresie 2007-2013”.</p> <p>Jednocześnie zgodnie z uwagą do kryterium 6.1 „w przypadku gdy LGD tworzą dwie lub więcej dotychczasowych LGD/LGR dla pkt a i b wylicza się średnią arytmetyczną; w przypadku gdy w skład nowej LGD wchodzi tylko część obszaru dotychczasowej LGD, również bierze się pod uwagę dane dotyczące LSR, która obejmowała tę część obszaru dotychczasowej LGD, również bierze się pod uwagę dane dotyczące LSR, która obejmowała tę część obszaru i wylicza się średnią arytmetyczną”.</p> <p>Mając na uwadze powyższe w przypadku, o którym mowa w pytaniu w pkt a, b, d i e punkty przyznaje się w ramach kryterium 6.1 i pod uwagę wziąć należy dane dotyczące LGD składającej wniosek (o ile była LGD lub LGR w okresie 2007-2013) oraz LGD i LGR z okresu 2007-2013 będących członkami LGD składającej wniosek. W przypadku LGD, dla których brane są pod uwagę dane więcej niż jednej LGD/LGR należy wyliczyć średnią arytmetyczną.</p> <p>Z kolei w przypadku, o którym mowa w pytaniu w pkt c punkty przyznaje się w ramach kryterium 6.2.</p>

<p>2013), które obszarowo obejmuje gminy wchodzące w skład różnych LGD/LGR okresu programowania 2007-2013, przy czym żaden z tych podmiotów nie jest członkiem nowopowstałego stowarzyszenia.</p> <p>Proszę o potwierdzenie, że w opisanej sytuacji strategię należy ocenić w ramach kryterium 6.2.</p> <p>d) z wnioskiem o wybór LGR zamierza wystąpić nowopowstałe stowarzyszenie (nie będące ani LGD ani LGR w okresie 2007-2013), które obszarowo obejmuje gminy wchodzące w skład różnych LGD/LGR okresu programowania 2007-2013, przy czym jeden z tych podmiotów jest członkiem nowopowstałego stowarzyszenia.</p> <p>Proszę o potwierdzenie, że w opisanej sytuacji strategię należy ocenić w ramach kryterium 6.1 i uwzględnić jedynie wykorzystanie budżetu przez LGD/LGR z okresu programowania 2007-2013, które jest członkiem nowopowstałego stowarzyszenia.</p> <p>e) z wnioskiem o wybór LGD zamierza wystąpić nowopowstałe stowarzyszenie (nie będące ani LGD ani LGR w okresie 2007-2013), które obszarowo obejmuje gminy wchodzące w skład dwóch różnych LGD okresu programowania 2007-2013. Oba podmioty są członkami nowopowstałego stowarzyszenia.</p> <p>Proszę o potwierdzenie, że w opisanej sytuacji strategię należy ocenić w ramach kryterium 6.1 i uwzględnić wykorzystanie budżetu przez oba LGD z okresu programowania 2007-2013, które są członkami nowopowstałego stowarzyszenia.</p>	
---	--

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
KWESTIE PROCEDURALNE		
1.	Czy właściwe jest usunięcie z wniosku i karty oceny logotypów programów z których LSR nie będzie współfinansowana oraz logotypów województwa kujawsko-pomorskiego i podlaskiego?	Wniosek i karta oceny zawierają logotypy programów w ramach których współfinansowany będzie instrument RLKS. Zawiera on też logotypy instytucji zarządzających uczestniczących w przygotowaniu dokumentów konkursowych. Przesłane SW wersje dokumentów zostały w takiej formie zaakceptowane przez instytucje zarządzające.

2.	<p>Proszę o wyjaśnienie rozwiązania technicznego związanego z przekazaniem „Karty Oceny Wniosku o Wybór Strategii RLKS” przez Organizatora do prac Komisji nad oceną LSR. W Regulaminie konkursu nie wskazano czasu przewidzianego dla Organizatora na ocenę formalną wniosku uwzględniającą uzupełnienia i ewentualne dodatkowe wyjaśnienia.</p>	<p>Zgodnie z regulaminem konkursu wybór LSR dokonuje się w terminie 4 miesięcy od dnia upływu terminu składania wniosków. Załącznik nr 6 do regulaminu dodatkowo wskazuje, iż zarządy województw przekazują instytucji zarządzającej PROW informacje dotyczące LSR spełniających warunki wyboru i LGD spełniających warunki udziału w konkursie w terminie miesiąca od dnia upływu terminu składania wniosków o wybór LSR. Oznacza to, iż ocenę zgodności z warunkami udziału w konkursie (w tym niezbędne uzupełnienia) należy zakończyć w przeciągu miesiąca od dnia upływu terminu składania wniosków o wybór LSR.</p>
3.	<p>Do formularza karty oceny wniosku o wybór LSR (załącznik nr 4 do Regulaminu Konkursu) nie sporządzono instrukcji wypełnienia zawierającej schemat postępowania dotyczący wypełnienia poszczególnych punktów zwłaszcza w części B2</p>	<p>Nie przewiduje się wydania instrukcji wypełniania karty oceny wniosku.</p>
4.	<p>Formularz umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w § 3 ust. 3 odwołuje się do liczby mieszkańców obszaru objętego LSR zameldowanych na pobyt stały. Jednocześnie zgodnie z zapisami instrukcji wypełniania wniosku o wybór lokalnych strategii rozwoju w części V formularza wniosku (Obszar i ludność objęte LSR) Wnioskodawcy są zobowiązani do podania liczby ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania. Do ludności faktycznie zamieszkałej na terenie danej jednostki terytorialnej wg GUS zaliczamy: a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności) b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju. W związku z powyższym zapisy formularza umowy ramowej nie są spójne z zapisami instrukcji wypełniania wniosku o wybór LSR w zakresie liczby ludności obszaru objętego LSR.</p>	<p>Postanowienie § 3 ust. 3 nie określa żadnego prawa ani obowiązku którejkolwiek ze stron umowy ramowej – ma charakter informacyjny, wskazując liczbę ludności, która została ustalona w prawidłowo wypełnionym wniosku o wybór LSR w oparciu o dane GUS. Oczywiście chodzi o liczbę mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania. GUS nie dysponuje danymi o liczbie zameldowanych na pobyt stały wg. stanu na 31 grudnia 2013 r.</p>
5.	<p>Zgodnie z §10 Regulaminu Konkursu „LGD, której LSR została wybrana najpóźniej na 7 dni przed podpisaniem umowy ramowej, przekazuje organizatorowi wypełniony harmonogram naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach LSR, stanowiący załącznik nr 2 do umowy ramowej”. W związku z</p>	<p>W takim przypadku należy wezwać LGD do poprawek i dostarczenia poprawionej wersji harmonogramu w dniu podpisania umowy ramowej.</p>

	<p>powyższym wątpliwości podlega kwestia jaki tryb postępowania należy zastosować w celu zweryfikowania poprawności sporządzonego harmonogramu, oraz jak należy postąpić w przypadku gdy został on błędnie wypełniony? Czy należy przekazać ewentualne uwagi LGD i wstrzymać termin podpisania umowy do czasu przekazania przez LGD poprawnego harmonogramu.</p>	
6.	<p>1) Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt (4 Regulaminu konkursu: co najmniej 50% wskaźników LSR planowanych do osiągnięcia ze środków EFMR związane jest z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy. Proszę o doprecyzowanie czy te 50% odnosi się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskaźników na poziomie przedsięwzięć, - wskaźników na poziomie celów szczegółowych, - wskaźników na poziomie celów ogólnych, - wszystkich wskaźników na 3 poziomach celów łącznie, <p>2) Czy w ramach LSR finansowanych jedynie z EFMR również możliwa będzie realizacja projektów grantowych?</p> <p>3) Czy w 1 egzemplarzu składa się wniosek + załączniki?</p> <p>4) LSR ma liczyć 80 stron z załącznikami, nie wliczamy do tego wniosku?</p> <p>5) Czy umieszczamy logotypy na załącznikach dołączanych do wniosku?</p> <p>6) Jaką nazwą powinniśmy się posługiwać w dokumentach konkursowych - Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „...” czy Rybacka Lokalna Grupa Działania?</p>	<p>Ad. 1 Z uwagi na problemy interpretacyjne art. 4 ust.3 pkt 4 regulaminu konkursu, <u>wyjaśniamy</u>, iż punkt dotyczący wskaźników LSR planowanych do osiągnięcia ze środków EFMR związanych z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy odnosi się do <u>wartości środków finansowych przeznaczonych na realizację tych wskaźników</u>.</p> <p>W konsekwencji w §8 ust 2 pkt 2 wzoru umowy ramowej również zawarto warunek wykorzystania 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.</p> <p>Ad. 2 Tak (regulacje dotyczące projektów grantowych zawarte są w projekcie rozporządzenia o trybie i warunkach priorytetu 4 PO RYBY 2014-2020).</p> <p>Ad. 3 Tak, u organizatora należy złożyć 1 egzemplarz wniosku i załączników. Organizator potwierdza złożenie wniosku na jego kopii.</p> <p>Ad. 4 LSR wraz z załącznikami nie przekracza 80 stron (120 stron w przypadku wielofunduszowych LSR). Wniosek nie stanowi części LSR, nie jest też jej załącznikiem (to LSR jest załącznikiem do wniosku), a zatem nie należy wliczać go do powyższego limitu. Dodatkowo, tworząc LSR należy pamiętać, iż powinna być ona dokumentem spójnym zawierającym wszystkie elementy wymienione w załączniku nr 3 do regulaminu „Struktura LSR”. Niedopuszczalne jest umieszczanie informacji, które, z uwagi na powyższy limit, nie zmieściły się w LSR w dodatkowych dokumentach.</p> <p>Ad. 5 Nie ma wymogu umieszczania logotypów na załącznikach dołączanych do wniosku.</p> <p>Ad. 6 Artykuł 4 ustawy o RLKS mówi o LGD, natomiast decyzja dotycząca nazwy własnej należy do Stowarzyszenia, w przypadku monofunduszowych rybackich LGD IZ akceptują nazwę własną Rybacka Lokalna Grupa Działania</p>

7.	Załącznik nr 4 do wniosku o wybór LSR. W kolumnie nr 7 należy podać informacje „Czy członek organu decyzyjnego LGD ma poniżej 35 lat?”. Czy wystarczy oświadczenie LGD czy też LGD powinna załączyć dokumenty potwierdzające wiek członka organu decyzyjnego? Zdaniem SW zgodnie z wzorem załącznika nr 4 do wniosku LGD zaznacza jedynie, który z członków organu decyzyjnego ma poniżej 35 lat i nie dołącza żadnych dokumentów potwierdzających.	Nie ma wymogu załączenia dokumentu potwierdzającego wiek członka organu decyzyjnego.
8.	Załącznik nr 6 do wniosku o wybór LSR - Uchwały rad gmin. Czy zapis w uchwale ze wskazaniem konkretnego obszaru objętego LSR jest wymagany tylko w przypadku finansowania z EFRR lub EFS, czy może także z EFRROW?	Pytanie niezrozumiałe. Z czego wynika że w uchwale ma być wskazanie konkretnego obszaru objętego LSR?
9.	Co w przypadku gdy LGD dokonuje zmian w Statucie natomiast KRS nie zdąży tych zmian zaakceptować. Czy w takim przypadku Uchwała LGD jest wystarczająca na potwierdzenie wprowadzonych zmian.	Na etapie wyboru SW potwierdza w KRS nazwę i numer KRS grupy. Pozostałe zmiany nie będą mieć wpływu na wybór.
10.	Czy dopuszczalne byłoby wypełnienie pierwszej części karty oceny przez upoważnionych przez Zarząd Województwa pracowników Departamentu PROW?	Tak

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
KWESTIE RYBACKIE		
1.	W załączniku nr 6 do Regulaminu Konkursu (sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR) nie wskazano żadnych informacji dotyczących sposobu obliczenia maksymalnej dopuszczalnej kwoty przeznaczonej na sfinansowanie operacji polegających na rozwijaniu i wspieraniu współpracy (art. 35 ust. 1 lit c rozporządzenia 1303/2013) realizowanych w ramach PO RYBY 2014-2020. Brak jasnych regulacji w w/w zakresie może prowadzić do sytuacji gdy dana LGD w nieracjonalny sposób dokona podziału środków finansowych przeznaczając na realizację operacji polegających na współpracy niewspółmiernie więcej środków niż na realizację pozostałych zakresów wsparcia.	Regulacje dotyczące intensywności pomocy oraz kwoty dofinansowania działań z zakresu współpracy zostały zawarte w projekcie rozporządzenia o trybie i warunkach przyznawania pomocy w ramach priorytetu 4 PO RYBY 2014-2020. Projekt rozporządzenia w najbliższym czasie zostanie poddany konsultacjom publicznym.

2.	<p>Zgodnie z § 8 ust. 11 Regulaminu Konkursu w przypadku wystąpienia rozbieżności pomiędzy danymi zadeklarowanymi w załączniku nr 8 a danymi potwierdzonymi przez MIR-PIB lub IRS organizator wzywa Wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień w tym zakresie wraz z niezbędnymi dokumentami np. umowami o pracę, fakturami sprzedaży ryb. Z analizy wskazanych przepisów prawa wynika, że w przypadku wystąpienia nawet nie wielkich rozbieżności pomiędzy wskazanymi danymi organizator wzywa do wyjaśnień Wnioskodawcę.</p> <p>Dodatkową kwestią jest sposób i tryb weryfikacji wyjaśnień złożonych przez RLGD w zakresie stwierdzonych rozbieżności. W szczególności weryfikacja dokumentów finansowo księgowych i umów o pracę – może znacznie spowodować powstanie wielu niejasności co do sposobu ich weryfikacji i tym samym znacznie wydłużyć ocenę spełnienia warunków udziału w konkursie.</p>	<p>Przepis był konsultowany z prawnikami, którzy wskazali takie rozwiązanie jako bardziej transparentne. W takim wypadku Komisja nie może zaniechać zwrócenia się do wnioskodawcy o przedstawienie wyjaśnień. Po stronie wnioskodawcy będzie leżał obowiązek udowodnienia, że dane, które zawarł we wniosku o wybór LSR są prawidłowe.</p> <p>Podstawowym źródłem danych do weryfikacji są dane sprawozdawane do IRS i MIR-BIP, jeżeli RLGD w sposób skrupulatny wyliczy poziom spełnienia parametrów „zatrudnienie w sektorze rybackim” oraz „roczną produkcję/połowę ryb”, Komisja nie będzie zobowiązana do występowania do wnioskodawcy z prośbą o wyjaśnienia.</p>
3.	<p>Zgodnie z zapisami w karcie oceny wniosku o wybór LSR w części B1.2 weryfikacji kompletności i poprawności podlegają załączniki obowiązkowo przedkładane przez Wnioskodawcę. W pkt 7 wskazano formularz informacji o grupach defaworyzowanych. Zgodnie z zapisami §4 ust. 2-4 regulaminu konkursu konieczność spełnienia warunku związanego z wykazaniem grup defaworyzowanych nie dotyczy LSR realizowanych przy udziale jedynie środków z EFMR. Jednocześnie jednak dla pytania 7 w części B1.2 karty oceny wniosku o wybór LSR nie wskazano opcji „NIE DOTYCZY”.</p>	<p>W pierwszej kolejności wskazać należy, że w § 4 regulaminu konkursu wskazane są warunki udziału konkursu, bez spełnienia których LSR nie podlega dalszemu procedowaniu. W istocie, w przypadku EFMR wykazanie grup defaworyzowanych nie stanowi takiego warunku. Niemniej wskazać należy, że aby LSR uzyskała punkty np. w ramach kryterium 4.1 Jakość planu komunikacyjnego, w tym podejście do grup docelowych określonych w LSR należy zdefiniować grupę/y docelowe, w tym grupę/y defaworyzowaną/e oraz określić plan komunikacji z tą/tymi grupami. Należy wskazać docelowe efekty działań komunikacyjnych i określić sposób dotarcia do grupy. W przypadku EFMR kryterium uznaje się za wysoko spełnione jeżeli dodatkowo określono plan komunikacji z osobami z sektora rybackiego (rybakami, ich rodzinami, osobami, które utraciły pracę na statku rybackim, osobami dotkniętym niepełnosprawnością z powodu pracy na statku rybackim). A zatem wypełnienie przez wnioskodawcę załącznika nr 7 oraz załączenie go do wniosku o wybór LSR jest niezbędne aby uzyskać punkty w konkursie.</p>
4.	<p>W pkt 22 części B2 karty oceny wniosku o wybór LSR wskazano warunek dotyczący zawarcia w LSR finansowanej z EFMR co najmniej 50% wskaźników dotyczących utworzenia i utrzymania miejsc pracy. Jednocześnie nie przedstawiono żadnych danych dotyczących sposobu</p>	<p>Z uwagi na problemy interpretacyjne art. 4 ust.3 pkt 4 regulaminu konkursu, wyjaśniamy, iż punkt ten <u>odnosi się do wartości środków finansowych przeznaczonych na realizację wskaźników związanych z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.</u></p>

	weryfikacji tego warunku w tym czy 50% wskaźników odnosić należy do liczby wskaźników czy wartości środków finansowych przeznaczonych na realizację tych wskaźników. Jednocześnie we wzorze umowy ramowej w §8 ust 2 pkt 2 odniesiono się wprost do warunku wykorzystania 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy (a nie do % udziału w osiągnięciu wskaźników).	W konsekwencji w §8 ust 2 pkt 2 wzoru umowy ramowej również zawarto warunek wykorzystania 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.
5.	Zarówno Regulamin Konkursu jak i dołączone do niego załączniki nie precyzują w jaki sposób organizator konkursu ma przekazać do IRS załącznik nr 8 w celu uzyskania niezbędnych informacji dotyczących m.in. wartości produkcji mierzonej w przychodach z działalności rybackiej. Brak danych teleadresowych na jakie ma być przekazany załącznik nr 8 do weryfikacji przez odpowiedni Instytut. Wątpliwości i związane z tym obawy budzi również brak przedstawienia trybu udzielenia odpowiedzi przez weryfikujący załącznik Instytut (w jakim czasie należy spodziewać się odpowiedzi) co niewątpliwie ma wpływ na termin przeprowadzenia weryfikacji warunków udziału w konkursie i termin przekazania LSR do oceny Komisji wybierającej.	Termin weryfikacji dokonywanej przez IRS i MIR zostanie określony w umowie pomiędzy tymi podmiotami a IZ (zgodnie z sugestiami prawników). Przewiduje się, że termin ten będzie wynosił 10 dni roboczych licząc od dnia otrzymania kopii załącznika 8.
6.	Pierwszy wiersz tabeli Załącznika nr 2 do umowy ramowej mylnie wskazuje iż należy go wypełnić dla poddziałania „Wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” który jest związany z realizacją PROW 2014-2020. W związku z powyższym wątpliwości podlega kwestia jak należy wypełnić harmonogram w przypadku finansowania operacji z EFMR w ramach PO „Rybacko i Morze”, biorąc pod uwagę fakt, iż ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego nie wymienia takiego podziałania	Załącznik nr 2 ma zastosowanie również do EFRM i wydaje się, że jest jasne o jakiego typu operacje chodzi w harmonogramie , w związku z tym w harmonogramie należy uwzględnić całość wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013 (zmiana w stosunku do wcześniejszej odpowiedzi na to pytanie – pytanie nr 123 z pierwszego zestawienia, nr 6 z zakresu „Kwestie rybackie”)
7.	Formularz planu działania , który zgodnie z załącznikiem nr 3 do Regulaminu Konkursu stanowi integralną część LSR zawiera odwołanie jedynie do PROW i RPO. Jednocześnie informacje zawarte w załączniku nr 6 do Regulaminu Konkursu nie wskazują by plan działania był przedkładany jedynie w przypadku realizacji LSR finansowanych w	To tylko przykładowe programy, w żaden sposób nie powoduje to niemożności wskazania PO RYBY

	ramach RPO i PROW	
8.	W § 8 pkt. 9 regulaminu konkursu nie podano w jakim terminie MIR-PIB i IRŚ są zobowiązane potwierdzić organizatorowi, czyli SW, dane zawarte w załączniku nr 8	Termin weryfikacji dokonywanej przez IRS i MIR zostanie określony w umowie pomiędzy tymi podmiotami a IZ (zgodnie z sugestiami prawników). Przewiduje się, że termin ten będzie wynosił 10 dni roboczych licząc od dnia otrzymania kopii załącznika 8.
9.	W § 8 pkt. 10 regulaminu konkursu jest napisane, że w przypadku województwa: pomorskiego, zachodniopomorskiego i warmińsko-mazurskiego kopie załącznika nr 8 do wniosku wysyłane będą w celu weryfikacji do MIR-PIB, natomiast w przypadku pozostałych województw do IRS. W województwie warmińsko-mazurskim ww. załącznik powinien być wysłany do IRS i MIR, ponieważ w woj. warmińsko-mazurskim rybacy nad Zalewem Wiślanym składają sprawozdania RRW 19 i 20 do MIR a rybacy śródlądowi RRW 22, 23 do IRS.	Termin weryfikacji dokonywanej przez IRS i MIR zostanie określony w umowie pomiędzy tymi podmiotami a IZ (zgodnie z sugestiami prawników). Przewiduje się, że termin ten będzie wynosił 10 dni roboczych licząc od dnia otrzymania kopii załącznika 8.
10.	Prosimy o jednoznaczną odpowiedź dot. wliczania wkładu własnego JST oraz ich jednostek i kwestii pomniejszania budżetu LSR o ten wkład.	Informacja w tym zakresie zamieszczona została w: 1) zał. Nr 6 do regulaminu (część A pierwszy akapit) Kwota dostępnych środków obejmuje zarówno wkład EFRROW, jak i wymagany krajowy wkład środków publicznych. Zgodnie z PROW jednolita wielkość wkładu EFRROW to 63,63%, w związku z czym wymagany krajowy wkład środków publicznych to 36,37%. W przypadku operacji gdzie beneficjentem jest jednostka sektora finansów publicznych krajowym wkładem środków publicznych jest wkład własny tej jednostki na poziomie zapewniającym wymaganą wysokość krajowego wkładu (36,37%), a pomoc wypłacana przez agencję płatniczą, równa 63,63% kosztów kwalifikowalnych w całości finansowana jest ze środków EFRROW. W pozostałych przypadkach pomoc wypłacana przez agencję płatniczą (w wysokości określonej zgodnie z obowiązującymi przepisami) w 63,63% finansowana jest ze środków EFRROW, a w 36,37% ze środków budżetu państwa. oraz 2) w § 6 pkt 7 formularza umowy ramowej: Przy ustalaniu wysokości dostępnych środków uwzględnia się kwoty środków własnych beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, stanowiące wymagany krajowy wkład środków publicznych.

11.	Czy jest możliwe, żeby z IRŚ otrzymać informację (choćby zbiorowe) o zatrudnionych rybakach, wielkość jednostek połowowych?	Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem przekazywanie i udostępnianie danych odbywa się na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2012 r. , poz. 591 z późn. zm.). W myśl art. 38 ww. ustawy: „1. Nie mogą być publikowane ani udostępniane dane jednostkowe uzyskane w badaniach statystycznych statystyki publicznej. 2. Nie mogą być publikowane ani udostępniane uzyskane w badaniach statystycznych statystyki publicznej informacje statystyczne możliwe do powiązania i zidentyfikowania ich z konkretną osobą oraz dane indywidualne, charakteryzujące wyniki ekonomiczne działalności podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą, w szczególności jeżeli na daną agregację składa się mniej niż trzy podmioty lub udział jednego podmiotu w określonym zestawieniu jest większy niż trzy czwarte całości...” W związku z powyższym Instytut Rybactwa Śródlądowego oraz Morski Instytut Rybacki jest zobowiązany do udostępniania (z zachowaniem przepisów ww. ustawy) zbiorczych zestawień danych dot. wielkości produkcji, wartości zarybienia oraz wysokości zatrudnienia.
12.	Czy w ramach projektów współpracy finansowanych z EFMR mogą być realizowane projekty infrastrukturalne?	W projektowanym rozporządzeniu w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”, objętego Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze 2014-2020 nie ma zapisów zakazujących bądź jakiegokolwiek ograniczenia co do projektów infrastrukturalnych w ramach współpracy.

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
KOSZTY KWALIFIKOWALNE / KWALIFIKOWALNOŚĆ WNIOSKODAWCÓW		
1.	Czy można zakupić maszyny używane?	Co do zasady koszt zakupu maszyn używanych nie jest kosztem kwalifikowalnym. Wyjątkiem od tej zasady jest przypadek zakupu maszyny używanej będącej eksponatem w ramach realizacji operacji z zakresu zachowania dziedzictwa lokalnego.
2.	Czy MRiRW planuje przedstawić katalog możliwych do zrealizowania działań w ramach poszczególnych zakresów wymienionych w § 2 ust. 1	NIE

	projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020	
3.	W jakich przypadkach podatek VAT dla jst może być kwalifikowalny? Czy w przypadku uznania przez jst Vat-u za koszt kwalifikowalny konieczna będzie w tym zakresie interpretacja indywidualna Izby Skarbowej?	<p>Koszty kwalifikowalne zostały określone w § 17 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 1570). Koszt podatku od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowalnym, zgodnie z art. 69 ust. 3 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013, tzn. jest kosztem kwalifikowalnym, z wyjątkiem podatku o którego nie, który można odzyskać na mocy prawodawstwa krajowego VAT.</p> <p>Powyższe oznacza, że w wielu przypadkach będzie konieczne uzyskanie interpretacji indywidualnej. (zmiana w stosunku do wcześniejszej odpowiedzi na to pytanie – pytanie nr 130 z pierwszego zestawienia, nr 3 z zakresu „Koszty kwalifikowalne”)</p>
4.	Czy kwalifikowane będą operacje wspierające operacje odpłatne, np. dofinansowanie muzeum, do którego wejście jest biletowe/płatne.	To jest uzależnione od zakresu wsparcia. W zakresach, w których wymagany jest biznesplan (za wyjątkiem niekomercyjnych inkubatorów) pomoc jest udzielana na działalność gospodarczą, która opiera się przecież na pobieraniu opłat za towary lub usługi. Jednakże w zakresach, w których jest mowa o ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastrukturze samo brzmienie sugeruje, że są to operacje niekomercyjne tzn. że istnieje możliwość pobierania opłat, ale wygenerowane w ten sposób dochody powinny być przeznaczone na pokrycie kosztów utrzymania tej infrastruktury. Pobieranie opłat w celu uzyskania zysku nie jest dopuszczalne.
5.	Czy w ramach premii można 100% sfinansować środek transportu na 100 tys. zł?	W przypadku premii nie można mówić o kosztach kwalifikowalnych operacji, lecz o zadaniach, do których wykonania zobowiązuje się beneficjent. Wartość tych zadań mają odpowiadać wysokości premii. Załącznikiem do wniosku o przyznanie pomocy będzie biznesplan, który

		musi zawierać wszystkie zasoby, zadania do wykonania, w tym liczbę utworzonych miejsc pracy oraz cele pośrednie i końcowe operacji. Osiągnięcie celów operacji nie jest możliwe, przy założeniu wydatkowania wszystkich środków na jedno zadanie np. zakup środka transportu.
6.	Czy zakup gruntów jest kosztem kwalifikowalnym?	Koszt zakupu gruntu nie jest kosztem kwalifikowalnym.
7.	Czy możliwe jest podnoszenie kompetencji pracownika firmy wnioskodawcy nowozatrudnionego w wyniku realizacji operacji współfinansowanej ze środków LGD? (zakres § 2 ust.1 pkt.2d)	Tak.
8.	Czy możliwe jest podnoszenie kompetencji pracownika firmy wnioskodawcy wcześniej pracującego w tej firmie? (zakres § 2 ust.1 pkt.2d)	Tak, jeżeli jest to niezbędne do realizacji np. przy realizacji operacji polegającej na zakupie 2 nowoczesnych maszyn (przy dotychczasowym zatrudnieniu jednego operatora, który obsługiwał inny model tej maszyny) jest nie tylko uzasadnione, lecz niezbędne do realizacji operacji.
9.	Czy kursy/ „podnoszenie kompetencji” muszą być ściśle związane z charakterem działalności gospodarczej o wsparcie której ubiega się wnioskodawca (np. projekt „inwestycyjny” dotyczyłby branży gastronomicznej a kurs – prawa jazdy na samochody ciężarowe)? (zakres § 2 ust.1 pkt.2d)	Tak, zakres zadania z zakresu podnoszenia kwalifikacji musi być ściśle powiązany z realizacją pozostałych zadań.
10.	Czy w ramach zakresu określonego w § 2 ust.1 pkt. 1 rozporządzenia można składać wnioski z zakresu przedsiębiorczości (np. szkolenia z zakresu prowadzenia księgowości w firmach)? Czy też możliwość podnoszenia kompetencji związana jest nierozdzielnie i może być realizowana wyłącznie łącznie z projektem o którym mowa w § 2 ust.1 pkt.2 lit. a-c?	W zakresie pomocy określonym w § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia nie przewiduje się wspierania przedsięwzięć edukacyjnych ukierunkowanych na wspieranie działalności gospodarczej.
11.	Jeśli tak, czy o wsparcie takie mogą się ubiegać się podmioty nie będące podmiotami gospodarczymi? (zakres § 2 ust.1 pkt.1)	Formalnego zakazu nie ma, jednakże trudno jest wskazać przykłady operacji, które mogłyby być realizowane przez przedsiębiorców, a nie służyłyby rozwojowi prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.
12.	Czy wsparcie na wzmocnienie kapitału społecznego może obejmować operacje polegające na warsztatach, aktywizacji społeczności, integracji lub rekreacji?	Udzielenie odpowiedzi twierdzącej na powyższe pytania jest uzależnione od tego, czy wykonanie operacji w tych zakresach przyczyni się w sposób wymierny na realizację celów LSR (przyczyni się do osiągnięcia wskaźników przypisanych do danego celu LSR). Jeżeli celem LSR jest poprawa stanu środowiska lub poprawa zdrowia mieszkańców obszaru objętego LSR to prawdopodobnie operacje polegające na przekazaniu wiedzy dotyczącej ochrony środowiska, zdrowego trybu życia będą uzasadnione. Tym niemniej efekt ich realizacji będzie musiał być możliwy

	do zmierzenia, przez np. stwierdzenie zwiększenia liczby gospodarstw domowych korzystających z energii odnawialnej, liczby osób korzystających ustawicznie z infrastruktury rekreacyjnej itp. Mając powyższe na uwadze organizacja operacji polegającej na szeroko pojętej integracji, rekreacji lub szkoleń w zakresach tematycznych niezwiązanych ściśle z celami LSR jest ograniczona.
--	---

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
PREMIE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁANOŚCI GOSPODARCZEJ		
1.	Czy katalog kosztów kwalifikowalnych nie dotyczy premii dla start-up i czy w związku z tym w biznesplanie mogą być koszty inne niż w katalogu kosztów kwalifikowalnych?	Tak.
2.	Czy VAT jest kosztem kwalifikowalnym w premii?	Na tak postawione pytanie nie można odpowiedzieć, ponieważ w przypadku premii nie stosuje się przepisów dotyczących kosztów kwalifikowanych.
3.	Czy katalog kosztów kwalifikowalnych nie dotyczy premii dla start-up i czy w związku z tym w biznesplanie mogą być koszty inne niż w katalogu kosztów kwalifikowalnych?	Tak.
4.	W jaki sposób podmiot zakładający działalność gospodarczą rozlicza się z otrzymanej kwoty? Czy przedkłada faktury, WB na wydanie całej kwoty?	Podmiot otrzymujący premię na podjęcie działalności gospodarczej musi wykazać, że wykonał zobowiązania określone w umowie o przyznaniu pomocy oraz określone w biznesplanie. W tym celu będzie musiał przedłożyć odpowiednie dokumenty, m.in. umowy, ewentualnie faktury, przy czym cena usługi/towaru nie będzie głównym elementem weryfikacji. Operacja będzie weryfikowana pod kątem osiągnięcia wskaźników rzeczowych.
5.	Czy emeryt może skorzystać z premii na podejmowanie działalności gospodarczej?	Tak.
6.	Czy beneficjent musi mieć wkład własny w przypadku premii skoro pomoc jest wypłacana w dwóch transzach w wysokości: 70% i 30% (po zrealizowaniu biznesplanu)? Wygląda to tak: Beneficjent, w przypadku biznesplanu skalkulowanego na 100 tys. zł, pierwszą transzą otrzymuje 70 tys. zł, ale żeby otrzymać jeszcze 30 tys. zł musi realizować biznesplan, na którego realizację musi wydać 30 tys. zł. z własnej kieszeni, a dopiero później otrzymuje refundację tych kosztów. Czy też,	Zgodnie z § 29 ust. 1 rozporządzenia „w przypadku operacji w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a (tzn. premie) środki finansowe z tytułu pomocy są wypłacane w dwóch transzach, z tym że: 1) pierwsza transza pomocy obejmuje 70% kwoty przyznanej pomocy; 2) druga transza pomocy obejmuje 30% kwoty przyznanej pomocy i jest wypłacana, <u>jeżeli operacja została zrealizowana zgodnie z biznesplanem</u> , o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 5.”

	aby otrzymać drugą transzę musi zrealizować biznesplan w zakresie 70% i kiedy to udokumentuje, wówczas otrzyma 30% na realizację ostatniej części biznesplanu?	
7.	Czy kwota wskazana w LSR (premii) np. 50 tys. zł na projekt musi zostać potem w rzeczywistości przyznana? Czy może być mniejsza lub większa?	Wysokość przyznanej premii musi być zgodna z zapisami LSR, przy czym w LSR wysokość premii musi zawrzeć się w przedziale od 50 do 100 tys. zł. LGD może ustalić kilka wysokości premii wskazując jednocześnie źródło na podstawie którego zostały ustalone (np. dane historyczne) oraz określając jasne zasady kiedy premia danej wysokości przysługuje. Nie jest natomiast możliwe uznaniowe ustalanie kwoty premii ad hoc podczas posiedzenia rady bez wcześniejszego określenia tych zasad w LSR.
8.	Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej. Projekt rozporządzenia wyklucza działalność sklasyfikowaną w PKD jako „gospodarka magazynowa”. W Polskiej Klasyfikacji Działalności jest sekcja H „Transport i gospodarka magazynowa”. Czy w związku z powyższym mamy rozdzielić sekcję i wspierać działalności związane ze świadczeniem usług transportowych a wykluczać działalności związane z magazynowaniem?	Tak.
9.	Czy podnoszenie kwalifikacji będzie w jednym wniosku na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rozwijanie działalności i czy musi wynikać z innych działań?	Pomoc na operacje polegające na podnoszeniu kwalifikacji zawodowych będzie przyznawana jednocześnie z pomocą na podejmowanie albo rozwijanie działalności gospodarczej albo tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego, co wynika z § 9 rozporządzenia, który stanowi: „Pomoc na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. d jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie ubiega się jednocześnie o przyznanie pomocy na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a, b lub c i spełnia warunki przyznania pomocy w tym zakresie. W związku z tym wniosek o wsparcie w tym zakresie będzie integralną częścią wniosku o przyznanie pomocy na podejmowanie albo rozwijanie działalności gospodarczej albo tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego.
10.	Czy działalność, która powstała w ramach start-up przed upływem 2 lat może wejść do projektu dot. „wspierania współpracy”?	Podmiot, który rozpoczął już działalność gospodarczą w wyniku realizacji operacji, na którą została wypłacona premia może być jednym z podmiotów, które ubiegają się o przyznanie pomocy w zakresie „wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR (...) przed upływem 2 lat od dnia wypłaty

		płatności ostatecznej.
11.	Czy partnerami w działaniu „wspieranie współpracy” mogą być samorządy lub stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej?	Przepis § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia nie pozostawia żadnych wątpliwości w tym zakresie - mówi o podmiotach wykonujących działalność gospodarczą.
12.	Rozwijanie działalności gospodarczej. Bardzo proszę o wyjaśnienie czy przedsiębiorca, który prowadzi działalność i nie jest na ZUS-ie (opłaca tzw. podwójny KRUS), jeżeli chce skorzystać ze wsparcia finansowanego w ramach ww. działania musi od razu przejść na ZUS czy też, jeżeli krajowe przepisy mu na to pozwalają, może pozostać na zwiększonym KRUS-ie?	Przepisu rozporządzenia nie nakładają takiego ograniczenia. Warunki przyznania pomocy w tym zakresie odnoszą się do działalności gospodarczej, która powinna podlegać przepisom ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast zmiana podmiotu, w którym beneficjent jest ubezpieczony (z KRUS na ZUS) nastąpi naturalnie w trakcie realizacji biznesplanu, w wyniku przekroczenia kwoty granicznej, o której mowa w przepisach ustawy o KRUS.
13.	Czy zapis dotyczący wsparcia na rozwijanie przedsiębiorczości gospodarczej – do 70% dotyczy generalnie przedsiębiorczości (tak wynika z zapisów rozporządzenia dot. wdrażania LSR) i na jakiej podstawie wsparcie przedsiębiorców w ramach RLKS może być do 70%, jeżeli generalnie w Polsce i Europie jest 50% kosztów kwalifikowalnych?	Pomoc dla przedsiębiorców albo przyszłych przedsiębiorców przyznawana w ramach LSR jest pomocą de minimis, w związku z tym jej wysokość jest ograniczona kwotą wskazaną w rozporządzeniu 1407/2013 (200 tys. Euro, na beneficjenta w okresie 3 lat podatkowych lub w przypadku transportu drogowego towarów - 100 tys. Euro), nie zaś poziomem dofinansowania każdej odrębnej operacji (nie ma przepisów ograniczających intensywność pomocy de minimis). Ponadto do pomocy de minimis nie mają zastosowania przepisy dot. przyznawania pomocy publicznej w ramach wyłączeń grupowych, w których standardowa intensywność pomocy dla MŚP jest określona na poziomie 50% kosztów kwalifikowalnych. W związku z powyższym Instytucja zarządzająca PROW 2014-2020 podjęła decyzję o zwiększeniu intensywności pomocy do 70% kosztów kwalifikowalnych.
14.	Czy możliwe jest otwarcie i finansowanie kosztów (dzierżawa i media) prowadzenia wspólnego sklepu dla realizatorów działania „rozwój rynków zbytu produktów i usług lokalnych, w ramach krótkich łańcuchów dostaw	Powyższe koszty w ramach wskazanego zakresu pomocy nie zostały wykluczone, więc mogą podlegać refundacji, przy czym należy pamiętać, że koszty kwalifikowane mogą być zrefundowane jeżeli ich poniesienie nastąpi przed złożeniem wniosku o płatność.
15.	Czy przedsiębiorca może utworzyć inkubator i na nim zarabiać, jeżeli zapewni, że cała infrastruktura zostanie udostępniona – no właśnie czy tylko podmiotom, które prowadzi działalność gospodarczą, czy również mieszkańcom i turystom? Proszę jasno wskazać – czy taki przedsiębiorca jest obowiązany nieodpłatnie udostępnić infrastrukturę podmiotom z obszaru LGD i czy może on pobierać symboliczne opłaty?	Przedsiębiorca może zarabiać na prowadzeniu inkubatora przetwórstwa lokalnego, jeżeli taka wolę przedstawi we wniosku o przyznanie pomocy i załączy do niego biznesplan, który będzie obejmował przychody pochodzące z tej działalności. Inkubator, albo jego wydzielone części mogą być udostępniane nie tylko drobnym lokalnym przetwórcom, ale też rolnikom, mieszkańcom, a nawet

	Czy musi określić godziny i terminy w jakich będą mogli korzystać podmioty na preferencyjnych warunkach?	turystom. Ponadto zasady udostępniania inkubatora powinny być określone w dokumencie wewnętrznym (regulaminie) i przedłożone wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy (nieodczowna część opisu operacji), celem weryfikacji czy nie występuje ryzyko tworzenia sztucznych warunków.
16.	Jeżeli inkubator nie będzie zakładał zysków z działalności i będzie prowadzony przez organizację pozarządową, to co z kwalifikowalności VAT? Czy ta organizacja musi posiadać wpis do rejestru przedsiębiorców?	Jeżeli inkubator przetwórstwa lokalnego będzie prowadzony przez organizację pozarządową (np. stowarzyszenie), która prowadzi lub zamierza prowadzić działalność gospodarczą to organizacja ta będzie musiała być wpisana do rejestru przedsiębiorców w ramach Krajowego Rejestru Sądowego. Natomiast jeżeli organizacja ta nie będzie prowadziła działalności gospodarczej, lecz odpłatną działalność statutową, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 11 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, 1138, 1146), to takiej konieczności nie będzie. Kwalifikowalność kosztu podatku VAT będzie uzależniona od sytuacji indywidualnego podmiotu. Rozporządzenie stanowi, iż koszt podatku od towarów i usług (VAT), jest kosztem kwalifikowalnym, zgodnie z art. 69 ust. 3 lit. c rozporządzenia 1303/2013. Przepis ten stanowi natomiast, że podatek od wartości dodanej (VAT), jest kosztem niekwalifikowanym, z wyjątkiem podatku, którego nie można odzyskać na mocy prawodawstwa krajowego VAT.
17.	Jeżeli LGD realizuje cyklicznie imprezę to czy może ją ująć w LSR i czy może być finansowana?	Strategia może zawierać informacje o różnych wydarzeniach planowanych do realizacji przez LGD, przy czym nie wszystkie z nich będą podlegać finansowaniu z PROW 2014-2020 ewentualnie innych programów operacyjnych objętych rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność. Natomiast zgodnie z § 12 pkt 2 rozporządzenia pomoc na organizację wydarzeń cyklicznych nie jest przyznawana, za wyjątkiem wydarzenia inicjującego cykl wydarzeń lub wydarzenia specyficznego dla danej LSR, wskazanych i uzasadnionych w LSR (np. święto papryki na terenie obszarze objętym LSR, która opiera się na uprawie, sprzedaży lub przetwórstwie papryki).
18.	Czy mieszkańcy miast o liczbie mieszkańców nie przekraczającej 20 tys. należących do gmin objętych LSR mogą korzystać z grantów i środków dla przedsiębiorców?	Tak mieszkańcy miast, których liczba mieszkańców nie przekracza 20 tys. należących do gmin objętych LSR mogą korzystać z pomocy, w tym z grantów. Jednakże należy zauważyć, że w ramach projektów grantowych (tym samym w ramach grantów) nie ma możliwości przyznania pomocy na

		operacje/zadania w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.
19.	Czy wnioskodawca w ramach „premií” może być ubezpieczony w KRUS?	Paragraf 5 ust. 1 pkt 1 lit a rozporządzenia stanowi, iż pomoc na operację w zakresie określonym w § 2 ust. 1 pkt 2 lit. a jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie, chyba że podejmuje działalność gospodarczą sklasyfikowaną w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 oraz z 2009 r. Nr 59, poz. 489), jako produkcja artykułów spożywczych lub produkcja napojów,
20.	Czy osoba „pracująca” (ZUS), chcąc otworzyć działalność gospodarczą może wnioskować o premię?	Tak. Należy jednak mieć na uwadze, że w każdym LSR LGD musi przedstawić sposób podejścia do grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy. Wśród członków tej grupy nie ma osób zatrudnionych na etat, należy więc wziąć w kryteriach wyboru operacji pod uwagę wskaźniki jakie LGD ma do osiągnięcia, a wśród nich jest realizacja operacji przez przedstawicieli grup defaworyzowanych.
21.	Kiedy dostępny będzie biznesplan stanowiący podstawę rozliczenia premii?	Formularz biznesplanu będzie udostępniony przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w związku z tym wskazanie dokładnej daty udostępnienia tego formularza przez MRiRW nie jest obecnie możliwe.

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
PROJEKTY WSPÓŁPRACY		
1.	Co w sytuacji gdy opisany w LSR projekt współpracy za który LGD uzyskała dodatkowe pkt. w ocenie, nie będzie jednak w przyszłości realizowany?	LGD nie realizując takiego projektu współpracy nie zrealizuje założonych z LSR dla tego projektu wskaźników, co może mieć wpływ na realizację całej LSR. Należy, przy tym pamiętać, iż zgodnie z § 10 ust. 3 pkt 5 Zmiana umowy oraz jej załączników nie może wpływać na zmniejszenie liczby punktów otrzymanych przez LGD w poszczególnych kryteriach w ramach oceny LSR.
2.	Projekty współpracy – jak je zaprezentować w LSR ogólnie czy szczegółowo, partnerzy - przygotować: listy intencyjne?, umowy o współpracy?, Czy musimy na etapie strategii wskazać partnerów?	Zgodnie z informacją zawartą w PROW 2014-2020 i Poradniku dla LGD jeżeli projekt współpracy zawarty jest w LSR, LGD musi określić szczegółowo cele i wskaźniki LSR jakie projekt ten będzie realizować. Na etapie konkursu na wybór LSR poza powyższymi informacjami wymagany też będzie ogólny opis projektu, w tym wskazanie potencjalnych partnerów.

		<p>Ponadto niezbędne będzie także uwzględnienie projektów współpracy w budżecie LSR. Należy przy tym pamiętać, iż zgodnie z załącznikiem nr 6 do regulaminu konkursu pt. „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” maksymalna kwota środków działania LEADER przewidziana na poddziałanie 19.3 PROW, która może być uwzględniona w LSR na etapie wyboru LSR stanowi równowartość 2 % kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2 PROW. Umowa ramowa gwarantuje każdej takiej LGD dostępność powyższej kwoty do końca 2018 r.</p> <p>Jednocześnie § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 wskazuje, iż pomoc w ramach przedmiotowego poddziałania jest przyznawana do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dla jednej LGD wynosi nie więcej niż 5% wysokości środków określonych w umowie ramowej zawartej na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności na poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, z tym że pomoc na operacje polegające wyłącznie na przygotowaniu projektu współpracy nie może przekroczyć 1% wysokości tych środków”.</p> <p>Powyższe rozwiązanie umożliwia każdej LGD realizację projektów współpracy w ramach zagwarantowanej im do końca 2018 r. kwoty. Jednocześnie grupy mają też możliwość ubiegania się o dodatkowe środki (w ramach limitu wskazanego w rozporządzeniu) składając kolejne wnioski o przyznanie pomocy do wyczerpania dostępnych środków.</p> <p>Mając na uwadze powyższe, LGD planując w LSR projekty współpracy może skorzystać z jednego z poniższych scenariuszy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 2% i taki projekt odzwierciedla w planie działania i budżecie; - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 5% - w takim
--	--	--

		<p>przypadku w LSR plan działania uwzględnia cele i wskaźniki dla podwyższonej kwoty, natomiast budżet zawiera jedynie kwotę z limitu 2%. Dodatkowo w LSR znajduje się informacja o zaplanowaniu realizacji projektów współpracy ponad gwarantowany limit. W takiej sytuacji LGD może od razu po wyborze wystąpić z wnioskiem o przyznanie pomocy w pełnej kwocie.</p>
3.	<p>Projekty współpracy – do i po 2018 roku:</p> <p>a) Do jakiego etapu odnosi się rok 2018 (złożenie WOPP, podpisanie umowy, realizacja projektu, rozliczenie?), dotyczy projektów planowanych do realizacji „do 2018 r.”;</p> <p>b) Na konferencji w Koszęcinie była mowa o tym, że LGD mogą od razu zaplanować projekty „po 2018 r”, jednak – zgodnie z zapisami umowy ramowej – nie będą mieć zagwarantowanych środków. Kiedy i w jaki sposób „dzielone” będą środki znajdujące się w puli krajowej? Kiedy i na jakiej zasadzie będzie możliwy aneks do umowy ramowej w tym zakresie?</p> <p>c) Czy projekty zaplanowane do realizacji „po 2018 r.” będą mogły być dopiero składane/ podpisane umowy/ realizowane po 1 stycznia 2018 r.?</p> <p>d) Czy w LSR należy dzisiaj odrębnie wskazywać projekty do realizacji do i po 2018 r.?</p> <p>e) Czy projekt/ projekty współpracy zaplanowane do realizacji (w tym po 2018), których wartość przekracza 2% budżetu LSR należy uznać za spełniające kryterium oceny dotyczące „współpracy z innymi LGD”? Jeśli tak, w jaki sposób „zagwarantować” środki, aby nie doszło do sytuacji w której LGD otrzyma za to kryterium punkty, a projekt nie będzie możliwy do realizacji z powodu braku środków? Czy też w ramach kryterium należy odnieść się wyłącznie do projektów do 2% budżetu dla których LGD może mieć od razu „zagwarantowane” środki?</p>	<p>Zgodnie z załącznikiem nr 6 do regulaminu konkursu pt. „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” maksymalna kwota środków działania LEADER przewidziana na poddziałanie 19.3 PROW, która może być uwzględniona w LSR na etapie wyboru LSR stanowi równowartość 2 % kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2 PROW. Umowa ramowa gwarantuje każdej takiej LGD dostępność powyższej kwoty do końca 2018 r.</p> <p>Jednocześnie § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wskazuje, iż pomoc w ramach przedmiotowego poddziałania jest przyznawana do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dla jednej LGD wynosi nie więcej niż 5% wysokości środków określonych w umowie ramowej zawartej na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności na poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, z tym że pomoc na operacje polegające wyłącznie na przygotowaniu projektu współpracy nie może przekroczyć 1% wysokości tych środków”.</p> <p>Powyższe rozwiązanie umożliwia każdej LGD realizację projektów współpracy w ramach zagwarantowanej im do końca 2018 r. kwoty. Jednocześnie grupy mają też możliwość ubiegania się o dodatkowe środki (w ramach limitu wskazanego w rozporządzeniu) składając kolejne wnioski o przyznanie pomocy do wyczerpania dostępnych środków.</p> <p>Mając na uwadze powyższe, LGD planując w LSR projekty współpracy</p>

		<p>może skorzystać z jednego z poniższych scenariuszy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 2% i taki projekt odzwierciedla w, planie działania i budżecie; - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 5% - w takim przypadku w LSR plan działania uwzględnia cele i wskaźniki dla podwyższonej kwoty, natomiast budżet zawiera jedynie kwotę z limitu 2%. Dodatkowo w LSR znajduje się informacja o zaplanowaniu realizacji projektów współpracy ponad gwarantowany limit. W takiej sytuacji LGD może od razu po wyborze wystąpić z wnioskiem o przyznanie pomocy w pełnej kwocie.
4.	<p>Czy projekty współpracy powinny zostać opisane w LSR bardzo konkretnie? Czy należy podać konkretnych partnerów projektu? Czy należy przedłożyć do konkursu konkretne dokumenty np. umowy, listy intencyjne?</p>	<p>Zgodnie z informacją zawartą w PROW 2014-2020 i Poradniku dla LGD jeżeli projekt współpracy zawarty jest w LSR, LGD musi określić szczegółowo cele i wskaźniki LSR jakie projekt ten będzie realizować. Na etapie konkursu na wybór LSR poza powyższymi informacjami wymagany też będzie ogólny opis projektu, w tym wskazanie potencjalnych partnerów. Ponadto niezbędne będzie także uwzględnienie projektów współpracy w budżecie LSR. Należy przy tym pamiętać, iż zgodnie z załącznikiem nr 6 do regulaminu konkursu pt. „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR” maksymalna kwota środków działania LEADER przewidziana na poddziałanie 19.3 PROW, która może być uwzględniona w LSR na etapie wyboru LSR stanowi równowartość 2 % kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2 PROW. Umowa ramowa gwarantuje każdej takiej LGD dostępność powyższej kwoty do końca 2018 r.</p> <p>Jednocześnie § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 2020 wskazuje, iż pomoc w ramach przedmiotowego poddziałania jest przyznawana do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dla jednej LGD wynosi nie więcej niż 5% wysokości środków określonych w umowie ramowej zawartej na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej</p>

		<p>społeczności na poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, z tym że pomoc na operacje polegające wyłącznie na przygotowaniu projektu współpracy nie może przekroczyć 1% wysokości tych środków”.</p> <p>Powyższe rozwiązanie umożliwi każdej LGD realizację projektów współpracy w ramach zagwarantowanej im do końca 2018 r. kwoty. Jednocześnie grupy mają też możliwość ubiegania się o dodatkowe środki (w ramach limitu wskazanego w rozporządzeniu) składając kolejne wnioski o przyznanie pomocy do wyczerpania dostępnych środków.</p> <p>Mając na uwadze powyższe, LGD planując w LSR projekty współpracy może skorzystać z jednego z poniższych scenariuszy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 2% i taki projekt odzwierciedla w planie działania i budżecie; - LGD planuje w LSR projekt współpracy do limitu 5% - w takim przypadku w LSR plan działania uwzględnia cele i wskaźniki dla podwyższonej kwoty, natomiast budżet zawiera jedynie kwotę z limitu 2%. Dodatkowo w LSR znajduje się informacja o zaplanowaniu realizacji projektów współpracy ponad gwarantowany limit. <p>W takiej sytuacji LGD może od razu po wyborze wystąpić z wnioskiem o przyznanie pomocy w pełnej kwocie.</p> <p>Uwaga: zgodnie z umową LSR nie może podlegać zmianą w zakresie powodującym zmniejszenie liczby punktów otrzymanych w ramach wyboru a więc LGD będzie musiała zaplanowany projekt współpracy zrealizować.</p>
5.	Co należy rozumieć w pojęciu stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LSR (proj. współpr) – czy można w tym wypadku np. organizować szkolenia, stworzyć inkubator przedsiębiorczości?	W ramach operacji z zakresu stworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR nie przewiduje się sfinansowania miejsca pracy a jedynie stworzenie warunków do jego utworzenia np. poprzez zainicjowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców, wypromowanie produktu lokalnego wytwarzanego przez lokalnych producentów czy też poprzez przytoczone w pytaniu szkolenia.
6.	Co w sytuacji gdy opisany w LSR projekt współpracy za który LGD uzyskała dodatkowe pkt. w ocenie, nie będzie jednak w przyszłości realizowany?	LGD nie realizując takiego projektu współpracy nie zrealizuje założonych z LSR dla tego projektu wskaźników, co może mieć wpływ na realizację całej LSR. Należy, przy tym pamiętać, iż zgodnie z § 10 ust. 3 pkt 5 Zmiana umowy oraz jej załączników nie może wpływać na zmniejszenie liczby

		punktów otrzymanych przez LGD w poszczególnych kryteriach w ramach oceny LSR.
--	--	---

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
PROTESTY		
1.	W jakim zakresie do LGD ma zastosowanie art. 56 i 60 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020)? W jaki sposób zapewnić zachowanie warunku, o którym mowa w art. 56 i 60 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020), w sytuacji, gdy procedury przewidują ocenę projektu przez wszystkich członków Rady?	<p>Zgodnie z art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146, z późn. zm.), dalej „ustawa PS”, w zw. z art. 22 ust. 8 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. poz. 378), dalej „ustawa RLKS”, LGD w terminie 14 dni od dnia otrzymania protestu weryfikuje wyniki dokonanej przez siebie oceny operacji w zakresie kryteriów i zarzutów podnoszonych w proteście, i:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dokonuje zmiany podjętego rozstrzygnięcia, co skutkuje odpowiednio skierowaniem operacji do właściwego etapu oceny albo umieszczeniem go na liście operacji wybranych przez LGD w wyniku przeprowadzenia procedury odwoławczej, informując o tym wnioskodawcę, albo 2) kieruje protest wraz z otrzymaną od wnioskodawcy dokumentacją do zarządu województwa, załączając do niego stanowisko dotyczące braku podstaw do zmiany podjętego rozstrzygnięcia, oraz informuje wnioskodawcę na piśmie o przekazaniu protestu. <p>Z kolei zgodnie z art. 60 ustawy PS w zw. z art. 22 ust. 8 ustawy RLKS w rozpatrywaniu protestu (realizowanym przez zarząd województwa), w weryfikacji, o której mowa w art. 56 ust 2, a także w ponownej ocenie, o której mowa w art. 58 ust. 3 (realizowanych przez LGD) nie mogą brać udziału osoby, które były zaangażowane w przygotowanie projektu lub jego ocenę, i przepis art. 24 § 1 KPA (wyłączenia pracowników organu) stosuje się odpowiednio, przy czym przepis ten nie ma zastosowania do tych zadań, które są realizowane przez LGD w zakresie wyłączenia osób zaangażowanych w przygotowanie operacji (wniosku) lub jej ocenę.</p>
2.	Czy w przypadku, gdy „listę projektów wybranych” zatwierdza Rada, może ona – w świetle zapisów, o których mowa w pkt.1 - głosować nad	Tak.

	zmienianą listą?	
3.	Czy w przypadku, gdy LGD założy, że ponownej oceny projektu dokonuje inny organ (zarząd, bądź wyodrębniona „komisja”) muszą zostać spełnione parytety o których mowa w art.32 ust.2 lit.b oraz art.34 ust.3 lit.b rozporządzenia 1303?	Ponownej oceny dokonuje ten sam organ, który dokonał pierwszej oceny – organ do którego właściwości należy wybór operacji.
4.	Czy LGD może być stroną w postępowaniu administracyjnym przed sądami?	Zgodnie z art. 64 ustawy PS w zw. z art. 22 ust. 8 ustawy RLKS w zakresie nieuregulowanym w ustawie (ustawach PS i ustawie RLKS) do postępowania przed sądami administracyjnymi stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, dalej „ustawa PPSA”, określone dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4, z wyłączeniem art. 52-55, art. 61 § 3-6, art. 115-122, art. 146, art. 150 i art. 152 tej ustawy. Ani przepisy ustawy PS, ani przepisy ustawy RLKS nie regulują kwestii związanych ze stronami i uczestnikami postępowania, co z kolei uregulowane zostało w art. 32 i 33 ustawy PPSA, mających zastosowanie do postępowania przed sądami administracyjnymi w przypadkach określonych w przepisach ustawy PS stosowanych odpowiednio do procedury odwoławczej, o której mowa w art. 22 ustawy RLKS. Zgodnie z art. 32 ustawy PPSA w postępowaniu w sprawie sądowniczoadministracyjnej stronami są skarżący oraz organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania jest przedmiotem skargi. Może to zatem być także LGD.
5.	Czy minimalna liczba punktów, o której mowa w art. 19 ust. 4 pkt 2 lit. b oraz art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy RLKS to minimalna liczba punktów w ramach pojedynczych kryteriów wyboru czy też łączna liczba punktów w ramach wszystkich kryteriów?	Przez minimalną liczbę punktów, o której mowa w art. 19 ust. 4 pkt 2 lit. b ustawy RLKS należy rozumieć zarówno łączną liczbę punktów uzyskanych w ramach wszystkich kryteriów wyboru („minimum globalne”), jak i również liczbę punktów w ramach poszczególnych, pojedynczych kryteriów wyboru („minimum cząstkowe”). W przepisie tym mowa jest bowiem o minimalnej liczbie punktów, której uzyskanie jest warunkiem wyboru operacji. Zatem przez minimalną liczbę punktów należy rozumieć każde minimum (zarówno „cząstkowe” jak i „globalne”), którego osiągnięcie warunkuje wybór operacji, a którego nieosiągnięcie sprawia, że wniosek o przyznanie pomocy na taką operację nie jest przekazywany do zarządu województwa (zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy RLKS) i na takie operacje nie może być przyznana pomoc, a

		wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia protestu zgodnie z art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy RLKS.
6.	<p>W materiale „Procedury odwoławcze (...)” zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa mowa jest, że można się odwołać się m.in. od nieterminowego złożenia wniosku/ braku zgodności z zakresem tematycznym. Z czego wynika takie prawo, bowiem art. 22 ust. 1 ustawy o RLKS wskazuje, że prawo przysługuje od:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) negatywnej oceny zgodności operacji z LSR albo 2) niezyskania przez operację minimalnej liczby punktów, albo 3) wyniku wyboru, który powoduje, że operacja nie mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków. <p>Z kolei art. 21 ust. 4 pkt 1 ustawy o RLKS wskazuje, że ocena zgodności z LSR jest odrębnym elementem w stosunku do oceny terminowości złożenia wniosku i zgodności z zakresem tematycznym, tzn. ocena terminowości złożenia wniosku i zgodności z zakresem nie jest elementem oceny zgodności z LSR, od której przysługuje protest.</p>	<p>Zgodnie z częścią wspólną wyliczenia w art. 22 ust. 1 ustawy o RLKS, prawo wniesienia protestu przysługuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013 (wnioskodawcy). Istotnie, w wyliczeniu zawartym w art. 22 ust. 1 ustawy RLKS wprost nie wskazano, że stwierdzenie przez LGD nieterminowości złożenia wniosku lub stwierdzenie przez LGD niezgodności z zakresem tematycznym daje wnioskodawcy prawo do protestu.</p> <p>Niemniej jednak takie rozstrzygnięcia LGD prowadzą do sytuacji, kiedy operacja nie uzyskuje minimalnej liczby punktów, a więc spełniona jest przesłanka, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy o RLKS.</p> <p>Warto zauważyć, że zgodnie z art. 54 ust. 2 pkt 5 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności w zw. z art. 22 ust. 3 ustawy o RLKS, protest zawiera wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym w zakresie przeprowadzonej oceny, jeżeli zdaniem wnioskodawcy naruszenia takie miały miejsce, wraz z uzasadnieniem.</p> <p>Oczywiście nie chodzi o prawo protestu w sytuacji kiedy wniosek jest złożony nieterminowo, a raczej w sytuacji kiedy Rada LGD nie wybiera operacji z uwagi na nieterminowość złożenia wniosku, podczas gdy wnioskodawca się z tym nie zgadza artykułując to w proteście zgodnie z wspomnianym wyżej przepisem art. 54 ust. 2 pkt 5 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności w zw. z art. 22 ust. 3 ustawy o RLKS.</p> <p>Podobnie w kwestii zgodności z zakresem. Jeśli LGD twierdzi że operacja nie jest zgodna z zakresem, a wnioskodawca – że jest, to wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia protestu.</p> <p>Jedną sprawą jest stanowisko/rozstrzygnięcie LGD (może być prawidłowe lub nie, i tego dotyczy protest), a inną stan faktyczny (ten jest niezmienny). Prawo protestu przysługuje jeśli wnioskodawca kwestionuje stanowisko/rozstrzygnięcie LGD w kwestii oceny stanu faktycznego.</p> <p>Może to dotyczyć także terminowości złożenia wniosku oraz zgodności operacji z zakresem tematycznym podobnie jak zgodności z LSR czy oceny operacji na podstawie kryteriów wyboru.</p>

	W każdym z tych przypadków może dojść do wykluczenia wnioskodawcy przez LGD z możliwości uzyskania wsparcia.
--	--

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
ROLNICY		
1.	Jak traktować wnioskodawców nie wykonujących działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej np. rolnik prowadzący działalność agroturystyczną/ twórcy ludowi – osoby fizyczne. Czy mogą być grantobiorcami (spełniają wymóg o którym mowa w § 29 ust. 4 pkt. rozporządzenia w sprawie wdrażania LSR)?	<p>Działalnością gospodarczą, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, 699, 875, 978 i 1197), jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.</p> <p>Działalność rolnicza jest działalnością gospodarczą (spełnia wszystkie przesłanki określone w ww. definicji działalności gospodarczej), tyle tylko, że nie stosuje się do niej przepisów tej ustawy z uwagi na brzmienie art. 3 tejże ustawy. Rolnik prowadzący tzw. działalność agroturystyczną (tj. rolnik ubezpieczony w KRUS, nie prowadzący dodatkowej działalności gospodarczej zarejestrowanej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) udostępniający pokoje w gospodarstwie) wykonuje działalność gospodarczą - wykonuje usługę polegającą na udostępnianiu pokoi w gospodarstwie, ww. ustawa zwalnia ich jedynie z wykonania pewnych obowiązków, np. z obowiązku rejestracji działalności w CEIDG. W związku z tym rolnik nie może ubiegać się o powierzenie grantu.</p> <p>W przypadku działalności jaką wykonują twórcy ludowi również należy zweryfikować, czy działalność ta spełnia przesłanki wymienione w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.</p>
2.	Czy realizowane przez nich projekty z uwagi na fakt prowadzenia działalności agroturystycznej należy – z definicji - traktować jako związane z „przedsiębiorczością”?	TAK

L.p.	Pytanie/wątpliwość	Odpowiedź/stanowisko MRiRW
INNE		
1.	Co z ochroną danych osobowych wnioskodawców składających dokumentację do LGD? Jakie minimum LGD powinno spełniać w tym zakresie?	Zastosowanie mają przepisy ustawy o ochronie danych osobowych.
2.	Czy ministerstwo czy LGD ma stworzyć demarkacje pomiędzy wsparciem przedsiębiorczości w ramach PROW Leader, a 7 osią priorytetową RPO K-P?	Stworzenie takiej linii demarkacyjnej na poziomie IZ nie jest możliwe. Tym samym z zadaniem tym będą musiały się zmierzyć LGD.
3.	Jak należy interpretować zapis dotyczący 30% wydatkowania środków w ramach grup defaworyzowanych na koniec 2018r.?	Przez wydatkowane środki należy rozumieć pomoc wypłacone przez agencje płatnicza na rzecz beneficjentów.
4.	Czy LGD opracowująca LSR po przeprowadzeniu wewnętrznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z Poradnikiem dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju zawrze informację o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do przedmiotowej oceny, a z jej wyników okaże się, że LGD nie jest zobowiązana do przeprowadzenia oceny to czy musi to stanowisko uzgodnić z właściwym organem tj. Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska? Naszym zdaniem z kryteriów oceny nie wynika taka konieczność.	Rozstrzygające w tym zakresie są zapisy art. 46 i 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.). Zgodnie z nimi przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko obowiązkowo wymagają projekty LSR, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony. W przypadku pozostałych strategii przeprowadzenie takiej oceny jest wymagane, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 tej ustawy, organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.
5.	Jak projektować kryteria wyboru operacji w ramach poddziałania 19.2?	W procesie projektowania zestawów kryteriów wyboru operacji w ramach poddziałania 19.2 należy mieć na uwadze w szczególności brzmienie PROW 2014-2020, zgodnie z którym w ramach przeprowadzonych naborów wniosków <i>premiowane przez LGD będą operacje spełniające w szczególności jedno lub kilka z wymienionych kryteriów:</i> – <i>innowacyjne,</i>

		<ul style="list-style-type: none"> - przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu, - generujące miejsca pracy, - realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne (lokalny produkt rolny – wytwarzany na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju), - ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy, określonych w LSR. <p>Mając powyższe na uwadze LGD może ustanowić różne kryteria wyboru operacji najbardziej adekwatne do charakteru planowanego do przeprowadzenia naboru wniosków o przyznanie pomocy, jednakże w danym naborze będzie musiało być zastosowane co najmniej jedno z ww. kryteriów.</p> <p>Ponadto, zgodnie z PROW 2014-2020, w przypadku konkursów na realizację operacji z zakresu zakładania działalności gospodarczej, rozwijania przedsiębiorczości oraz dywersyfikacji źródeł dochodu obowiązkowe jest stosowanie kryterium odnoszącego się do tworzenia nowych miejsc pracy. Dodatkowe punkty należy przyznać operacjom zakładającym utworzenie większej liczby miejsc pracy niż zakładane minimum.</p> <p>W przypadku operacji w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej lub drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego, LGD przewidzi w kryteriach wyboru preferencje dla operacji realizowanych w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców.</p>
6.	<p>Jak w praktyce ma wyglądać wskazanie w LSR zakresu pokrywającego się z działaniem „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”?</p>	<p>Z uwagi na chęć zapewnienia szerokiego katalogu możliwych do realizacji zakresów w ramach LSR część tego zakresu pokrywa się z działaniem „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”, zwanych dalej „Podstawowymi usługami”:</p> <p>Do takich zakresów należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drogi lokalne jednak w przypadku LEADER'a ograniczają się one (zgodnie z zaopiniowaną pozytywnie przez Komitet Monitorujących PROW 2014-2020 zmianą do Programu) do dróg prowadzących bezpośrednio do obiektów użyteczności publicznej, w których świadczono są usługi

		<p>społeczne, zdrowotne, opiekuńczo-wychowawcze lub edukacyjne dla ludności lokalnej z siecią dróg publicznych oraz drogi skracające dystans lub czas dojazdu do obiektów, o których mowa powyżej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - operacje z zakresu inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne - z tym że w przypadku „Podstawowych usług” pomoc ogranicza się jedynie do gmin i instytucji kultury, dla której organizatorem jest jst; - operacje z zakresu ochrony zabytków i budownictwa tradycyjnego - z tym że w przypadku „Podstawowych usług” pomoc ogranicza się jedynie do gmin i instytucji kultury dla której organizatorem jest jst; - natomiast inwestycje w infrastrukturę turystyczną czy rekreacyjną przewidywane są przede wszystkim w ramach LSR, ponieważ pomoc na kształtowanie przestrzeni publicznej w ramach działania Podstawowe usługi jest ukierunkowana na poprawę ładu przestrzennego (układu urbanistycznego), co nie jest bezpośrednio związane z rozwojem turystyki i rekreacji. <p>Ponadto z uwagi na to, że w działaniu Podstawowe usługi katalog beneficjentów jest ograniczony do gmin i instytucji kultury dla których organizatorem jest jst, wyznaczenie linii demarkacyjnej można oprzeć o kategorię beneficjenta (w LSR pomocą objąć pozostałe podmioty).</p> <p>Podsumowując, nakładający się zakres wsparcia nie jest bardzo szeroki i ustanowienie pewnego rodzaju demarkacji nie powinno nastęczać większych trudności.</p>
7.	<p>Czy możliwe jest upoważnienie dwóch osób do reprezentowania innego podmiotu prawnego w naszym stowarzyszeniu? Oczywiście podczas posiedzeń walnego zebrania uczestniczy i głosuje wyłącznie jedna osoba. Z pytaniem wiąże się kwestia, gdyby taki podmiot prawny wybrany został do organu decyzyjnego. Kto w takim przypadku będzie reprezentował ten podmiot i czyje dane wykazać w tabeli dotyczącej członków organu decyzyjnego, będącej załącznikiem do wniosku o przyznanie pomocy.</p>	<p>Sposób reprezentowania osób prawnych określają stosowne przepisy (na podstawie których zostały utworzone i działają) oraz wewnętrzne regulacje poszczególnych osób prawnych.</p> <p>Jeśli zaś chodzi o zasady brania udziału w pracach rady – zastosowanie ma art. 4 ust. 5 ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.</p>
8.	<p>Zgodnie z rozporządzeniem (jak wyżej) § 2.1. Pomoc jest przyznawana na operacje w zakresie: (...) 3) wspierania współpracy między podmiotami wykonującymi</p>	<p>Koszty kwalifikowalne zostały określone w § 17 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii</p>

	<p>działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR: (...)</p> <p>b) w zakresie świadczenia usług turystycznych, Jakie działania i koszty kwalifikowalne są możliwe w ramach powyższego?</p> <p>Czy wystarczające jest jeżeli współpraca wyglądać będzie przykładowo: trzy podmioty z zakresu świadczenia usług turystycznych wyposażą/doposażą swoje przedsiębiorstwa dzięki czemu poszerzą zakres świadczenia usług turystycznych i wydadzą wspólne wydawnictwo o swojej ofercie?</p> <p>Czy koniecznym jest stworzenie jednego produktu turystycznego tzw. sieciowanie (pakietu połączonych usług np. trzech przedsiębiorców pod szyldem jednej imprezy turystycznej) np. Weekend z pachnącym chlebem? Wówczas do oferty mogłyby być wzięte pod uwagę: nocleg, wyżywienie, warsztaty pieczenia chleba i np. przejażdżka bryczką. Wspólna oferta generuje wspólną sprzedaż i łączną cenę.</p> <p>Jeżeli powyższe ma zastosowanie to jak się mają do tego przepisy ustawy o usługach turystycznych, które pozwalają na sprzedaż imprez turystycznych wyłącznie na określonych warunkach.</p> <p>Ustawa o usługach turystycznych mówi między innymi: impreza turystyczna – co najmniej dwie usługi turystyczne tworzące jednolity program i objęte wspólną ceną, jeżeli usługi te obejmują nocleg lub trwają ponad 24 godziny albo jeżeli program przewiduje zmianę miejsca pobytu;</p> <p>W szczególności istotne w ustawie: Art 4.1 oraz 5.1.</p> <p>Tworzenie imprez turystycznych poprzedzone pozyskanie statusu organizatora turystyki jest działaniem kosztownym i czasochłonnym.</p> <p>Kolejne pytanie- Czy zatem możliwe jest powołanie do życia biura turystycznego i czy koszt obowiązkowej gwarancji bankowej-ubezpieczenia biura będzie kosztem kwalifikowalnym?</p> <p>Pytanie jest szczególnie zasadne w momencie tworzenia budżetu LSR i wskaźników wdrażania w zakresie współpracy w ramach świadczenia usług turystycznych.</p>	<p>rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1570). Jednocześnie MRiRW podkreśla, iż podstawowym celem przedmiotowego zakresu wsparcia jest wzmocnienie współpracy tych podmiotów, a nie wspólne aplikowanie o wsparcie na inwestycje w poszczególnych przedsiębiorstwach. Dlatego w ramach tego zakresu przewiduje się inwestycje wspólne np. utworzenie wspólnego portalu, inwestycje we wspólny system rezerwacji usług turystycznych (noclegowych, wycieczkowych, wypożyczania sprzętu, itp.), wspólne materiały promocyjne, itp. Jednocześnie obowiązkiem wnioskodawców jest uprawdopodobnienie, iż operacja będzie realizowana zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym z ustawą o usługach turystycznych.</p> <p>Przewiduje się, iż zaawansowana formą współpracy może doprowadzić do utworzenia osoby prawnej skupiającej współpracujące podmioty, jednakże pomysł utworzenia biura turystycznego budzi pewne wątpliwości, ponieważ prawdopodobnie będzie to podmiot zupełnie niezależny, nastawiony na osiągnięcie zysku, który nie będzie przeznaczony na dalsze wzmocnienie współpracy, który będzie posiadał niezaprzeczone prawo do pobierania opłat za usługi świadczone na rzecz podmiotów współpracujących. W opinii MRiRW wdrożenie tego pomysłu nie przyniesie lepszych efektów niż zlecenie usług podmiotom już istniejącym.</p>
9.	Czy w ramach działania Wzmocnienie kapitału społecznego możliwe są	Operacje inwestycyjne nie zostały wykluczone z możliwości realizacji w

	<p>inwestycje w podniesienie standardu obiektu lub wyposażenie pomieszczeń służących działalności ngo? Oraz - w nawiązaniu do pytania poprzedniego - Czy jest możliwe, a jeśli tak, to jakie warunki muszą spełniać projekty składane przez NGO na tworzenie miejsc pracy, by móc je wpisać po stronie budżetu na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy.</p> <p>Pytanie zasadne, gdyż organizacje pozarządowe i GOKI, które oferują różne zajęcia dla ludzi mogłyby utworzyć miejsca pracy dla instruktorów, terapeutów itp. zgodnie z celami statutowymi, nawet na dwa lata (i więcej), gdyby była taka możliwość (brakuje wielu usług poprawiających jakość życia mieszkańców, które mogą oferować ngo). Przykładowo, stowarzyszenie, które działa w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych kupuje sprzęt rehabilitacyjny i przyjmuje do pracy terapeutę do ćwiczeń bazującego na zakupionym sprzęcie- utworzenie miejsca pracy. Albo- stowarzyszenie zajmujące się produktami lokalnymi kupuje wyposażenie do promocji produktów lokalnych i zatrudnia osobę, która będzie działała w tym zakresie. Albo- remontuje siedzibę stowarzyszenia i zatrudnia pracownika administracyjnego, który zajmuje się realizacją zadań statutowych ngo.</p>	<p>ramach zakresu pomocy, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia. Ponadto MRiRW informuje, iż nie ma przeciwwskazań aby środki przeznaczone na realizację tej operacji, zostały w budżecie LSR wykazane jako środki przeznaczone na utworzenie miejsc pracy. Jednakże potrzeba utworzenia tych miejsc pracy musi zostać wskazana i uzasadniona w opisie operacji, a zobowiązanie do utrzymania tych miejsc pracy w okresie trwałości inwestycji powinno zostać przeniesione do umowy przyznania pomocy.</p> <p>Jednakże należy mieć na uwadze, że każda operacja realizowana w tym zakresie ma prowadzić do osiągnięcia celu operacji a tym samym powodować podwyższenie wartości wskaźników przewidzianych w LSR dla operacji polegających na wzmocnieniu kapitału społecznego.</p>
10.	<p>Czy Ośrodek Kultury, który prowadzi działalność gospodarczą może założyć inkubator? Pytanie pojawiło się po ostatnich odpowiedziach min rol, które to w odp. nr 149 odnoszącej się do organizacji pozarządowych użyło sformułowania: "Jeżeli inkubator przetwórstwa lokalnego będzie prowadzony przez organizację pozarządową (np. stowarzyszenie), która prowadzi lub zamierza prowadzić działalność gospodarczą to organizacja ta będzie musiała być wpisana do rejestru przedsiębiorców w ramach Krajowego Rejestru Sądowego."</p> <p>Centra Kultury prowadzą działalność gospodarczą, ale nie są i nie mogą być wpisane do KRS!</p> <p>Pytanie potencjalnego beneficjenta brzmi: Jako instytucja kultury widniejemy tylko w rejestrze instytucji kultury prowadzonej przez Wójta i na tej podstawie mamy wydany REGON i prowadzimy działalność. Czy w związku z tym nie będziemy mogli być beneficjentem inkubatora?</p>	<p>Należy pamiętać, iż aby pomoc na operację mogła być przyznana to zarówno operacja jak i wnioskodawca musi spełniać warunki przyznania pomocy, również warunek określony w § 4 ust. 1 pkt 7 ww. rozporządzenia. W odniesieniu do pytania Gminnego Ośrodka Kultury (GOk-u), który rozważa możliwość uzyskania wsparcia na tworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego należy w szczególności odpowiedzieć na pytanie: czy działalność do jakiej został powołany Gminny Ośrodek Kultury obejmuje również działalność polegającą na udostępnianiu powierzchni produkcyjnej / linii technologicznych zakładu przetwórczego. W opinii MRiRW zadania GOK nie przystają do zadań przewidzianych dla inkubatorów przetwórstwa lokalnego. Poza tym należy mieć na uwadze, że inkubator jest zakładem przetwórczym podlegającym przepisom o bezpieczeństwie żywności, który musi spełnić odpowiednie wymagania określone w przepisach odrębnych, a w związku z tym podlega obowiązkowi zgłoszenia lub zatwierdzenia, co może być niewykonalne dla</p>

		<p>podmiotu jakim jest instytucja kultury.</p> <p>W odniesieniu do pytania o konieczność wpisania organizacji pozarządowej do Krajowego Rejestru Sądowego (co nie jest równoznaczne z wpisem do rejestru przedsiębiorców KRS), MRiRW uprzejmie informuje, iż cytowana odpowiedź zamieszczona na stronie internetowej MRiRW przede wszystkim miała na celu wskazanie, iż organizacja pozarządowa ma uzyskać osobowość prawną, aby być w stanie zawrzeć umowę przyznania pomocy (umowę cywilnoprawną), bowiem np. stowarzyszenie zwykle nie ma takiej możliwości.</p>
11.	Czy będzie można realizować projekty współpracy pomiędzy LGD finansowaną z dwóch funduszy (PROW, PO RiM) a LGD monofunduszową finansowaną z PO RiM w sytuacji gdy grupa pierwsza będzie chciała finansować ten projekt z PROW a druga grupa z PO RiM. Oczywiście cele i przedsięwzięcia będą zbieżne.	Nie ma przeciwwskazań.
12.	Czy LGD będzie mogło startować w konkursie ogłoszonym przez siebie na stworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego?	LGD może być beneficjentem poddziałania 19.2PROW 2014-2020, lecz jedynie operacji własnych LGD lub projektów grantowych. Tym samym nie ma możliwości startowania w konkursie ogłoszonym przez siebie samą.
13.	Czy LGD będzie mogła wzywać do uzupełnień wniosków w trakcie wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD w ramach ogłaszanych konkursów.	NIE.
14.	W przypadku danych osobowych zawartych we wniosku o udzielenie wsparcia, kto jest administratorem danych osobowych?	<p>Zgodnie z art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182, z późn. zm.) administratorem danych jest organ, jednostka organizacyjna, podmiot lub osoba, o której mowa w art. 3 (zobowiązane do stosowania ustawy), decydujące o celach i środkach przetwarzania danych osobowych. Takim podmiotem jest także LGD.</p> <p>Powyższe nie wyklucza, że administratorem danych będzie także agencja płatnicza czy podmiot wdrażający. W ustawie mowa jest o ochronie danych osobowych, które są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych (art. 2 ust. 1 ww. ustawy). LGD będąc podmiotem zobowiązanym do stosowania ww. ustawy, prowadząc kartoteki, skorowidze, księgi, wykazy, stosując systemy teleinformatyczne (o czym mowa a art. 2 ust. 2 ww. ustawy) w których przetwarza dane osobowe o wnioskodawcach pomocy będących osobami fizycznymi i powinna realizować zadania administratora danych</p>

		przewidziane w tej ustawie i zgodnie z tą ustawą.
15.	W odniesieniu do danych osobowych zamieszczonych we wnioskach o udzielenie grantu, kto jest administratorem danych osobowych?	Jw.
16.	Zgodnie z zapisami art. 19 ustawy o rozwoju lokalnym, LGD podaje do publicznej wiadomości informacje o naborach wniosków o udzielenie wsparcia na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD po uzgodnieniu z Zarządem Województwa. Czy LGD uzgadnia z Zarządem Województwa terminy ogłoszenia naborów na Projekty Grantowe?	Wnioski na projekty grantowe składane są przez LGD do SW. Termin od którego możliwe jest złożenia wniosku LGD o przyznanie pomocy na projekt grantowy został określony w § 20 ust. 2 rozporządzenia. Natomiast do ogłoszenia konkursów na powierzenie grantów (wybór grantobiorców do wykonania zadań w ramach projektu grantowego) przepisy art. 19 ustawy o rozwoju lokalnym nie mają zastosowania.
17.	Zaleca się uwzględnić w kryteriach wyboru operacji „innowacyjność” z przedstawieniem jej definicji w sytuacji gdy nie wiemy jakie będą zgłaszane projekty. Czy MRiRW dysponuje oczekiwaną przykładową specyfikacją innowacyjności i podstaw jej weryfikowania?	MRiRW nie planuje narzucania lokalnym grupom działania stosowania jednej definicji innowacyjności na obszarze całego kraju.